

บทที่ 4

ผลการวิจัย

งานวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารประเด็นปัญหาเยาวชนผ่านสื่อละครชุมชน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาประเด็น “การคบเพื่อน” ของเยาวชนระดับอุดมศึกษา ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” นี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research หรือ PAR) เป็นแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งงานวิจัยได้ดำเนินการตาม 10 ขั้นตอนที่วางแผนไว้ โดยมีรายละเอียดกิจกรรมดังที่รายงานไปในบทที่ 3 และแต่ละขั้นตอนมีผลการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการดำเนินงานในขั้นตอนประสานงาน

กิจกรรมที่ดำเนินงานในขั้นตอนนี้ มีกิจกรรมเดียวคือ การรับสมัครเยาวชนกลุ่มเรียนรู้และประสานงานกับนักวิชาชีพด้านละคร ซึ่งมีรายละเอียดและผลการดำเนินงาน ดังนี้

4.1.1 การรับสมัครเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ และประสานงานกับนักวิชาชีพด้านละคร

- (1) ช่วงเวลาที่ดำเนินกิจกรรม : พฤษภาคม และมิถุนายน 2553
- (2) วัตถุประสงค์
 - เพื่อรับสมัครเยาวชนกลุ่มเรียนรู้
 - ผู้วิจัยวางแผนงานร่วมกับนักวิชาชีพด้านละครชุมชน
- (3) ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม
 - ผู้วิจัยประสานงานกับนักวิชาชีพด้านละครชุมชน ได้แก่ คุณอัมรินทร์ เปล่งรศมี ผู้อำนวยการกลุ่มละครชุมชนก๊ับไฟ โดยมีการปรึกษาหารือกันก่อนอย่าง

ไม่เป็นทางการ คือ ทางโทรศัพท์ และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) หลายครั้งและ อีก 2 ครั้งอย่างเป็นทางการ คือการประชุมร่วมกัน

- ผู้วิจัยประกาศภายในคณะนิเทศศาสตร์ ซึ่งใช้ 2 วิธี ได้แก่ การประกาศทางวาจาอย่างไม่เป็นทางการให้นักศึกษาไปบอกต่อกัน และการประกาศอย่างเป็นทางการด้วยป้ายประกาศเป็นลายลักษณ์อักษร ในช่วงสัปดาห์ของการลงทะเบียน เพื่อให้ นักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ทราบว่า มีโครงการนี้ โดยให้นักศึกษาที่สนใจร่วมโครงการไปลงทะเบียนเรียนวิชา นท.491 การศึกษาเอกเทศ ซึ่งมีผู้วิจัยเป็นผู้สอนประจำวิชาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553

(4) ผลการดำเนินงาน

- ผู้วิจัยและนักวิชาชีพด้านละครชุมชนได้เข้าใจถึงทิศทางการดำเนินงานวิจัยตรงกัน คือ เน้นการให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ละครให้มากที่สุด ตั้งแต่การวิเคราะห์สภาพปัญหาเรื่องการคบเพื่อนของเยาวชนในปัจจุบัน การกำหนดแก่นเรื่อง การวางโครงเรื่อง การเขียนบท ตลอดจนการจัดทำอุปกรณ์ประกอบฉากและเครื่องแต่งกาย รวมถึงการแสดงด้วยตนเอง และยังสามารถกำหนดตารางการทำงาน และเนื้อหาการดำเนินกิจกรรมด้วย
- มีนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ชั้นปีที่ 3 และ 4 ลงทะเบียนเรียนวิชา นท.491 การศึกษาเอกเทศ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2553 นี้ จำนวน 35 คน ซึ่งเป็น “เยาวชนกลุ่มเรียนรู้” ในงานวิจัยชิ้นนี้ ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1. นายจักราวุธ	ไชยวงศ์
2. นางสาวชลธิชา	เล่าตระกูล
3. นางสาวสุภาพร	เตจ๊ะ
4. นางสาวนิลพันธุ์	ลีเลิศวิวัฒน์
5. นางสาววรรณกร	ทิสลา
6. นางสาวศุภักษร	วงศ์กัญญา
7. นายโกมลภูณต์	หอมปวน
8. นางสาวศกุลตลา	เบญจพัชรกุล
9. นายศุภกร	เชียรวิชัย

10. นางสาวภารวี	ยิ่งสุขกมล
11. นายรักษัชน	เดือนสกุล
12. นายชัชวาลย์	มั่งมี
13. นายเอกพล	ขันแก้ว
14. นางสาวพิชญารณ	ดิใหม่
15. นายปณณพัฒน์	จันทร์ศรีทอง
16. นางสาวลัดดา	โหนดนุ้ม
17. นางสาวสุรรัตน์	รู้ทำนอง
18. นางสาวนภาพร	จีรัตน์
19. นายพลากร	ปัญญามงคล
20. นางสาวธิดาดี	จันทร์ทิพัฒน์
21. นางสาวสิริจรรยา	มรกตวิจิตรการ
22. นายพงศกร	ลุ่มโพธิ์ทอง
23. นายคณิน	เจียมวิจิตรกุล
24. นางสาวศิวาพร	รามอินทรา
25. นายธวัชชัย	ทองนพเก้า
26. นางสาวยิ่งรัก	แก้วกุล
27. นายคณัย	นัยนา
28. นายชยุตม์	ตะมา
29. นายพัฒนร์พี	พีรพัฒน์นาพงษ์
30. นายวรพล	นิสัยกาน
31. นายทวีศักดิ์	แก้วบัวดี
32. นางสาวช่อผกา	กุลธรเชียร
33. นางสาวอริย์	กันชะรีย์
34. นางสาวธิดารัตน์	ตันปลูก
35. นางสาวจิราภรณ์	แก้วบัวดี

4.2 ผลการดำเนินงานในขั้นตอน Reflection

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการไตร่ตรองและทำความเข้าใจสภาพปัญหาโดยมีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้เข้าใจและเรียนรู้ในประเด็นการสื่อสารกับเยาวชน เพื่อปรับฐานคิดให้ตรงกัน โดยในขั้นตอนนี้ มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทั้งหมด 4 ครั้ง โดยแต่ละครั้งนั้น มีผลการดำเนินงานดังนี้

4.1.1 ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ Reflection ครั้งที่ 1

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “สภาพปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสารประเด็นการคบเพื่อนของเยาวชนในอดีตถึงปัจจุบัน” โดยมีวิทยากร คือ ผู้วิจัยเองซึ่งเป็นนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ทราบว่า การสื่อสารที่ผ่านมาได้ส่งผลกระทบต่อเยาวชนอย่างไร และในอนาคตน่าจะมีการสื่อสารอย่างไร ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญมากของกระบวนการ PAR คือ หากไม่เข้าใจปัญหาให้ตรงกันก่อนตั้งแต่ต้น การวางแผนแก้ไขปัญหาก็อาจจะเป็นไปคนละทิศละทาง หรืออาจถูกครอบงำจากบุคคลอื่นหรือจากสื่อที่เคยประสบมา หรืออาจไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรก็เป็นได้

ผลจากการฝึกอบรมครั้งนี้ เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้เข้าใจประเด็น “การสื่อสารประเด็นการคบเพื่อนของเยาวชน” มากขึ้น โดยเห็นได้ชัดจาก ก่อนการฝึกอบรม ได้ให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ตอบคำถามว่า “หากจะทำละครประเด็นปัญหาการคบเพื่อนของเยาวชน จะทำประเด็นใด” คำตอบที่ได้ล้วนเป็นปัญหาทั่วไป ที่พบเห็นกันอยู่บ่อย ๆ ในสื่อต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ได้แก่ เพื่อนชวนไปเสพยาเสพติด สุรา บุหรี่ การพนัน การแต่งกายของวัยรุ่นหญิง และการติดเกมส์ ก็ล้วนแต่ทำกับเพื่อนหรือทำตามเพื่อนทั้งนั้น แต่หลังจากผ่านการอบรมแล้ว ได้ให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ตอบคำถามเดิม กลับได้คำตอบใหม่ ๆ ที่แสดงให้เห็นว่า เยาวชนกลุ่มนี้เริ่มมีความคิดเห็นเป็นของตนเอง และค่อนข้างจะพ้นจากการครอบงำของสื่อที่เคยพบเคยเห็นมาก่อน เช่น ปัญหาเรื่องการเลือกคบเพื่อน การไม่รู้วิธีปฏิเสธเพื่อน ปัญหาเรื่องการคุกคามทางเพศโดยเพื่อนด้วยกัน ปัญหาเรื่องพฤติกรรมเลียนแบบพฤติกรรมที่ฟุ้งเฟ้อหรือวัตถุนิยม เป็นต้น ทั้งนี้จะแสดงให้เห็นรายละเอียด ทุกประเด็นในกิจกรรมต่อไปในขั้นตอนที่ 3 คือ การวางแผนแก้ไขปัญหา (Planning)

4.1.2 ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ Reflection ครั้งที่ 2

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “สมาธิ ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการ” โดยมีนักวิชาชีพด้านละครชุมชน คือ คุณอัมรินทร์ เปล่งรัมย์ ผู้อำนวยการกลุ่มละครชุมชนกับไฟ เป็นวิทยากรตลอดกระบวนการ เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้มีทักษะในการตั้งสมาธิ ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ อันเป็นทักษะสำคัญที่จะนำไปใช้ในการสร้างสรรค์ละคร โดยการฝึกอบรมมี 3 กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งแต่ละกิจกรรมเกิดผลดังต่อไปนี้

(1) กิจกรรมจ้องตาสมาธิ

กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่เน้นการฝึกสมาธิ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับงานละคร เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ ได้ฝึกฝนจนเกิดสมาธิขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากการฝึกอบรมได้มีการฝึกปฏิบัติจริง หากยังทำไม่ได้ วิทยากรจะให้ฝึกฝนซ้ำ ๆ จนทำได้ในที่สุด และเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ยังได้เรียนรู้วิธีการฝึกสมาธิที่สามารถนำไปฝึกฝนด้วยตนเองได้ โดยจะเห็นได้ว่าการซ้อมหรือการทำกิจกรรมครั้งต่อ ๆ ไป เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้เริ่มต้นด้วยการฝึกสมาธิเช่นนี้ก่อนทำกิจกรรมอื่นต่อไปทุกครั้ง

(2) กิจกรรมต่อตัวกลไก

กิจกรรมนี้ เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ฝึกสร้างสรรค์รูปธรรมจากจินตนาการที่เป็นนามธรรม ได้สื่อสารหรือถ่ายทอดจินตนาการของตนเอง ได้แบ่งปันจินตนาการร่วมกับเพื่อน และได้เรียนรู้ถึงความหลากหลายของความคิดของคน ได้แก่ ในโจทย์ที่ให้ต่อตัวเป็นดอกไม้ แต่ละกลุ่มก็เลือกเป็นดอกไม้ที่แตกต่างกัน คือ ดอกบัว ดอกทานตะวัน และดอกหน้าวัว ส่วนในโจทย์ข้อที่ให้ต่อตัวเป็นช้าง แต่ละกลุ่มก็สร้างสรรค์ช้างออกมาในท่าทางที่ไม่ซ้ำกัน คือ ช้างยืนสี่ขาพร้อมออกเดินไปข้างหน้า ช้างนั่งชูวงขึ้นสูงอย่างสง่างาม และช้างที่ไม่แสดงส่วนลำตัวคือมีแต่เฉพาะส่วนหัวเท่านั้น และในโจทย์ข้อที่ให้ต่อตัวเป็นห้องน้ำ แต่ละกลุ่มก็สร้างห้องน้ำที่ต่างกัน คือ ห้องน้ำที่มีอ่างอาบน้ำพร้อมอ่างล้างมือ ห้องน้ำที่มีชักโครกและฝักบัว และห้องน้ำที่มีชักโครก มีคนนั่งชักโครก มีประตูและถังขยะ และสุดท้ายที่โจทย์ให้ต่อตัวเป็นนรานั้น มี 2 กลุ่มที่เลือกแสดงภาพกระเพาะทองแดงเหมือนกัน และอีกกลุ่มหนึ่งแสดงภาพคนปีนต้นไม้ ซึ่งนอกจากจะได้ฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการแล้ว วิทยากรยังได้สอดแทรกการ

สอนเรื่องทักษะทางการแสดง (Acting) โดยเฉพาะทางสีหน้า เพิ่มเติมอีกด้วย นั่นคือเมื่อเราได้รับบทให้แสดงเป็นสิ่งใด ไม่ว่าจะเป็นสิ่งของ คน หรือสัตว์ควรแสดงสีหน้าให้สอดคล้องกับบทที่ได้รับด้วย

(3) กิจกรรมปั้นหุ่น

เยาวชนกลุ่มเรียนรู้จับคู่กัน และทุกคู่คิดอาชีพไว้ 1 อาชีพ แล้วออกมาแสดงโดยให้คนหนึ่งเป็นนักปั้น อีกคนยืนเป็นหุ่นที่ถูกปั้น แต่ละคู่ต้องปั้นเพื่อนให้ทำท่าทางตามอาชีพที่คิดไว้ หากเพื่อนที่เป็นคนดูท่ายถูก แสดงว่าปั้นได้ดี หากยังท่ายไม่ถูกก็ต้องปั้นต่อไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะมีคนท่ายถูก ซึ่งอาชีพที่เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้เลือกมาทำกิจกรรมนี้ ได้แก่ ครู ตำรวจ พนักงานเสิร์ฟ ช่างทำผม นางแบบ ทันตแพทย์ นักเทนนิส นักฟุตบอล นักกีฬายิงธนู คนงานก่อสร้าง ช่างภาพ นักข่าว ชาวนาแอร์โฮสเตส โปรแกรมเมอร์ และช่างเย็บผ้า

กิจกรรมนี้นอกจากจะได้ฝึกฝนความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการแล้ว วิทยากรยังได้สอดแทรกการสอนเรื่องทักษะทางการแสดง (Acting) โดยเฉพาะทางสีหน้า เพิ่มเติมอีกด้วยเช่นกัน นับว่าทุกคนผ่านการฝึกฝนมาได้ด้วยความเข้าใจ เนื่องจากต้องทำทุกคน และต้องทำซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนกว่าเพื่อนจะท่ายถูก วิทยากรจึงจะให้ผ่านกิจกรรมนี้ไปได้

4.2.3 ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ Reflection ครั้งที่ 3

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การผูกเรื่องสด” โดยมีนักวิชาชีพด้านละครชุมชน คือ คุณอัมรินทร์ เปล่งรศมี ผู้อำนวยการกลุ่มละครชุมชนกั๊ปป๊อ เป็นวิทยากรตลอดกระบวนการ เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้มีทักษะในการแต่งเรื่องหรือสร้างเรื่อง อันเป็นทักษะสำคัญที่จะนำไปใช้ในการสร้างสรรค์ละครต่อไป โดยการฝึกอบรมมี 2 กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

(1) กิจกรรมการเล่าเรื่องสด

เยาวชนกลุ่มเรียนรู้นั่งเป็นวงกลม แล้วช่วยกันเล่าเรื่องด้วยกันคนละ 2-3 ประโยค เวียนไปจนครบทุกคน ซึ่งเรื่องที่เล่านั้น จะต้องเป็นเรื่องราวต่อเนื่องกัน โดยเรื่องที่เล่ามีดังนี้

“ผมกับเพื่อนซี้รถมอเตอร์ไซค์จะไปเที่ยวทะเลด้วยกัน เริ่มขี่จากเชียงใหม่... พอขี่ไปถึงพิษณุโลก เจอเพื่อนอีกกลุ่มหนึ่งขอร่วมทางไปด้วย ก็เลยไปด้วยกัน...ขี่ไปเกือบถึงกรุงเทพฯ ก็ทะเลาะ

กัน เกิดเรื่องวิวาทชกต่อยกันยกใหญ่...ตำรวจก็มาจับเข้าคุก อยู่ในคุกด้วยกันทั้งหมด เกือบ 20 คน...กลุ่มของเรามีคนมาประกันตัวให้ จึงออกจากคุกได้ก่อน...ผมเห็นว่าทำทางไม่ดี จึงซื้อรถกลับเชียงใหม่ ไม่ไปทะเลแล้ว...พอซื้อไปถึงลำปาง เพื่อนกลุ่มนั้นก็ตามมาหาเรื่องอีก จึงซื้อหนีขึ้นดอยสุเทพ... กลุ่มนั้นก็ไมยอมลดละ พวกผมจึงซื้อหนีไปกรุงเทพฯอีก...ในที่สุด ผมไม่รู้จะทำยังไง จึงยิงพวกนั้นตาย...แล้วผมก็ต้องหนีเพราะกลัวถูกจับ...หนีไปขออยู่กับเพื่อนที่เป็นอาชญากร ต้องคอยอยู่แบบหลบ ๆ ซ่อน ๆ และต้องปลอมตัว ทำอาชีพทุจริต คิดยาเสพติด ครอบชุด...อยู่อย่างนั้นนานหลายปี ผมก็เริ่มเบื่อ ไม่ได้เจอครอบครัว คิดถึงแฟน...ภายหลังมารู้ว่า แฟนผมมีแฟนใหม่ไปแล้ว ใครจะรอคนเลวอย่างผมได้... ผมเริ่มสำนึกผิด จึงคิดไปมอบตัวกับตำรวจ ผมถูกดำเนินคดี ติดคุก 20 ปี...แต่ผมทำความดีตลอดเวลาที่อยู่ในคุก อยู่ไม่ถึง 10 ปี ผมก็ได้รับอภัยโทษให้ออกมา...ผมตั้งตัวใหม่ กลับไปหาครอบครัว เริ่มทำอาชีพทุจริต ขยันขันแข็ง จนเก็บเงินได้ก้อนหนึ่ง สร้างบ้านหลังใหม่ให้แม่... และแม่ขอให้บวช จึงบวชให้แม่ ในช่วงที่บวชนั้น รู้สึกสงบมาก และแม่ก็ดีใจมาก..."

(2) กิจกรรมค้นสด

เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ร่วมกันสมมติว่าบนเวทีนั้นคือสถานที่ใด ในเวลาใด จากนั้น วิทยากรจะเดินไปสะกิดบาทีละคน ให้คนที่ถูกสะกิดนั้น ออกไปแสดงละครบนเวทีตามสถานที่และเวลาที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ตอนต้น เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ต้องกำหนดเองว่าตนเองจะแสดงเป็นอะไรและแสดงอย่างไร ในเหตุการณ์นั้น แสดงร่วมกันเรื่องละ 7-8 คน รวม 5 เรื่อง แต่ละเรื่องมีเรื่องราวดังนี้

เรื่องที่ 1 เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้กำหนดให้บนเวทีเป็น “วัด” ในเวลา “กลางคืน” เยาวชนคนแรกได้เริ่มแสดงเป็นคนหลงทาง และหวาดกลัวความเงิบวังเวงของที่แห่งนี้ เดินไปเดินมาเจอคนคนหนึ่งมาวิ่งราวกระเป๋ากลับไป และเธอร้องขอความช่วยเหลือ มีพลเมืองดีได้ยินจึงวิ่งตามคนร้ายไป ช่วยจับคนร้ายไว้ได้ และเธอก็ได้กระเป๋ากลับพร้อมกับกล่าวขอบคุณพลเมืองดีคนนั้น

เรื่องที่ 2 เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้กำหนดให้บนเวทีเป็น “บาร์เกย์” ในเวลา “กลางคืน” เยาวชนคนแรกออกมาทำท่าดื่มและเต้นอย่างสนุกสนาน (แสดงเป็นแขกของร้านที่เมาเผลอ) แล้วมีเพื่อนอีก 2 คน เดินเข้ามาทักทายกัน และเต้นด้วยกัน มีแขกอีกโต๊ะหนึ่งมองมาทางโต๊ะนี้ เมื่อทางโต๊ะนี้รู้ตัวก็หันไป

ถามว่า “มองทำไม” ทำให้เริ่มเกิดเรื่องวิวาทกันขึ้น พอทะเลาะกันได้สักพัก ก็มีพนักงานของร้าน 2 คน มาจับสองฝ่ายแยกจากกัน แล้วเชิญให้ชำระเงิน แล้วเชิญออกจากร้านไป

เรื่องที่ 3 เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ ได้กำหนดให้บทเวทีเป็น “งานวัด” ในเวลา “กลางคืน” เยาวชนคนแรกออกมาแสดงเป็นคนขายปลาหมึกปิ้ง แล้วอีกคนก็ออกมาแสดงเป็นคนคุมชิงช้าสวรรค์ อีกสองคนออกมาแสดงเป็นคนมาเที่ยวงานวัด ซื้อปลาหมึกปิ้งกิน อีกสองคนแสดงเป็นแฟนกัน พากันขึ้นชิงช้าสวรรค์ มีผู้หญิงคนหนึ่งเดินเข้ามา เห็นคู่ที่เป็นแฟนกันอยู่บนชิงช้าสวรรค์แล้วตกใจ ชี้ผู้ชายให้รีบลงมา แล้วถามว่ามาอยู่กับผู้หญิงอื่นได้ยังไง นอกใจกันแล้วใช่ไหม ผู้ชายทำท่าอึกอักสักพักก็ยอมรับ ผู้หญิงคนนั้นจึงร้องไห้เสียใจอยู่ตามลำพัง แล้วก็มีผู้ชายคนหนึ่งเดินเข้ามา สบตาแล้วปลอบใจ สองคนทำท่าบึ้งกันแล้วจูมกักันออกจากฉากไป

เรื่องที่ 4 เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ ได้กำหนดให้บทเวทีเป็น “ห้องเรียน” ในเวลา “กลางวัน” เยาวชนคนแรกออกมาแสดงเป็นนักเรียนที่ตั้งใจเรียนมาก อีกสองคนเดินเข้ามานั่งที่โต๊ะตัวเอง แล้วคุยกันไม่หยุด อีกคนเดินเข้ามาแสดงเป็นคุณครู นำแบบทดสอบเก็บคะแนนมาให้ทำ อีกสองคนเดินเข้ามาทำท่ากระหืดกระหอบเพราะมาสาย ขออนุญาตเข้าสอบ คุณครูก็อนุญาต ในระหว่างสอบนั่นเอง นักศึกษาสองคนที่เข้ามาทีหลังก็แอบทุจริตด้วยการถามกัน ส่วนอีกสองคนที่คุยกันมาก ๆ ก็แอบดูข้อสอบของเพื่อนที่เป็นคนตั้งใจเรียน เมื่อคุณครูเห็น ทั้งสี่คนก็ถูกทำโทษด้วยการคัดสัทธิ์สอบในครั้งนั้น

เรื่องที่ 5 เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ ได้กำหนดให้บทเวทีเป็น “ห้องน้ำ” ในเวลา “กลางวัน” เยาวชนคนแรกวิ่งเข้ามาแสดงเป็นคนที่กำลังปวดท้องอย่างมาก ต้องการเข้าห้องน้ำอย่างด่วนจี๋ แต่ห้องน้ำไม่ว่างสักห้อง กว่าเจจะเจอห้องที่ว่างก็เป็นห้องริมสุดท้าย เมื่อได้เข้าห้องน้ำแล้วก็แสดงสีหน้าสบาย แต่ก็ต้องตกใจอีกครั้งเมื่อพบว่าในห้องนั้น ไม่มีกระดาษชำระ เยาวชนอีกคนเดินเข้ามา แสดงเป็นคนเข้าห้องน้ำที่อยู่ห้องข้าง ๆ กัน โยนกระดาษชำระไปให้ เมื่อเสร็จธุระแล้วทั้งสองออกจากห้องน้ำมาเจอกัน ก็ทำความรู้จักกันและกล่าวขอบคุณ เดินมาสักพัก มีเพื่อนกลุ่มหนึ่งเดินมาถามว่าห้องน้ำอยู่ที่ไหน ทั้งสองก็ชี้ทางให้ เพื่อนกลุ่มนั้นเดินไปถึงห้องน้ำ ก็มีสองคนเข้าห้องน้ำไป ที่เหลือรออยู่ด้านนอก เมื่อเสร็จธุระแล้วก็ออกจากห้องน้ำมา เพื่อนที่รออยู่ก็ทำท่าเหม็น อีกสองคนก็ยอมรับแต่โดยดีว่า กลิ่นเหม็นมาจากตนเอง

เนื่องจากในห้องน้ำไม่มีกระดาษชำระ จึงไม่ได้ทำความสะอาดให้เรียบร้อย กลิ่นจึงยังไม่หมด เพื่อนทั้งหมดทำท่ารังเกียจและเดินหนีไป

กิจกรรมนี้นอกจากเยาวชนกลุ่มเรียนรู้จะได้ฝึกทักษะในการผูกเรื่องสด หรือการสร้างสรรค์เรื่องในระยะเวลาอันสั้นแล้ว ยังได้เรียนรู้เรื่องตำแหน่งการแสดงบนเวที หรือ Blocking และพื้นฐานทางการแสดงออก หรือ Acting เบื้องต้นอีกด้วย

4.2.4 ผลการฝึกรวมเชิงปฏิบัติการ Reflection ครั้งที่ 4

การฝึกรวมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การแสดงละครรูปแบบต่าง ๆ” โดยมีนักวิชาชีพด้านละครชุมชน คือ คุณอัมรินทร์ เปล่งรศมี ผู้อำนวยการกลุ่มละครชุมชนก๊ับไฟ เป็นวิทยากรตลอดกระบวนการ เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้เข้าใจรูปแบบต่าง ๆ ของละคร อันจะได้นำไปใช้ในการสร้างสรรค์รูปแบบละครที่จะผลิตขึ้นได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาหรือเนื้อเรื่องที่กำหนดไว้ โดยการฝึกรวมมี 2 กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ คือ (1) กิจกรรมละครใบ้ และ (2) การบรรยายสรุป ซึ่งผลการดำเนินงานนั้นนับว่าเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้เข้าใจถึงลักษณะของละครรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะละครใบ้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด เนื่องจากในการฝึกรวม ได้มีการฝึกปฏิบัติจริง หากยังไม่เข้าใจและทำไม่ได้ วิทยากรจะให้ฝึกฝนซ้ำ ๆ จนทำได้ในที่สุด และหลังจากการบรรยายสรุปแล้ว ผู้วิจัยได้ตั้งคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจพบว่า เยาวชนกลุ่มเรียนรู้สามารถตอบคำถามได้ทั้งหมด ได้แก่

- เทคนิคการแสดงละครใบ้ มีอะไรบ้าง : เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ช่วยกันตอบว่า การแสดงสีหน้าและท่าทางให้เหมือนจริง เป็นหัวใจสำคัญของละครใบ้ โดยควรจะแสดงน้ำหนัก ขนาด และรูปร่างให้ชัดเจนและแน่นอน เช่น หากทำท่ายกของหนัก ก็ควรจะทำมือให้เหมือนยกของขึ้นใหญ่ และต้องทำมือให้นิ่ง ขนาดของสิ่งของจะได้ไม่เปลี่ยนแปลง แล้วตอนยก ก็ต้องทำท่ายกที่ลำบาก หน้าตาเหยือก ล้ามเนื้อเกร็ง เดินลำบาก ลากเท้า ตัวสั่นเกร็ง เป็นต้น

- ให้ยกตัวอย่างภาพยนตร์ หรือละครโทรทัศน์ที่เคยรับชมมา แนวต่าง ๆ ต่อไปนี้ โศกนาฏกรรม ตลกขบขัน โรแมนติก (Romance) และเมโลดราม่า (Melodrama) : เยาวชนกลุ่มเรียนรู้

ร่วมกันตอบได้คำตอบดังนี้ “แนวโศกนาฏกรรม” หรือ Tragedy ได้แก่ ไททานิก (Titanic) “แนวตลกขบขัน” ได้แก่ หอแก้วแตก สำหรับ “แนวโรมานซ์” ได้แก่ ทุกหัวใจมีรัก (Love Actually) คนแรกของหัวใจ คนสุดท้ายของชีวิต (The Classic) โรมิโอแอนด์จูเลียต และ “เมโลดราม่า” ได้แก่ แม่นาค โบตัน กลับสุดท้าย กุมภาพันธุ์ สัญญารักวันหิมะโปรย (Virgin Snow) ขอให้รักจงเจริญ (Me Myself) และละครหลังข่าวเกือบทุกเรื่องที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับการชิงรักหักสวาท

4.3 ผลการดำเนินงานในขั้นตอน Planning

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนของการร่วมกันวางแผนแก้ไขปัญหานี้ นั่นก็คือ ร่วมกันวางแผนละครที่จะช่วยแก้ปัญหาประเด็นการคบเพื่อน โดยมีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ร่วมกันกำหนดแก่นเรื่อง (Theme) โครงเรื่อง (Plot) และเขียนบท (Script) โดยในขั้นตอนนี้ มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการทั้งหมด 4 ครั้ง โดยแต่ละครั้งนั้น มีผลการดำเนินงานดังนี้

4.3.1 ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ Planning ครั้งที่ 1

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การกำหนดแก่นเรื่อง (Theme)” นี้เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ร่วมกันกำหนดแก่นเรื่องที่จะใช้ในการสร้างสรรค์ละคร โดยการฝึกอบรมมี 2 กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ดังต่อไปนี้

- แก่นเรื่องสุภายิต

วิทยากรให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้แบ่งเป็น 4 กลุ่ม จับฉลากสุภายิตกลุ่มละ 1 สุภายิต ไม่ซ้ำกัน และให้เก็บเป็นความลับ อย่าให้กลุ่มอื่นรู้ แล้วแยกย้ายกันไปคิดละครสั้น ไม่เกิน 5 นาที เรื่องจะต้องเป็นไปตามสุภายิตที่จับฉลากได้ กลุ่มที่แสดงได้ดี คือกลุ่มที่แสดงแล้ว เพื่อนสนุกและทนายถูกต้อง

เยาวชนกลุ่มเรียนรู้กลุ่มแรกได้สุภายิตว่า “มือไม่พาย อย่าเอาเท้าราน้ำ” กลุ่มนี้ได้แสดงแนวตลกขบขัน คือแสดงแบบตรงไปตรงมา ไม่มีเรื่องราว ได้แก่ การแสดงโดยให้นักแสดงทำท่าพายเรือกันทุกคน แต่คนพายเรือไม่พาย และขึ้นขาไปแกว่งในน้ำเล่น การแสดงของกลุ่มนี้ค่อนข้างตรง เพื่อนจึงทนายได้ถูกต้องอย่างรวดเร็ว

กลุ่มที่สองได้สุภาษิตที่ว่า “เห็นช้างขี้ ขี้ตามช้าง” ได้สร้างเรื่องราวให้มีวัยรุ่น 4 คนโทรศัพท์นัดหมายกันไปทานข้าวด้วยกัน ในมือนั้น เพื่อนคนที่รวยที่สุดได้เป็นคนเลี้ยง (เป็นคนจ่าย) ในวาระที่เพิ่งกลับมาจากเมืองนอก ตอนนั้นมีวัยรุ่นคนหนึ่งเห็นและอยากจะอวดบ้าง จึงเอ่ยไปว่า “มือหน้าเป็นเราเลี้ยงเองนะ เต็มที่เลย” และเมื่อมือหน้ามาถึง วัยรุ่นชื้อวดคนนี้ก็ต้องเลี้ยงจริง ๆ ซึ่งในตอนจ่ายเงิน ได้มีสีหน้าวิตกกังวลให้เห็น และจำเป็นต้องควักเงินหมดกระเป๋า เมื่อกลับบ้าน เจอใบทวงหนี้มากมายก็เครียดและกลัวใจมาก

กลุ่มที่สามได้สุภาษิตว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว” กลุ่มนี้สร้างเรื่องราวของวัยรุ่นชาย 3 คนเป็นเพื่อนกัน กำลังนั่งดื่มกันที่ร้านแห่งหนึ่ง นายเอกทักนายบองว่าช่วงนี้ดูเหมือนนายบองจะอ้วนขึ้น ควรไปออกกำลังกายเพื่อรูปร่างและสุขภาพที่ดี แต่นายด้วงกลับบอกว่า ไม่ต้องไปหรอก ไปเที่ยวและดื่มกันอย่างนี้สนุกกว่าเยอะ นายบองครุ่นคิด และตัดสินใจไปออกกำลังกายที่ฟิตเนส ระยะเวลาหนึ่ง นายบองกลับมีสุขภาพดี และรูปร่างที่ดีขึ้น โดยในการแสดงนั้น เขาวชนกลุ่มนี้ได้ให้นักแสดงเป็นนายบอง 2 คน คือนายบองตอนอ้วน และนายบองตอนผอม

กลุ่มที่สี่ได้สุภาษิตว่า “คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล” กลุ่มนี้ได้สร้างเรื่องราวของวัยรุ่น 4 คน ในช่วงเวลาใกล้สอบ ฝ่ายกับปาล์มมีชวนจ๊อบเอไปอ่านหนังสือ แต่ฟางกลับมาชวนจ๊อบเอไปเที่ยวกลางคืน จ๊อบเล็งเลใจอยู่พักหนึ่ง ก็ตัดสินใจตามฟางไปเที่ยว โดยการแสดงได้แบ่งเป็นสองฉาก คือ ด้านซ้ายเป็นฝ่ายกับปาล์มมีอ่านหนังสือ ด้านขวาเป็นฟางกับจ๊อบเอไปเที่ยว ตอนจบฟางกับจ๊อบเอก็สอบไม่ผ่าน นั่งเสียใจร้องไห้กันสองคน

เมื่อแสดงครบทุกกลุ่มแล้ว วิทยากรได้สรุปให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้เข้าใจถึง “แก่นเรื่อง” หรือ Theme ว่าหมายถึงประเด็นหลัก หรือเนื้อหาสำคัญที่เราต้องการนำมาสื่อสารไปยังผู้ชม ซึ่งสุภาษิตที่จับฉลากไปนั้นเปรียบเสมือนแก่นเรื่องนั่นเอง

- แสวงหาและเชื่อมโยงข้อมูล

ในกิจกรรมนี้ วิทยากรได้มอบหมายให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ “การคบเพื่อน” จากแหล่งข้อมูลทั้ง 2 แห่ง คือ (1) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เยาวชนระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในประเด็นการคบเพื่อน

และ (2) ข้อมูลประเด็นการคบเพื่อน ที่เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ต้องไปทบทวนจากประสบการณ์ หรือค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งเมื่อเข้าใจข้อมูลทั้งหมดแล้ว ให้เชื่อมโยงกับสถานการณ์การคบเพื่อนของเยาวชนระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน ว่ามีปัญหาหรือมีข้อดีข้อเสียอย่างไร แล้วในการฝึกอบรมครั้งต่อไป จะนำข้อมูลมาสังเคราะห์ร่วมกัน

สำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เยาวชนระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ในประเด็นการคบเพื่อนนั้น ได้ข้อมูลมา 3 ประเด็น ดังนี้

- วิธีการเลือกคบเพื่อน

วิธีการเลือกคบเพื่อนที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์มี 9 ประเด็น โดยเรียงลำดับจากประเด็นที่มีผู้ตอบมากที่สุด ไปน้อยที่สุด ได้ดังนี้ คบคนที่มีนิสัยเข้ากันได้ มีผู้ตอบมากเป็นอันดับหนึ่ง และการเลือกคบคนที่ช่วยเหลือหรือพึ่งพาได้ในยามทุกข์ การเลือกคบคนที่มีมนุษยสัมพันธ์ และการเลือกคบคนที่นิสัยดีมีความจริงใจ เป็น 3 ประเด็นที่มีผู้ตอบมากเป็นอันดับสองเท่ากัน นอกจากนั้นยังมีเรื่องของการเลือกคบคนที่ไม่เห็นแก่ตัว และไม่โกหก เป็นประเด็นที่มีผู้ตอบมากเป็นอันดับที่สามและสี่ตามลำดับ ส่วนอีก 3 ประเด็นสุดท้ายนี้ มีผู้ตอบเป็นจำนวนเท่ากันและน้อยกว่าประเด็นอื่น ได้แก่ การเลือกคบคนที่รักตัวเอง การเลือกคบคนที่ชวนเราทำความดี และเลือกคบคนที่มีความซื่อสัตย์

- วิธีการปฏิเสธเพื่อน เมื่อเพื่อนชวนไปทำในสิ่งที่เป็นอบายมุข

วิธีการปฏิเสธเพื่อนที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์มี 13 วิธี โดยวิธีแรกที่มีผู้ตอบมากที่สุดคือการอ้างว่าติดธุระ และวิธีที่มีผู้ตอบมากเป็นอันดับสองคือ การปฏิเสธตรง ๆ และอธิบายผลร้ายที่อาจเกิดขึ้นให้เพื่อนเข้าใจ ส่วนวิธีที่มีผู้ตอบมากเป็นอันดับสาม สี่ และห้า คือ การปฏิเสธตรง ๆ โดยไม่ต้องพูดอะไรอีก การชวนเพื่อนไปทำความดีอย่างอื่นทดแทน และการปฏิเสธตรง ๆ แล้วห้ามเพื่อนด้วยตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีวิธีการ ปฏิเสธอย่างนุ่มนวล การปฏิเสธตรง ๆ แล้วเลิกคบไปเลย การปฏิเสธแล้วอ้างว่าไม่สบาย การปฏิเสธแล้วอ้างว่าผู้ปกครองไม่อนุญาต การปฏิเสธแล้วขู่ว่าจะฟ้องผู้ปกครอง หรือตำรวจ การไม่ตอบแล้วเดินหนีไปเฉย ๆ การไม่ตอบแล้วเปลี่ยนเรื่องพูด และการอ้างว่าเราเป็นคนเคร่งศาสนา ตามลำดับ

- การชวนเพื่อนทำความดี

วิธีการชวนเพื่อนทำความดีที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์นั้นมี 4 วิธีการ โดยวิธีการที่มีผู้ตอบมากที่สุดได้แก่ การหากิจกรรมที่สร้างสรรค์แล้วชวนเพื่อนไปร่วมกันทำ เช่น กิจกรรมเพื่อสังคมต่าง ๆ การปลูกป่า ร่วมกิจกรรมลดโลกร้อน การช่วยกันรีไซเคิลขยะ โครงการช่วยผู้ยากไร้ การออกกำลังกาย และการเข้าค่ายอาสาฯ เป็นต้น สำหรับวิธีที่มีผู้ตอบเป็นอันดับสองได้แก่ การชวนเพื่อนไปทำบุญที่วัด ส่วนอีกสองวิธีคือ การทำดีให้เพื่อนดูก่อนแล้วค่อยชวนเพื่อนมาทำด้วยกัน และการขอร้องเพื่อนให้เพื่อนทำความดีอย่างตรงไปตรงมา ตามลำดับ

4.3.2 ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ Planning ครั้งที่ 2

ในตอนต้น วิทยากรได้ทบทวนความรู้ที่เรียนรู้อาทั้งหมดเพื่อให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของละครแล้ว จากนั้นได้ให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นว่า “ทำไมจึงเลือกทำเรื่องการคบเพื่อน” เพื่อจะได้ทบทวนร่วมกัน และย้ำความมั่นใจอีกครั้งว่าประเด็นนี้สำคัญอย่างไรในสถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งได้คำตอบดังนี้

- เรื่องการคบเพื่อนเป็นเรื่องใกล้ตัว และเป็นเรื่องสำคัญของเยาวชนทุกคน
- วัยรุ่น เป็นวัยที่ใช้ชีวิตอยู่กับเพื่อนค่อนข้างมาก และกลุ่มเป้าหมายของละครก็เป็นวัยรุ่น
- ชีวิตทุกคนย่อมมีเพื่อน การคบเพื่อนให้ดี การคบเพื่อนให้เป็น จึงเป็นสิ่งสำคัญ
- วัยรุ่นส่วนใหญ่ประสบปัญหามากมายเกี่ยวกับการคบเพื่อน

หลังจากนั้นวิทยากรได้ให้เยาวชนร่วมกันระดมสมองจากการเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้ไปศึกษาเป็นกรณีบ้าน ในประเด็น “ปัจจุบัน ปัญหาเกี่ยวกับการคบเพื่อน คือปัญหาอะไรบ้าง” ได้คำตอบดังนี้

- การชิงดีชิงเด่น หรือการแข่งขันกัน
- การเลียนแบบกัน (เห็นเพื่อนมีอะไร ก็อยากมีบ้าง อยากเป็นกลุ่มเดียวกับเพื่อน)
- ความอิจฉาริษยากันในเรื่องต่าง ๆ เช่น การเรียน ความรัก
- เชื่อเพื่อนมากกว่าเชื่อพ่อแม่
- ความคิดเห็นไม่ตรงกัน ทะเลาะกัน โดยไม่มีใครยอมใคร

- มีแฟนแล้วทั้งเพื่อน
- ปัญหาของความหลากหลายของคนที่มาอยู่ร่วมกัน
- การนิินทว่าร้าย
- เพื่อนชวนทำชั่ว
- ความเข้าใจผิดกัน
- คิดร้ายกับเพื่อน เช่น ลวงไปลวนลาม ทำอนาจาร ลวงไปปลดทรัพย์
- เห็นแก่ตัว
- คิดเพื่อน ไม่ให้เพื่อนมีชีวิตของตัวเอง
- นกสองหัว
- ยืมเงิน
- การคุกคามทางเพศ
- เพศที่สามไม่ได้รับการยอมรับ
- หลงรักเพื่อน
- เพื่อนโกหก

เมื่อเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ระดมสมองร่วมกันแล้ว ได้คัดสรรประเด็นเพื่อใช้เป็นแก่นเรื่องในละครต่อไป ทั้งนี้วิทยากรได้แบ่งกลุ่มเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ออกเป็น 3 กลุ่ม เพื่อทำละครกลุ่มละเรื่อง เรื่องละ 15 นาที เนื่องจากวิทยากรเห็นว่า เยาวชนกลุ่มนี้มีจำนวนมากถึง 35 คน หากให้ร่วมกันทำละครชุมชนเพียง 1 เรื่องน่าจะน้อยไป และยังเห็นว่าเป็นการทำละครชุมชนครั้งแรก ควรทำเรื่องสั้น และใช้ตัวละครไม่มากนักน่าจะดีกว่า ซึ่งเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ก็เห็นด้วยกับวิทยากร เนื่องจากเห็นว่า ละครในครั้งนี้มีกลุ่มเป้าหมายเป็นวัยรุ่น และแสดงตามสถานที่สาธารณะ หากยาวเกินไป หรือตัวละครเยอะ ก็จะไม่น่าสนใจก็เป็นได้ ดังนั้นจึงได้แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 11-12 คน แล้วให้แต่ละกลุ่มคิดแก่นเรื่องของละครที่จะผลิตขึ้น โดยให้เป็นแก่นเรื่องที่อยู่ภายใต้แก่นเรื่องหลักคือ “การคบเพื่อน” ทั้งนี้มีกลุ่มหนึ่ง มีความคิดสร้างสรรค์แก่นเรื่องออกเป็น 2 ประเด็นคือ “การคุกคามทางเพศที่เกิดจากเพื่อน” และ “ความฟุ้งเฟ้อในวัตถุนิยมอันเกิดจากการอยากได้ อยากมีเหมือนเพื่อน” ซึ่งในกลุ่มนี้ต่างฝ่ายต่างก็

ประสงค์จะทำละครในเรื่องที่ตนต้องการ สุดท้าย เมื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ทั้งหมดร่วมกันแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ สรุปได้ว่า ให้กลุ่มดังกล่าวทำละครทั้ง 2 เรื่องเลย เพราะทั้งสองเรื่องมีความน่าสนใจเท่า ๆ กัน สำหรับอีก 2 กลุ่มนั้นได้ร่วมกันกำหนดแก่นเรื่องเป็น “วิธีการปฏิเสธเพื่อน เมื่อเพื่อนชวนทำสิ่งเลวร้าย” และ “คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล” รวมเป็น 4 เรื่อง

ละครทั้ง 4 แก่นเรื่อง ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้ประกอบในเนื้อเรื่องด้วย ได้แก่

- แก่นเรื่อง “การคุกคามทางเพศที่เกิดจากเพื่อน”

เรื่องนี้ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในประเด็น การบอกเพื่อนตรง ๆ ถึงเหตุและผลที่ควรทำและไม่ควรทำอะไร (นั่นคือ การเตือนเพื่อนผู้หญิงว่าควรแต่งกายอย่างไร ควรพูดอย่างไร และควรป้องกันตัวเองอย่างไร) รวมทั้งการคอยตักเตือนเพื่อนที่ทำผิดอย่างตรงไปตรงมา (นั่นคือ การตักเตือนเพื่อนผู้ชายที่ชอบคุกคามทางเพศเพื่อนผู้หญิง) มาใช้ประกอบกับข้อมูลที่ค้นคว้ามาเองในเรื่องของการคุกคามทางเพศรูปแบบต่าง ๆ และการป้องกันตัวจากการถูกคุกคามทางเพศ มาเป็นฐานข้อมูลทั้งหมดในการสร้างสรรค์เรื่องราวขึ้น

- แก่นเรื่อง “ความฟุ้งเฟ้อในวัตถุนิยมอันเกิดจากการอยากได้ อยากมีเหมือนเพื่อน”

เรื่องนี้ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในประเด็นต่อไปนี้ มาใช้ในการสร้างสรรค์ละคร การหากิจกรรมสร้างสรรค์สังคมทำร่วมกันกับเพื่อน (กล่าวคือ การชวนเชิญเพื่อนที่ฟุ้งเฟ้อในวัตถุนิยมไปทำกิจกรรมอื่น ๆ ทดแทน) และการคบกันด้วยความจริงใจ ไม่เน้นวัตถุ (กล่าวคือ การคบกันเป็นเพื่อนนั้น ไม่ควรดูที่วัตถุภายนอก แม้จะมีข้าวของไม่เหมือนกัน ก็สามารถเป็นเพื่อนกันได้)

- แก่นเรื่อง “วิธีการปฏิเสธเพื่อน เมื่อเพื่อนชวนทำสิ่งเลวร้าย”

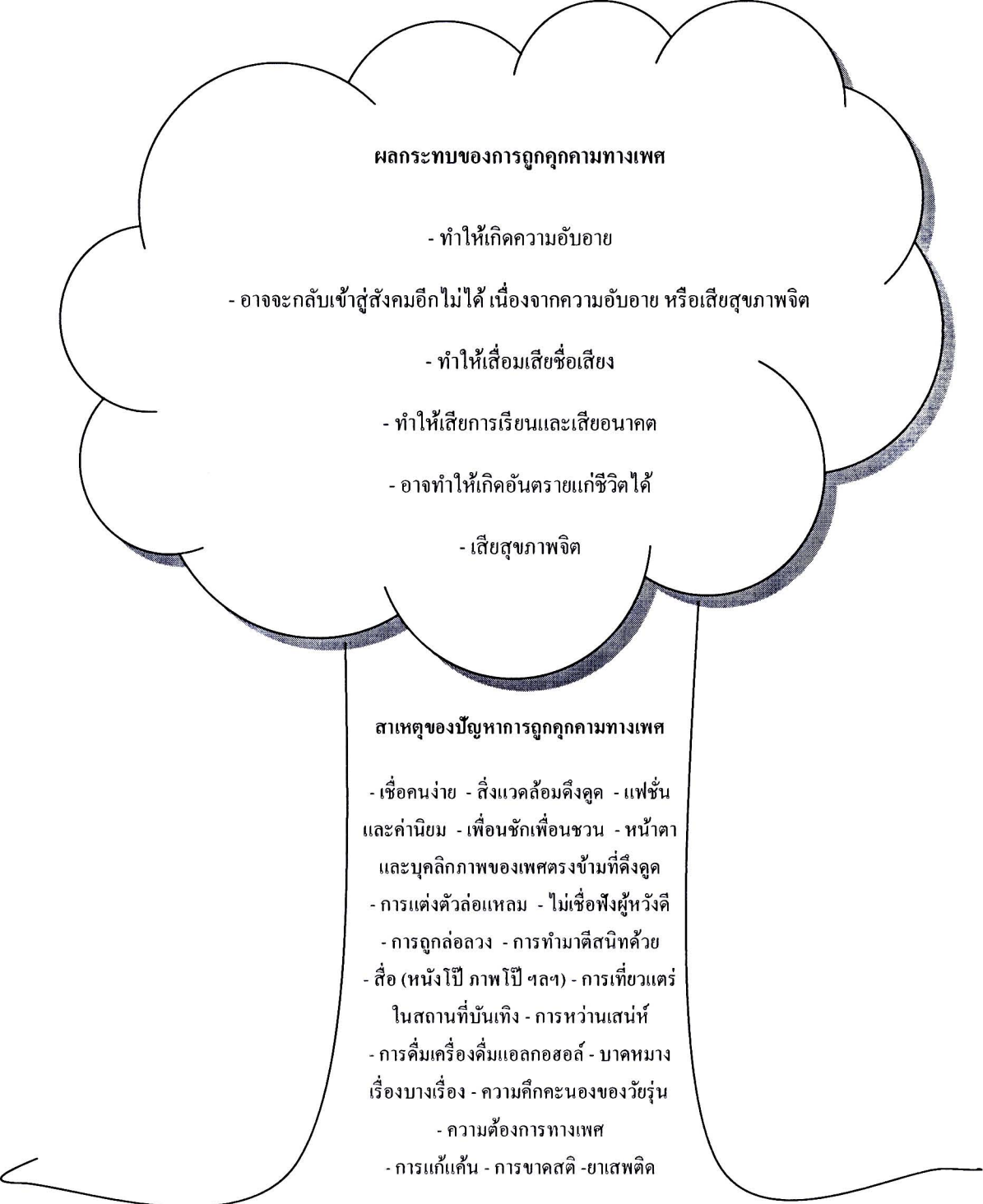
เรื่องนี้ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในประเด็น การปฏิเสธ พร้อมทั้งอธิบายผลร้ายที่อาจเกิดขึ้นให้เพื่อนเข้าใจ มาใช้ในการสร้างสรรค์ละครเป็นหลัก เพื่อสอนเยาวชนทั่วไปที่มาชมละครเรื่องนี้ให้รู้วิธีการปฏิเสธเพื่อนให้ได้ โดยไม่เสียเพื่อน และตัวเองก็ไม่ต้องไปทำในเรื่องเลวร้าย

- แก่นเรื่อง “คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล”

เรื่องนี้ได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ในประเด็น การเลือกคบคนที่นิสัยเข้ากันได้ การเลือกคบคนที่จริงใจ และช่วยเหลือกันได้ ในยามทุกข์ร้อน มาเป็นประเด็นหลักในการสร้างสรรค์ละครให้เยาวชนทั่วไปที่เป็นกลุ่มเป้าหมายของละครได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเลือกคบเพื่อน

เมื่อได้แก่นเรื่องแล้ว วิทยากรได้สอนให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้แตกประเด็นของแก่นเรื่องนั้น ออกเป็นภาพของ “ต้นไม้ปัญหา” ได้แก่ ภาพต้นไม้ที่เห็นตั้งแต่ราก ลำต้น และกิ่งก้านใบ โดยส่วนของ รากนั้นเปรียบเสมือนสาเหตุของปัญหาที่นำมาเป็นแก่นเรื่อง งอกออกมาเป็นลำต้น กิ่งก้านใบ ซึ่งเปรียบเสมือนผลกระทบที่เกิดจากปัญหานั้น ๆ เมื่อทำต้นไม้ปัญหาเสร็จแล้ว ก็ให้ร่วมกันทำ “ต้นไม้วัตถุประสงค์” อันหมายถึงต้นไม้ที่มีรากเป็นเหมือนวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และลำต้น กิ่งก้านใบ ก็เป็นเหมือนผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังจากได้ดำเนินการแก้ไขปัญหานั้นไปแล้ว โดยต้นไม้ของแต่ละกลุ่ม มีรายละเอียดดังภาพที่ 4.1, 4.2, 4.3, 4.4, 4.5, 4.6, 4.7 และ 4.8 ดังนี้

ภาพที่ 4.1 ต้นไม้ปัญหาของกลุ่มละครตามแก่นเรื่อง “การคุกคามทางเพศที่เกิดจากเพื่อน”

ภาพที่ 4.2 ต้นไม้วัตถุประสงค์ของกลุ่มละครตามแก่นเรื่อง “การคุกคามทางเพศที่เกิดจากเพื่อน”

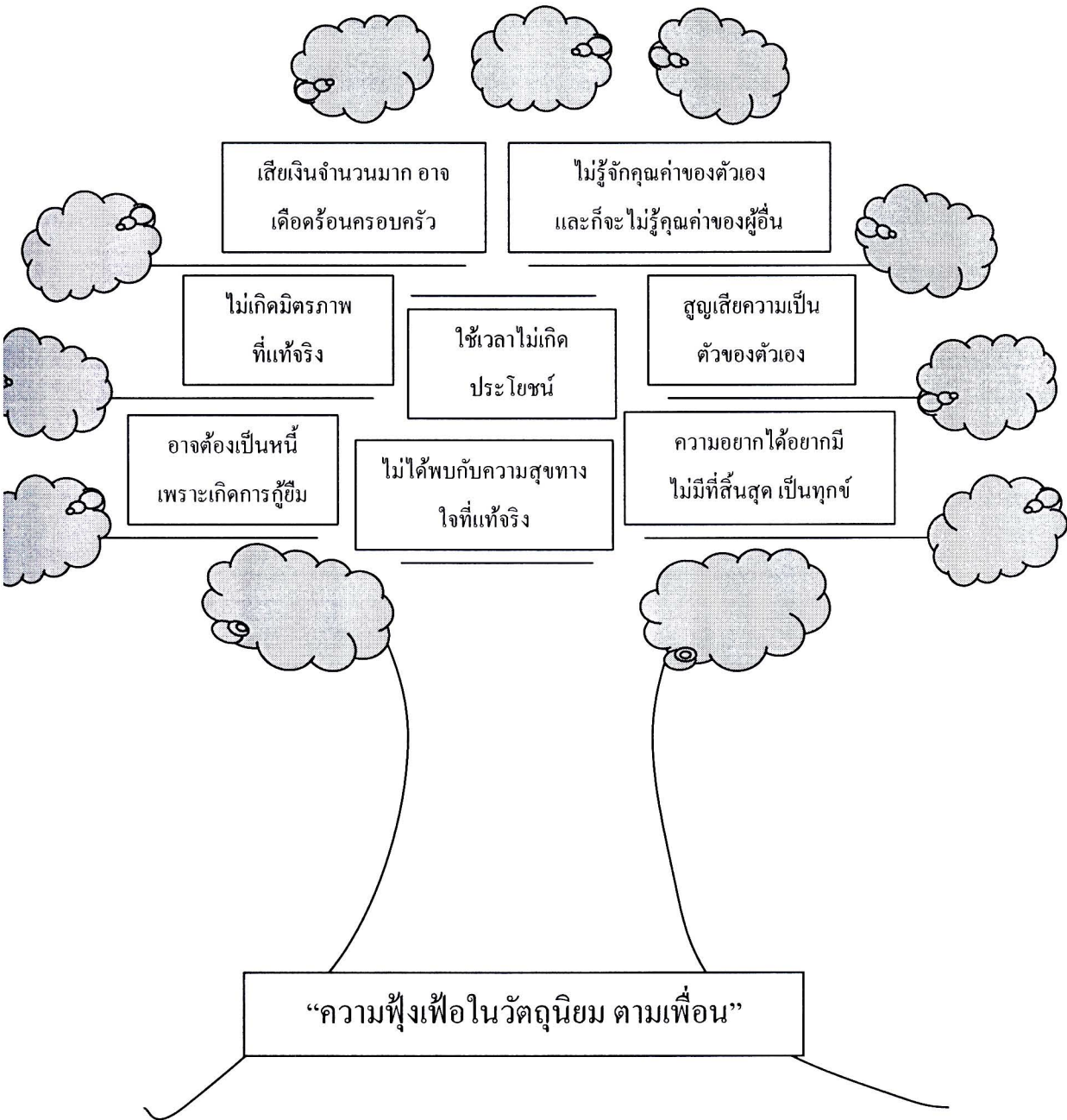
- รู้สึกตัวเองมีคุณค่าทั้งหญิงและชาย
- อยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ
- ชี้อะเอียดไม่เสื่อมเสีย
- ทำให้ไม่เสียการเรียนและไม่เสียอนาคต
- สุขภาพจิตดี
- ไม่นำไปสู่ปัญหาอาชญากรรมอื่น ๆ

- การแต่งตัวไม่ล่อแหลม
- รักนวลสงวนตัว
- ไม่เที่ยวเตร่ในสถานที่บันเทิง
- ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด
- ไม่สนใจสื่อลามก

อนาจาร

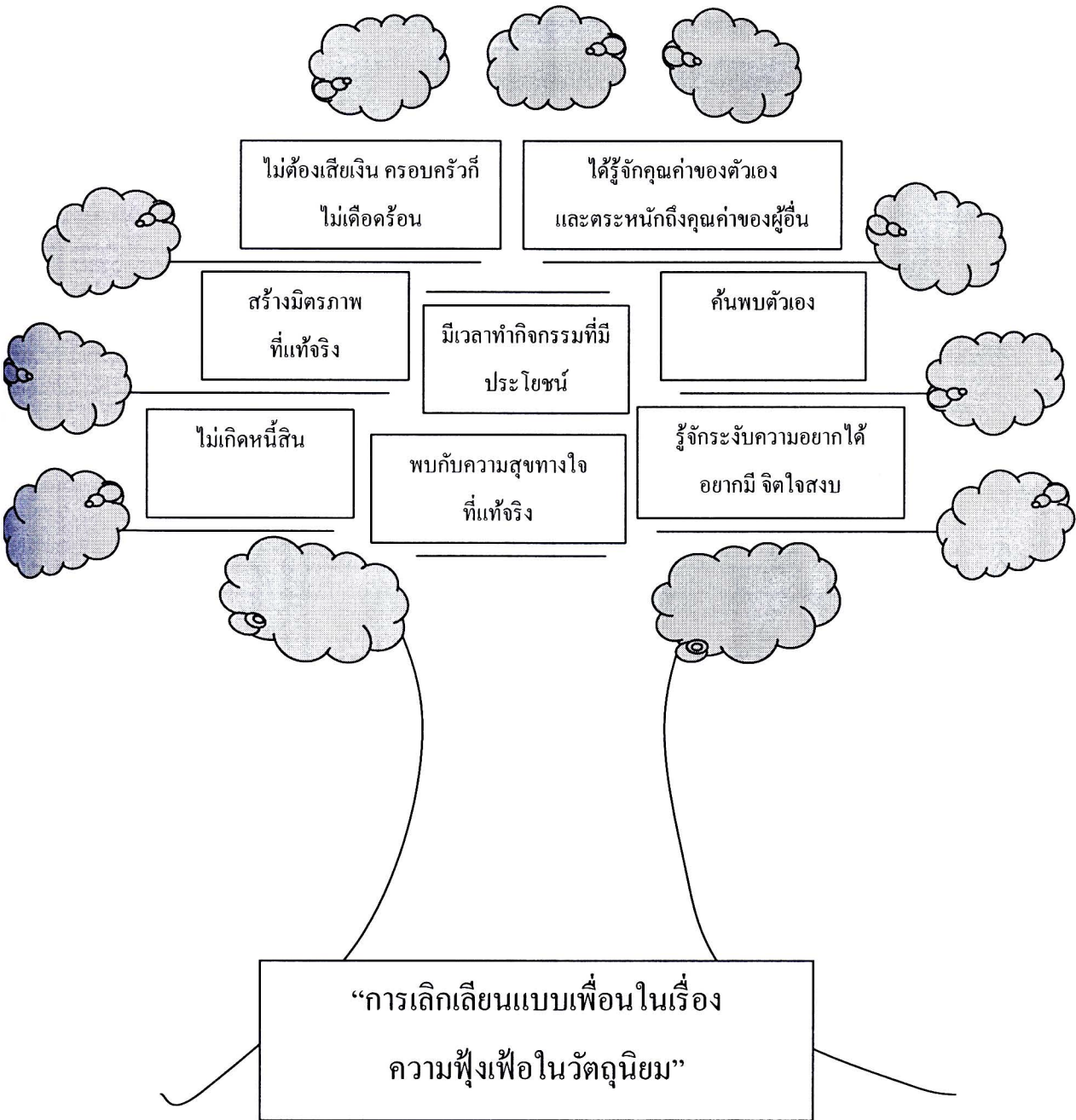
- ไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
- การเลือกคบเพื่อน
- การไม่ทำตัวโดดเด่น
- การไม่หย่าร้าง หย่ากลาง
- การรู้จักสงบปากสงบคำ
- การให้เกียรติผู้หญิง

ภาพที่ 4.3 ต้นไม้ปัญหาของกลุ่มละครตามแก่นเรื่อง “ความฟุ้งเฟ้อในวัตถุนิยมตามเพื่อน”

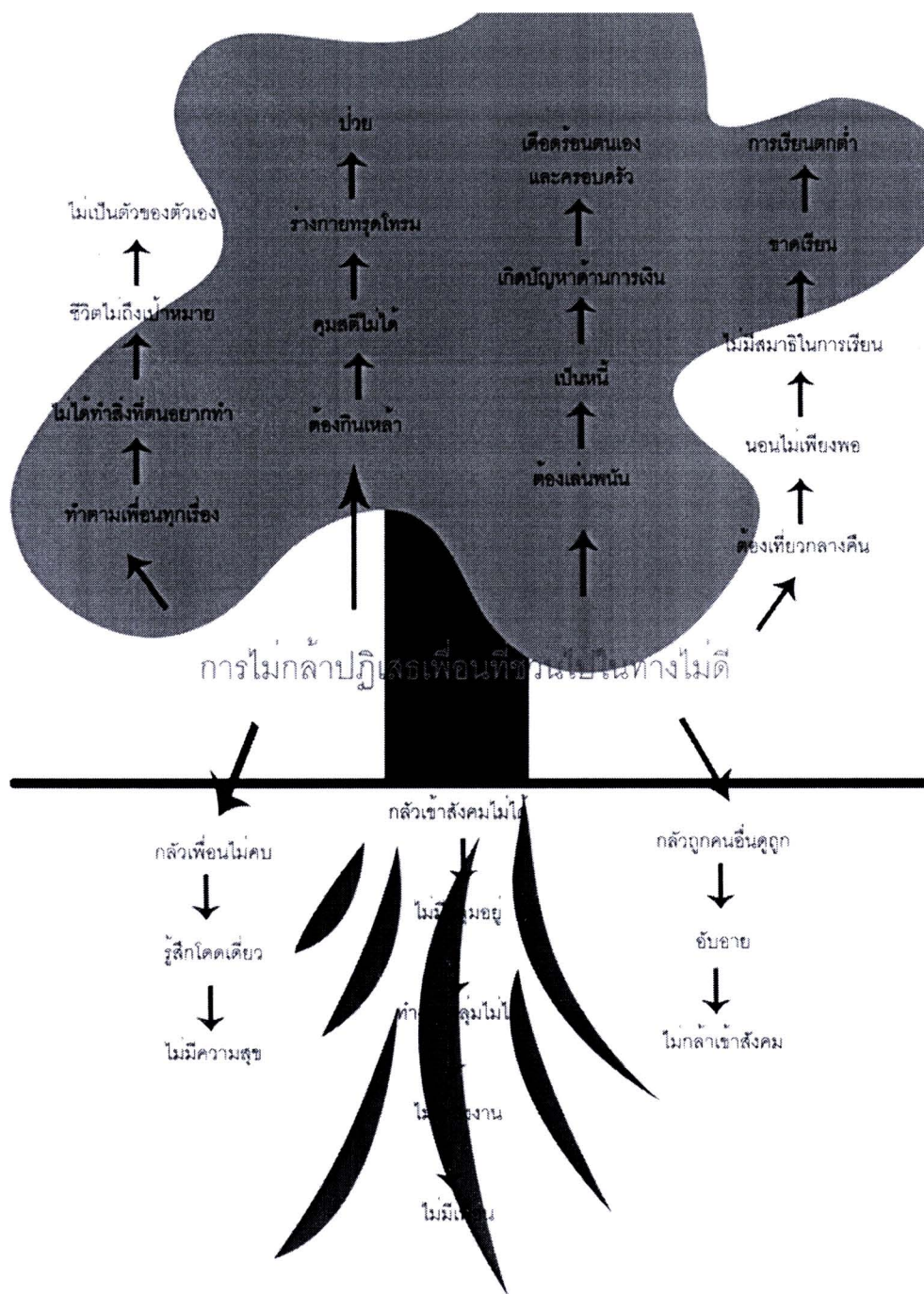

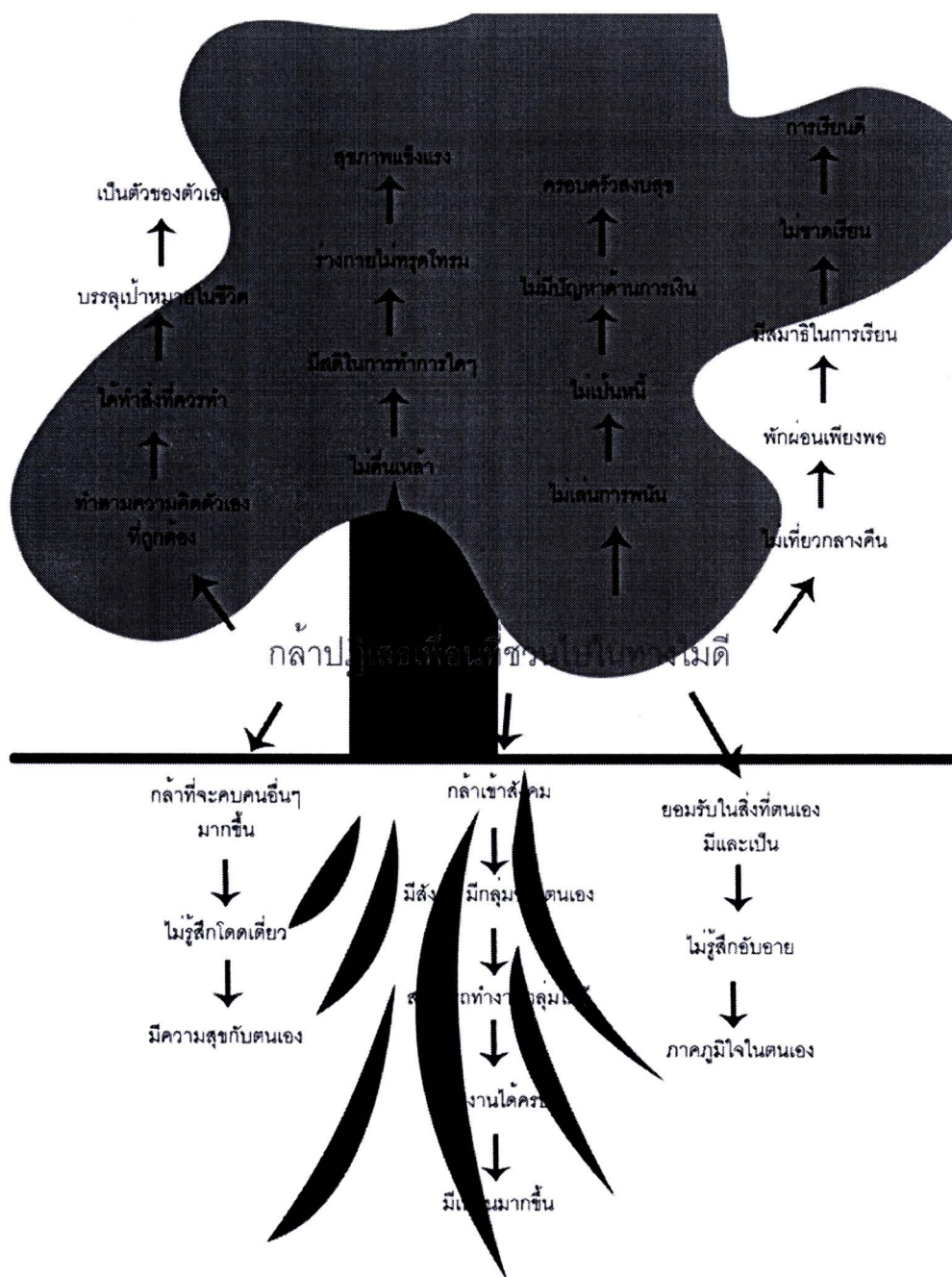
ภาพที่ 4.4 ต้นไม้วัตถุประสงค์ของกลุ่มละครตามแก่นเรื่อง “ความพึงพอใจในวัตถุนิยมตามเพื่อน”

ภาพที่ 4.5 ต้นไม้ปัญหาของกลุ่มละครตามแก่นเรื่อง “วิธีการปฏิเสธเพื่อน”

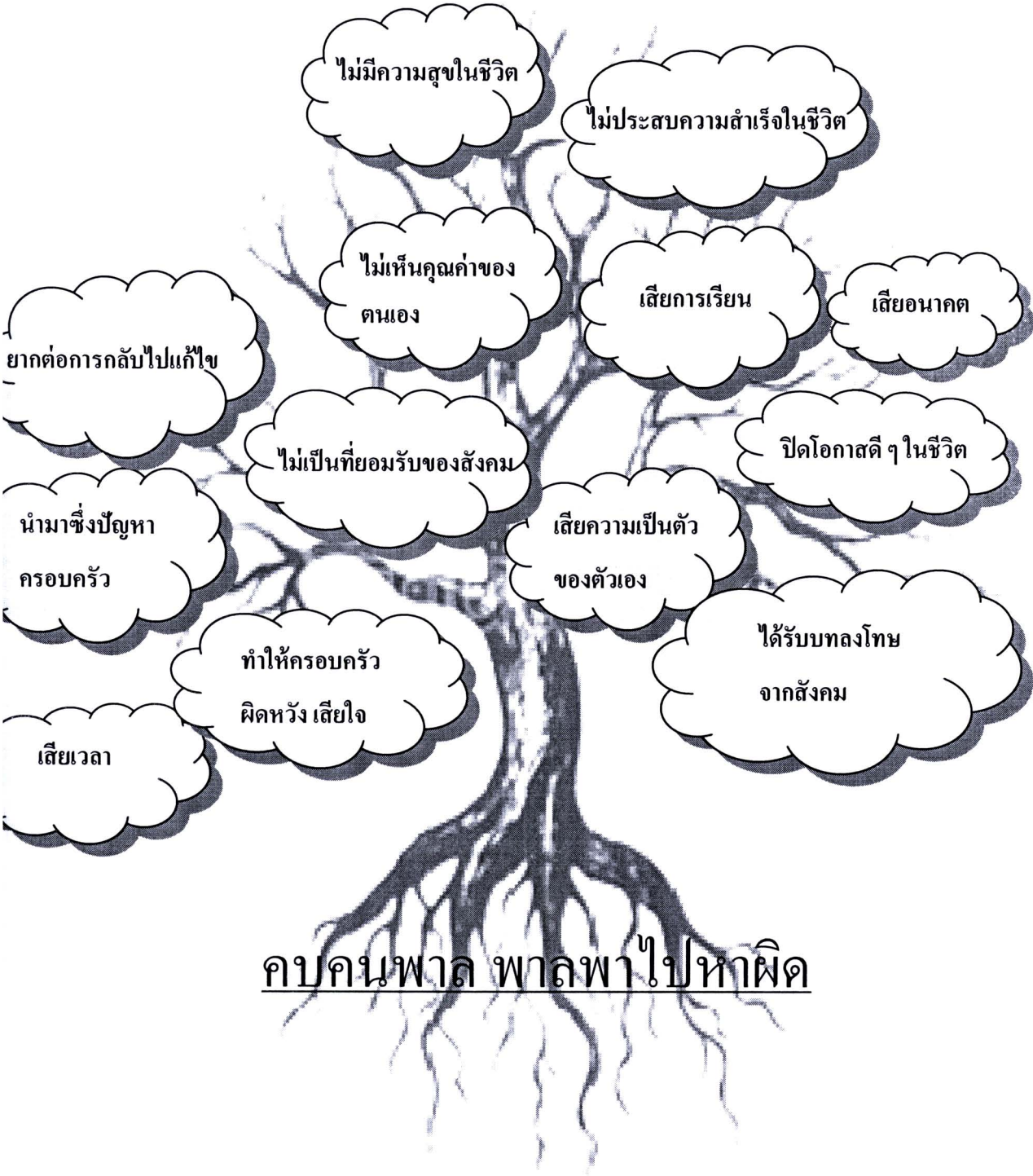

ภาพที่ 4.6 ต้นไม้วัตถุประสงค์ของกลุ่มละครตามแก่นเรื่อง “วิธีการปฏิเสธเพื่อน”

ภาพที่ 4.7 ต้นไม้ปัญหาของกลุ่มละครตามแก่นเรื่อง

“คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล”

ภาพที่ 4.8 ต้นไม้วัตถุประสงค์ของกลุ่มละครตามแก่นเรื่อง

“คบคนพาลพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตบัณฑิตพาไปหาผล”

4.3.3 ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ Planning ครั้งที่ 3

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การวางโครงเรื่อง (Plot)” เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ร่วมกันกำหนดโครงเรื่องที่จะใช้ในการสร้างสรรค์ละคร รวมทั้งร่วมกันกำหนดสถานที่ที่จะจัดแสดง เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุดด้วย โดยการฝึกอบรมมีกิจกรรมภาพประเพณีเพื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับความสำคัญและวิธีการกำหนดโครงเรื่อง จากนั้น วิทยากรได้ให้แต่ละกลุ่มวางโครงเรื่องของตนเอง แล้วนำเสนอหน้าชั้น โดยให้วิทยากรและเพื่อนกลุ่มอื่นร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์ด้วย เพื่อจะได้พัฒนาให้สมบูรณ์ต่อไป โครงเรื่องของแต่ละกลุ่ม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ตั้งชื่อเรื่องละครว่า “พลาต” มีโครงเรื่องย่อ ดังนี้

นักศึกษาสาว 2 คนเป็นเพื่อนสนิทกัน คนหนึ่งสวยมาก สมมติชื่อว่า A และอีกคนหนึ่งสมมติชื่อว่า B มีพ่อเป็นนายตำรวจใหญ่ วันหนึ่งมีชายหนุ่มรูปหล่อมากทำท่าสนใจ A แต่ท่าทางดูไม่จริงใจ ซึ่ง B ก็คอยเตือน A ทุกครั้งว่าชายหนุ่มคนนั้นไม่น่าไว้วางใจ แต่ A ไม่เคยเชื่อเลย และแล้วชายหนุ่มคนนั้นก็ได้โทรมาชวน A ไปทานข้าวที่โรงแรมหรูแห่งหนึ่ง A ดีใจมาก รีบแต่งตัวสวยไปตามนัด เมื่อไปถึง กลับถูกล่อลวงให้ดื่มน้ำที่มียาสลบ แล้วถูกกลืนลามพร้อมกับถ่ายคลิปวิดีโอไว้ กว่าจะได้สติก็สายไปแล้ว A ร้องไห้เสียใจ เมื่อ B มาถามได้ความแล้ว ก็รีบโทรบอกคุณพ่อให้ช่วยจัดการให้ จึงได้ร่วมกันวางแผนนัดชายหนุ่มคนนั้นมาพูดคุยเพื่อต่อรองขอคืนฉบับคลิปคืน โดยในการพูดคุยนั้น B ได้แอบบันทึกเสียงไว้ด้วย และเมื่อถึงเวลาที่ยื่นคลิปคืน ตำรวจก็เข้ามาจับได้พร้อมของกลาง แล้วเรื่องก็จบลงด้วยการดักเตือนให้ผู้ชม อย่าไว้วางใจใครง่ายเกินไป โดยเฉพาะเพื่อนสนิท

กลุ่มที่ 2 ตั้งชื่อเรื่องว่า “กล้าไหม แค่คำว่า ‘ไม่’ คำเดียว” มีโครงเรื่องย่อ ดังนี้

เวฟและฟาง เป็นเด็กมัธยมที่กำลังจะสอบเข้ามหาวิทยาลัยตามที่ตนเองใฝ่ฝันไว้ ทั้ง 2 คนหาသူใจกันมาเป็นเวลา 2 ปี และทั้งคู่เป็นคนที่มีนิสัยดี รักการเรียนมาโดยตลอด เมื่อถึงเวลาสอบเอนทรานซ์เวฟ

กับฟางก็สอบอย่างตั้งใจ และแล้วก็มาถึงวันประกาศผลสอบ ปรากฏว่าทั้งคู่สอบติดในคณะและมหาวิทยาลัยที่ตนเองหวังไว้

เมื่อทั้งคู่เดินเข้าสู่รั้วมหาวิทยาลัย ก็ได้เกิดเหตุการณ์ต่างๆ ขึ้นมากมาย ทั้ง2เริ่มทะเลาะกัน เพราะเวฟมีท่าทีเปลี่ยนไปจากเดิม เวฟเข้าสังคมเพื่อนมากขึ้น อยู่กับกลุ่มเพื่อนตลอดเวลา แต่จริงๆ แล้ว เวฟไม่ค่อยชอบใจกับกลุ่มเพื่อนใหม่ซักเท่าไร เนื่องจากทำให้ทะเลาะกับฟางบ่อยขึ้น ถึงแม้เวฟจะต้องการถอยออกมา แต่ก็ไม่กล้าปฏิเสธในสิ่งที่เพื่อนหยิบยื่นให้ จนต้องเลิกกับฟาง

กระทั่งวันหนึ่งเพื่อนได้ชวนเวฟไปเที่ยวและเล่นพ่นบอล และเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดมาก่อน นั่นคือเวฟและเพื่อนบางคนถูกตำรวจจับ

ขณะอยู่ในคุก เวฟได้คิดทบทวนถึงเรื่องราวที่ผ่านมา ว่าเป็นเพราะตัวเองที่ไม่กล้าปฏิเสธเพื่อน ไปอย่างเด็ดขาด หลังจากออกจากคุกแล้ว เวฟตัดสินใจที่จะต้องปฏิเสธเพื่อนให้ได้

แต่เวฟก็ยังไม่เด็ดขาดพอ เมื่อเพื่อนมาชวนเวฟไปสังสรรค์ที่ห้องอีกครั้ง เค้าก็ยังไม่กล้าปฏิเสธ จึงไปกับเพื่อนอีก โดยที่เวฟไม่เคยคาดคิดมาก่อนว่ากลุ่มเพื่อนจะชวนเค้าไปเสพยาเสพติด เมื่อเค้าไปถึงห้องของเพื่อนและรู้ดังนั้น เวฟรวบรวมความกล้าแล้วบอกปฏิเสธเพื่อนกลุ่มนั้นไป ด้วยน้ำเสียงที่หนักแน่น จนทำให้เพื่อนๆ ตกใจกับสิ่งที่เวฟพูดออกไป

เมื่อเวฟออกมาจากห้อง ก็ได้พบกับฟาง ทั้ง2ได้พูดคุยกันถึงเรื่องราวต่างๆ เวฟได้กล่าวขอโทษกับฟาง และขอบคุณเธอที่ยังคงอยู่เคียงข้างเค้ามาโดยตลอด ถึงแม้จะเลิกกันไปแล้วก็ตาม

กลุ่มที่ 3 ตั้งชื่อเรื่องว่า “บัวชมพู” โดยมีโครงเรื่องย่อ ดังนี้

เด็กสาว 2 คน บัวและชมพู เป็นเพื่อนซี้กันตั้งแต่สมัยเรียนประถมศึกษา ตอนนี้ต่างฝ่ายต่างต้องแยกย้ายกันไปศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย และแล้วโชคชะตาก็ทำให้เธอทั้งสอง 2 ได้มาเรียนที่เดียวกัน และที่พิเศษไปกว่านั้นก็คือ เธอทั้งสองสอบติดสาขาวิชาเดียวกันอีกด้วย จึงทำให้เธอทั้งสอง ได้มาอยู่ด้วยกันและเรียนด้วยกันอีกครั้งหนึ่ง เมื่อเธอได้เป็นน้องใหม่ในมหาวิทยาลัย เธอทั้งสองก็ต้องปรับตัว

เข้ากับเพื่อนใหม่ของพวกเธอ บัว เธอเป็นเรียนเก่ง ส่วน ชมพู เป็นคนที่เรียนอยู่ในระดับปานกลาง ไม่เก่งมาก เธอทั้งสอง ตั้งใจเรียนมาตลอด ช่วยเหลือกันโดยตลอดมา

อยู่มาวันหนึ่ง บัว ได้รู้จักกับเพื่อนใหม่กลุ่มหนึ่งที่ชอบเที่ยวสถานบันเทิงยามค่ำคืน เพื่อนกลุ่มนั้นพยายามชวนเธอลองทำอะไรหลาย ๆ อย่าง แต่แล้ววันหนึ่งเพื่อนกลุ่มดังกล่าวได้ชวนบัวไปเที่ยวสถานบันเทิงยามค่ำคืนด้วยกัน แต่ทุกครั้ง บัว ก็ ชวนชมพู ทุกครั้ง แต่ชมพู ก็ปฏิเสธทุกครั้งเช่นกัน เพราะทุกครั้ง ที่ บัวชวนไปเที่ยว มักจะตรงกับช่วงของการสอบหรือมีการบ้านต้องส่งอาจารย์ โดยจะพยายามห้ามและคอยเตือนบัวอยู่เสมอด้วยความหวังดี

กาลเวลาผ่านไปเหตุการณ์เลวร้ายก็เกิดขึ้น เนื่องจากบัว ติดเพื่อนกลุ่มนี้มาก ดูดูเหมือนว่าเธอจะทิ้งการเรียนกลางคืน ทุก ๆ คืน โดยไม่ฟังคำเตือนของชมพูเลย และยังคิดว่าชมพูอีกด้วย ปลายภาคของการศึกษา อาจารย์สั่งงานคนอื่นตามปกติ ขณะที่ส่งงานและให้บัวส่งเพิ่มเพื่อเป็นการแก้ตัวเพื่อที่จะมีสิทธิ์สอบ ขณะที่บัว ไปเที่ยวตามปกติ (เพราะ บัวคิดว่าตนเองเรียนเก่งกว่าชมพู มั่นใจว่าตนต้องทำข้อสอบได้อย่างแน่นอน เที่ยวก่อนส่วนเรื่องงานก็ค่อยกลับมาทำก็ได้) พอบัวกลับมาถึง ได้ทะเลาะกับชมพู ด้วยการที่ชมพูเป็นห่วงที่บัวไม่สนใจในการเรียนเอาแต่เที่ยวกลับมาตอนเช้าทุกวัน บางวันไม่กลับก็มี หรือบางวันก็มีผู้ชายมาส่ง ทำให้ชมพูเป็นห่วงเรื่องงานที่บัวต้องทำส่งอาจารย์ บัวเกิดอาการเครียดและคิดว่าตัวเองต้องไม่มีสิทธิ์สอบเพราะเธอไม่ได้ส่งงานตามที่อาจารย์สั่ง แม้กระทั่งงานแก้ตัว วันรุ่งขึ้นอาจารย์ได้นำรายชื่อผู้มีสิทธิ์สอบไปติดที่บอร์ด บัว อึ้งและแปลกใจว่าทำไมเธอถึงมีสิทธิ์สอบทั้งที่เธอไม่ได้ทำงานส่ง แม้กระทั่งงานแก้ตัวที่อาจารย์สั่งเลย ขณะที่มีเพื่อนเด็กเรียนคนหนึ่งชื่อแวนมาคุยกับบัวแล้วบอกว่า นี่บัวเธอ โชคดีมากเลยนะที่มีเพื่อนที่ดีคือชมพู ถ้าทำงานส่งให้เธอมาตลอด จนทำให้เธอเป็นหนึ่งในผู้มีสิทธิ์สอบ บัวเกิดอาการเสียใจที่เธอตัวไม่ดี แบบนี้ บัวรู้สึกผิดต่อชมพูมาก กลับมาคิดทบทวนและกลับไปขอโทษชมพูด้วยอารมณ์ความรู้สึกผิดมาก

และแล้วตั้งแต่นั้นมา บัวก็กลับมาตั้งใจเรียนเหมือนเดิม เลิกเที่ยวและเลิกที่จะคบเพื่อนกลุ่มที่ชอบชวนไปเที่ยว ชวนทำในสิ่งไม่ดี และตั้งใจเรียนจนเธอทั้งสองจบการศึกษาพร้อม ๆ กัน

กลุ่มที่ 4 ตั้งชื่อเรื่องว่า “นักเลียนแบบ” มีโครงเรื่องย่อดังนี้

ในสภาพสังคมที่เต็มไปด้วย กระแสของทุนนิยมและวัตถุนิยม ซึ่ง เปรียบเสมือนกระแสน้ำเชี่ยวกรากพัดพากระแสน้ำของคนที่ในสังคมไปในทิศทางเดียวกัน จากความคิดเล็กๆ ของคนๆ หนึ่ง ถูกหลอมรวมเป็นความคิดก้อนใหญ่ นำพาผู้คนเข้าสู่กองล้นแห่งทุนนิยม คงจะเป็นเรื่องยากที่ใครจะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคม บนพื้นฐานความเชื่อและอุดมการณ์ของตน

สำเนาและเจียน เป็นเพื่อนกันมานาน ใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันตลอดเวลา เป็นชีวิตที่เต็มไปด้วยความกล้าบ้าบิ่น ทว่า กลับนำความสุขมาให้เขาทั้งสอง แต่แล้ววันหนึ่งสำเนาเริ่มเบื่อหน่ายกับชีวิตเดิมๆ ของเขา จึงเริ่มตีตัวออกห่างจากเจียนเพราะเขาคิดว่าหากคบกับคนเหี่ยวๆ อย่างเจียนต่อไปก็มีแต่ทำให้ชีวิตของเขาน่าเบื่อและจำเจ มีหน้าซ้ำยังน่าอาย ที่มีคนแบบนี้เป็นเพื่อน คงเป็นเพราะกระแสสังคมที่เต็มไปด้วยสิ่งยั่วยวนมอมเมาซึ่งมันได้เข้ามาบดบังตัวตนของเขาจนหมดสิ้น ไม่เหลือแม้กระทั่งความสุข ไม่ว่าจะเป็นกระแสสังคมเหมือนจริงที่เรารู้จักมันในนามสังคมออนไลน์ ซึ่งเข้ามาทดแทนอวัยวะในการพูดของวัยรุ่นในปัจจุบัน กระแสรถยนต์ซึ่งเป็นเสมือนเครื่องประดับเข้ามาลดทอนค่าคุณค่าระดับจิตใจของมนุษย์ และกระแสเกาหลีซึ่งเป็นดั่งการคุกคามทางวัฒนธรรมรูปแบบใหม่ ที่มีสื่อเป็นตัวแปรสำคัญในการสร้างค่านิยมเหล่านั้น เพียงเพื่อหวังผลกำไร

สำเนา ก็คงไม่ต่างจากคนทั่วไปในสังคมที่ถูกกระแสสังคมพัดพาไปอย่างไม่มีหลักแหล่ง นำพาตัวตนของเขาถลอลอยห่างไปไกลแสนไกล ตัวตน ซึ่งเป็นสิ่งประกอบสร้างพื้นฐานแห่งความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด และอุดมการณ์ หากมนุษย์ขาดซึ่งตัวตน ก็คงไม่ต่างจากหุ่นยนต์ที่ดำเนินชีวิตไปตามกลไก ซึ่ง ผูกยึดอยู่กับเงื่อนไขของเวลารอคอยวันเลื่องลอย มีชีวิตอยู่กับความฝันและอุดมการณ์ของผู้อื่น อยู่ในครรลองอันน่าเบื่อที่สังคมทุนนิยมขีดไว้

ความสุขของสำเนาเหมือนจางหายไปทุกขณะ เขาทำตัวเป็นดั่งกิ้งก่าซึ่งเปลี่ยนสีเพื่อให้เข้ากับสถานะแวดล้อม แต่หารู้ไม่ว่าตัวตนของเขาได้ละลายหายไปกับกระแสเหล่านั้น จนยากที่จะใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข แต่แล้วเมื่อได้พบกับเพื่อนเก่าอย่างเจียนทำให้สำเนาได้ตระหนักถึงความสุข ความสุขที่มาจากตัวตนที่แท้จริงของเขา เป็นตัวตน ซึ่งปราศจากการเลียนแบบ

4.3.4 ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ Planning ครั้งที่ 4

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การเขียนบทแบบมีส่วนร่วม” เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ร่วมกันเขียนบทละคร โดยใช้วิธีการเขียนบทแบบมีส่วนร่วมตามแนวทางหรือหลักการของละครชุมชน ซึ่งการเขียนบทแบบมีส่วนร่วมหมายถึง การซ้อมครั้งแรกหลังจากทำโครงเรื่องเสร็จ และไม่มีบทเขียนไว้ก่อนเป็นลายลักษณ์อักษรเลย การซ้อมโดยไม่มีบทเช่นนั้น นับเป็นวิธีการเขียนบทวิธีหนึ่งที่จะทำให้ได้บทละครที่มาจากความร่วมมือร่วมใจของทุกคนอย่างแท้จริง หลังจากซ้อมครั้งแรกเสร็จ ก็จะทำให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้นำคำพูดที่ซ้อมนั้นไปซ้อมเองอีก 2-3 ครั้งแล้วค่อยเขียนบทขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร

หลังจากได้ผ่านการซ้อมเพื่อเขียนบทแบบมีส่วนร่วมแล้ว แต่ละกลุ่มได้นำคำพูดที่ใช้ซ้อมนั้นไปเขียนบทอย่างไม่เป็นทางการ คือ นักแสดงแต่ละคนเขียนบทส่วนของตัวเอง แล้วนำไปซ้อมครั้งต่อไป ซึ่งการซ้อมแต่ละครั้งก็จะมีการปรับเปลี่ยนบททีละน้อยเพื่อให้ลงตัวในที่สุด

4.4 ผลการดำเนินงานในขั้นตอน 1st Action

ขั้นตอนนี้คือการปฏิบัติการครั้งที่ 1 ตามแผนที่วางไว้ ซึ่งก็คือ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านทักษะการแสดงละครทั้งหมด 4 ครั้ง และมีการซักซ้อมการแสดง ซึ่งเป็นการซ้อมย่อย 5 ครั้ง และซ้อมใหญ่อีก 1 ครั้งโดยทุกครั้งนั้นมีนักวิชาชีพด้านละครชุมชน คือ คุณอัมรินทร์ เปล่งรัมย์ ผู้อำนวยการกลุ่มละครชุมชนก๊ับไฟ เป็นวิทยากรตลอดกระบวนการ หลังจากซ้อมใหญ่แล้วก็มีการจัดแสดงรอบแรก ในมหาวิทยาลัยพายัพ ซึ่งผลการดำเนินงานทั้งหมด มีดังนี้

4.4.1 ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 1st Action ครั้งที่ 1

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การเคลื่อนไหวร่างกาย” เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้มีทักษะด้านการเคลื่อนไหวร่างกายสำหรับงานละคร โดยการฝึกอบรมมี 4 กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ และมีผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

(1) กิจกรรมกระดาศชีวิต

วิทยากรให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ตั้งชื่อกลุ่ม และสร้างสรรค์ท่าประจำกลุ่ม จากนั้นให้นั่งล้อมวงร่วมกัน (เป็นวงใหญ่วงเดียว) วิทยากรแจกกระดาศขาวให้คนละหนึ่งแผ่น แล้วให้ทุกคนพับ ฉีก หรือสร้างสรรค์ด้วยวิธีใดก็ได้ (ห้ามใช้เครื่องเขียนใด ๆ ช่วย) ทำให้กระดาศแผ่นนั้นสามารถถ่ายทอดชีวิตของตัวเองให้ได้มากที่สุด จากนั้นให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้แต่ละคน เล่าถึงกระดาศชีวิตของตัวเองให้เพื่อนในกลุ่มฟัง แล้วให้ทุกกลุ่มสรุปชีวิตของสมาชิกกลุ่มให้เป็น 1 เรื่อง แล้วนำมาเล่ารวมกันในรูปแบบอะไรก็ได้ เช่น ละคร เพลง กวี ฯลฯ โดยให้นำกระดาศชีวิตของ ทุกคนในกลุ่มมาประกอบการเล่าด้วย ซึ่งทั้ง 3 กลุ่ม ได้เล่าถึงชีวิตของกลุ่มดังนี้

กลุ่มแรก ตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มไหน” ได้เล่าว่า ชีวิตของสมาชิกในกลุ่มนั้นมีความแตกต่างกัน มีทั้งชีวิตที่ดีบ้าง เกรบ้าง แต่สุดท้ายเมื่อมีความสามัคคีและมิตรภาพ ก็สามารถมาทำงานร่วมกันได้ เหมือนประติมากรรมชิ้นนี้ (กลุ่มนี้นำกระดาศชีวิตของแต่ละคนมารวมกันเป็นประติมากรรม) ส่วนกลุ่มที่สอง ได้ตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มว่าแล้ว” ได้เล่าว่า สมาชิกในกลุ่มมีความหลากหลาย มีความฝันที่ไม่เหมือนกันเลย แต่หากมีความเข้าใจและมีความสามัคคี รวมถึงยอมรับในกันและกัน ก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข สำหรับกลุ่มที่สามนั้น ตั้งชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มอึดซ่า” เล่าว่า สิ่งมีชีวิตทุกชีวิตในโลกนี้มีความฝัน อยากเป็นคนดี เหมือนกับสมาชิกทุกคนในกลุ่ม แต่เส้นทางสู่ความฝันนั้นอาจจะยาวไกล อาจมีขวากหนาม หรืออาจโรยด้วยกลีบกุหลาบก็ได้ แต่สุดท้ายไม่ว่าจะรวย จน หรือเคยไปไกลแค่ไหน สุดท้ายก็คือ “คน” เหมือนกันหมด

สุดท้ายวิทยากรสรุปกิจกรรมนี้ว่า ทำให้ได้เรียนรู้เรื่องการทำงานเป็นทีม ความสำคัญของการสื่อสารด้วยวาจา และท่าทาง การสร้างความเข้าใจตัวตนของตัวเอง และของเพื่อนร่วมทีมและถ่ายทอดไปให้ผู้อื่นได้เข้าใจ

(2) กิจกรรมการสื่อสารด้วยการเดิน

วิทยากรให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ทุกคนเดินอย่างอิสระไปทั่วห้อง โดยห้ามพูดกัน และระวังอย่าให้ตัวเตะกัน เมื่อเดินได้สักพัก วิทยากรก็ให้ทำตามโจทย์ที่ละข้อ ดังนี้ (1) ให้เดินเร็วขึ้น (2) ให้หยุดเดิน (3) ให้เดินช้า ๆ (4) เดินให้ช้าที่สุด (5) เดินโดยก้าวเท้ายาว ๆ (6) ให้เดินโดยซอยฝีเท้าให้ถี่ ๆ สลับไปสลับมาในโจทย์ 6 ข้อนี้ จนกระทั่งเกิดความพร้อมเพรียง จึงเสร็จสิ้นกิจกรรมนี้ ต่อด้วยกิจกรรมการเดินกิจกรรมต่อไป คือ ให้ทุกคนเดินอย่างผ่อนคลาย วิทยากรจะไม่สั่งโจทย์ใด ๆ แล้ว แต่ให้คอยสังเกตเพื่อนที่เดินอยู่ด้วยกัน หากมีคนใดคนหนึ่งหยุดเดิน คนข้างเคียงต้องหยุดเดินด้วย (สุดท้ายก็จะหยุดเดินทุกคน) และหากมีใครคนใดคนหนึ่งเริ่มเดิน คนข้างเคียงก็ต้องเดินตามด้วย (สุดท้ายก็เดินด้วยกันทุกคนเหมือนเดิม) ในห้องจะมีแต่ความเงียบ และหากเกิดความพร้อมเพรียงแล้วก็เสร็จสิ้นกิจกรรม

สุดท้าย วิทยากรก็สรุปว่าการเดินสามารถใช้สื่อสารในละครได้เป็นอย่างดีชัดเจน ได้แก่ การเดินเร็ว จะสื่อถึงความสับสนวุ่นวาย เร่งรีบ การเดินช้า หมายถึงความยืดเยื้อ ยาวนาน การรอกอย การหยุดกะทันหัน ก็เพื่อจะสื่อถึงความแปลก ความประหลาดน่าสงสัยกำลังเกิดขึ้น

(3) กิจกรรมการบริหารร่างกายและการสร้างสรรค์ท่าบริหารสำหรับงานละคร

กิจกรรมนี้ วิทยากรได้ให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ออกกำลังกายร่วมกัน โดยเน้นเฉพาะท่าออกกำลังกายสำหรับงานละครที่จะช่วยให้การเพิ่มความแข็งแรงและความยืดหยุ่นของกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ โดยการหายใจเข้า-ออกให้สอดคล้องกับการเคลื่อนไหวของร่างกาย ซึ่งเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ก็ทำตามและฝึกฝนจนครบทั้ง 13 ท่า

จากนั้นวิทยากรให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ยืนเป็นวงกลม ให้นำท่าบริหารร่างกายที่ฝึกไปมาสร้างสรรค์ให้เป็นท่าทางต่อเนื่อง รวมกัน 3-4 ท่าออกมาเป็นการเคลื่อนไหวที่กลมกลืนต่อเนื่อง และสวยงาม เช่น ทำท่าหมุนไหล่ แกว่งแขน แกว่งเอว และหมุนเข่า 4 ท่าติดกัน เป็นต้น ท่าทีละคน โดยเมื่อแต่ละคนทำ 1 ครั้งแล้ว คนในวงคนอื่น ๆ ก็ทำตามท่านั้นด้วย ทำจนครบรอบวง

หลังจากนั้น วิทยากรแบ่งเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ออกเป็นกลุ่มละ 5 คน โดยให้สร้างสรรค์ทำบริหารกลุ่มละ 1 เรื่องเช่นเดิม ซึ่งครั้งนี้ให้เพิ่มการแสดงอารมณ์เข้าไปด้วย เช่น เมื่อสร้างสรรค์ทำได้แล้ว ก็ให้แสดงอารมณ์ด้วยว่าจะแสดงท่าทางเหล่านั้นด้วยอารมณ์โกรธ หรือ เศร้า ฯลฯ ซึ่งเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ทั้ง 7 กลุ่ม ได้สร้างสรรค์ทำบริหารประกอบอารมณ์ในการแสดงที่เกือบจะไม่ซ้ำกัน ดังนี้ อารมณ์โกรธ 2 กลุ่ม อารมณ์ดีใจ 2 กลุ่ม และอารมณ์เร่ร่อน เศร้า และง่วงนอนหรือขี้เกียจ อย่างละกลุ่ม

สุดท้ายวิทยากรสรุปกิจกรรมว่า การเคลื่อนไหวร่างกายสามารถถ่ายทอดความรู้สึก และอารมณ์ได้ โดยไม่จำเป็นต้องพูด สามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในการสร้างสรรค์ละครได้

4.4.2 ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 1st Action ครั้งที่ 2

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การฝึกสมาธิสำหรับงานละคร” เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้มีทักษะด้านการฝึกสมาธิสำหรับงานละครโดยการฝึกอบรมมี 2 กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีผลการดำเนินกิจกรรมดังต่อไปนี้

(1) กิจกรรมจ้องตาสมาธิ

กิจกรรมนี้เน้นการฝึกสมาธิ โดยให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ตั้งแถวเป็นวงกลม 2 ชั้น และให้แถวนอกกับแถวในหันหน้าเข้าคู่กัน เงียบและหลับตาสักครู่หนึ่ง เมื่อวิทยากรให้สัญญาณ ก็ให้ทั้งคู่ลืมตาขึ้นและจ้องตากัน ห้ามละสายตาคู่ของตัวเอง และพยายามกลั้นหัวเราะ ตั้งสมาธิให้มั่น หากคู่ใดหัวเราะหรือทำไม่สำเร็จก็ต้องทำใหม่ จนกว่าทั้งห้องจะจ้องกันได้และนิ่งเงียบทั้งคู่ จึงจะให้หมุนไปทางขวาเพื่อเปลี่ยนคู่ สลับคู่จ้องตากันไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งนิ่งเงียบกันได้ทั้งคู่ทุกคน จึงเสร็จสิ้นกิจกรรม นับว่าเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ฝึกฝนวิธีการฝึกสมาธิได้เป็นอย่างดีจากกิจกรรมนี้ เนื่องจากฝึกฝนอยู่นานเกือบหนึ่งชั่วโมง และฝึกจนกระทั่งสงบนิ่งได้ทุกคน และยังสามารถนำไปใช้ก่อนที่จะฝึกซ้อมการแสดงในทุก ๆ ครั้งอีกด้วย

(2) กิจกรรมแมวขี้ขี้

วิทยากรให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ตั้งเป็นวงกลม แล้ววิทยากรจะสมมติให้ใครคนใดคนหนึ่งเป็น “แมวขี้ขี้” ให้คลานหรือเดินไปหาใครก็ได้ ทำท่าทางได้ทุกอย่าง แต่ห้ามแตะเนื้อต้องตัว และห้ามพูด ทำท่าทางอย่างไรก็ได้ให้คน ๆ นั้นขี้ขี้ออกมาให้ได้ แล้วให้คน ๆ นั้นเป็น “แมวขี้ขี้” แทน ซึ่งในกิจกรรมนี้มีเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ต้องเล่นเป็นแมว 8 คน โดยคนแรกต้องขี้ถึง 11 คนจึงจะสำเร็จ ส่วนคนที่สองต้องขี้ถึง 10 คน คนที่สามขี้เพียงแค่คนเดียว คนที่สี่ต้องขี้ 8 คน คนที่ห้าต้องขี้ 1 คน และคนที่หก เจ็ด แปด ต้องขี้ 3 คน 2 คน และ 1 คน ตามลำดับ นับว่ากิจกรรมนี้ได้ฝึกให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้มีสมาธิได้ดียิ่งขึ้นอีก เนื่องจากต้องนั่ง แม้จะถูกขี้ขี้วนเวียนซ้ำ และยังได้ฝึกทักษะในการแสดงอีกด้วย โดยเฉพาะคนที่ได้แสดงเป็นแมว ต้องแสดงสีหน้าท่าทางที่ชวนหัวมากพอที่เพื่อนจะเสียสมาธิได้

4.4.3 ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 1st Action ครั้งที่ 3

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การฝึกออกเสียงสำหรับงานละคร” เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้มีทักษะด้านการออกเสียงสำหรับงานละคร โดยการฝึกอบรมมี 2 กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีผลการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

(1) กิจกรรมการฝึกหายใจเข้าออก

วิทยากรให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ขึ้นเป็นวงกลม ยืนตรง หลังขา ฝึกหายใจเข้าท้องป่อง เก็บลมเข้าไปในท้อง หายใจออกท้องยุบ ซ้ำ ๆ ทำสมาธิให้อยู่ที่ลมหายใจเข้ากับออก เมื่อทำสมาธิได้แล้ว ให้หายใจออกทางปาก เชิดหน้า พร้อมกับเปล่งเสียง “อ่า...” ยาว ๆ จนลมในท้องหมด ทุกคนทำพร้อมกัน จากนั้นทำทีละคนโดยหากวิทยากรเดินไปแตะไหล่ใคร ให้คนนั้นเปล่งเสียงให้เต็มที่ ทำหลาย ๆ รอบจนสามารถทำได้ถูกต้องทุกคน

(2) กิจกรรมการฝึกเปล่งเสียงไล่ระดับ

วิทยากรให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้จับคู่กัน ยืนตรงหันหน้าเข้าหากัน สลับกันเปล่งเสียง 1 ถึง 10 โดยให้เสียงดังขึ้นเรื่อย ๆ คือ เสียง 1 เบาที่สุด เสียง 10 ดังที่สุด เมื่อทำได้แล้ว ก็ให้เปลี่ยนจากเปล่งเสียง

เลข 1 ถึง 10 เป็นคำว่า “ไม่” และเพิ่มการแสดง (Acting) ด้วยการผลักไหล่เพื่อนด้วย เสียงกับท่าทางต้องสอดคล้องกัน เพื่อการแสดงอารมณ์จะเป็นไปอย่างเต็มที่ จากนั้นเปลี่ยนจากคำว่า “ไม่” เป็นคำว่า “ฉันรักเธอ” และอีกคนก็พูดว่า “ฉันเกลียดเธอ” โดยแสดงอารมณ์ด้วยเช่นกัน สุดท้าย วิทยากรให้แต่ละคู่คิดเรื่องสั้น ๆ โดยในเรื่องต้องแสดงด้วยการยื่นหน้าเข้าหากัน สลับกันพูดว่าอะไรก็ได้ พร้อมกับแสดงท่าทางให้สอดคล้องกับคำพูด และไล่ระดับเสียงให้ดังขึ้นเรื่อย ๆ เช่น พูดคำว่า “ฉันจะไป” อีกคนก็ตอบว่า “ฉันไม่อยากไป” เสียงดังขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงที่สุดทั้งสองคน ออกมาแสดงหน้าชั้นที่ละคู่ ทุกคู่

จากทั้งสองกิจกรรมนี้ เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้มีทักษะด้านการเปล่งเสียง หรือการออกเสียงสำหรับงานละครเพิ่มขึ้น เนื่องจากในการฝึกอบรมนี้ได้ให้ฝึกปฏิบัติจริง หากยังทำไม่ได้ วิทยากรจะให้ฝึกฝนซ้ำ ๆ จนทำได้ในที่สุด

4.4.4 ผลการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 1st Action ครั้งที่ 4

การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การฝึกบุคลิกภาพท่าทาง” เพื่อให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้มีทักษะด้านการแสดงออกทางบุคลิกภาพของตัวละครลักษณะต่าง ๆ โดยการฝึกอบรมมี 3 กิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งมีผลการดำเนินงานดังต่อไปนี้

(1) กิจกรรมละครสัตว์

วิทยากรให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้แบ่งเป็นวงกลม ยกมือโพล่หลัง แล้วรับกระดาษข้อความที่เขียนเป็นสัตว์ชนิดต่าง ๆ แล้วให้ไปนั่งจับกลุ่มย่อยกันตามสัตว์ที่ได้รับในกระดาษข้อความ โดยสัตว์มี 4 ชนิด ได้แก่ เป็ด ลิง สุนัข และกบ เยาวชนจึงถูกแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 4 กลุ่มตามชนิดสัตว์ แล้ววิทยากรให้แต่ละกลุ่มคิดละครสั้น ๆ แสดงเรื่องอะไรก็ได้ โดยไม่ให้ใช้ภาษาคน แต่แสดงด้วยภาษาและท่าทางของสัตว์ที่กลุ่มของตนจับฉลากได้

กลุ่ม “เป็ด” ได้แสดงเรื่องสั้น ๆ ด้วยการเริ่มต้นด้วยมีเป็ด 5 ตัว ร้อง “ก๊าก ๆ” มาโรงเรียน ทำท่าเรียนหนังสือ สักพัก มีเป็ดตัวหนึ่งเดินเข้ามา ส่งเสียงร้อง “ก๊าก ๆ” และพยักหน้าชวนเป็ดที่กำลังเรียนหนังสืออื่นที่ละตัว ๆ แล้วเป็ดทั้งหมดก็พยักหน้าตอบรับ พร้อมกับส่งเสียง “ก๊าก ๆ” สุดท้ายเป็ดทุกตัวก็

เดินกลับด้วยกัน นับเป็นการเล่นคำ คำว่า “กับ” กับคำว่า “กลับ” นั่นเอง ส่วนกลุ่ม “สุนัข” นั้น ได้เริ่มเรื่องด้วยการแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย ร้องโธ่ ๆ สักพัก สุนัขของฝ่ายหนึ่งทำท่าปัสสาวะ แล้วสุนัขของอีกฝ่ายหนึ่งก็ทำท่าทางพร้อมกับไปปัสสาวะทับจุดเดียวกัน ทำให้ทั้งสองฝ่ายทะเลาะวิวาทกัดกันยกใหญ่ สุดท้ายสุนัขทุกตัวก็ล้มตายกันหมด

กลุ่ม “ลิง” ได้แสดงในฉากงานวัด ลิงทุกตัวพากันชวนไปเที่ยวงานวัด เมื่อไปถึงก็เลือกเล่นเกมปาเป้า ที่แรกยังไม่ถูกเป้า เพื่อน ๆ ก็โห่ ต่อมาจึงถูกเป้า ก็มีลิงตัวหนึ่งลุกขึ้นร้องเพลง เดินตีฉาบในแบบที่มีในงานวัดทั่วไป ลิงที่มาเที่ยวต่างก็สนุกสนาน และก็ปาอีก 2-3 ครั้ง แล้วพากันกลับบ้าน สุดท้ายกลุ่ม “กบ” ได้เริ่มต้นการแสดงด้วยการมีกบสองตัวร้องอ๊ပ် ๆ แล้วทะเลาะกันรุนแรง จากนั้นมีกบเพื่อนตัวอื่น ๆ มาช่วยกันแยกสองฝ่ายออกจากกัน ซึ่งก็ยากพอสมควร จนในที่สุดก็แยกสำเร็จ

เมื่อแสดงเสร็จแล้ว วิทยากรสรุปให้เห็นถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ และการสื่อสารด้วยท่าทาง รวมถึงการสื่อสารด้วยเสียงที่ไม่ใช่เสียงคน

(2) กิจกรรมทำตามเรื่องเล่า

วิทยากรให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้กระจายไปอยู่ตามที่ต่าง ๆ ในห้องตามสะดวก กลับตา ฟังเรื่องที่วิทยากรเล่า และให้ทำท่าทางตามเรื่องที่ได้ฟังด้วย เรื่องที่วิทยากรเล่า ซึ่งเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี สุดท้ายวิทยากรได้อธิบายเพิ่มว่าคนแต่ละวัยมีบุคลิกภาพและท่าทางแตกต่างกัน หากเราได้รับบทให้แสดงเป็นตัวละครตัวใดก็ตาม ควรจะศึกษาท่าทางของคนวัยนั้นให้เข้าใจ เพื่อการแสดงจะได้สมจริง

(3) กิจกรรมรถตกเหว

วิทยากรเล่าเหตุการณ์สมมติ ดังนี้ “สมมติว่าเราเป็นวัยรุ่นคนหนึ่ง ได้ไปเที่ยวกับครอบครัว ขึ้นรถไปด้วยกัน ตั้งใจจะไปชมความงามของภูเขาในหน้าหนาว อากาศเย็นสบาย มีน้ำตก ดอกไม้ ทะเลหมอก สวยมาก เราอยากให้ครอบครัวของเราได้เห็น ก็ขับรถไปเรื่อย ๆ แต่อยู่ดี ๆ ฝนก็ตก ถนนลื่น คดเคี้ยว และแล้ว รถเราก็เจอกับต้นไม้ล้มกะทันหัน คนขับรถของเราหักหลบ ตกหน้าผา รถหมุนรุนแรง

หลายคนกรี๊ดร้อง แล้วรถก็แน่นิ่งอยู่กันเหว หลายคนบาดเจ็บ บางคนเสียชีวิต ยกเว้นตัวเรา” จากนั้นวิทยากรได้ให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้แสดงเป็นวัยรุ่นในเรื่อง ในสถานการณ์ที่ต่อเนื่องจากเรื่องที่เล่า โดยให้แสดงทีละคน ซึ่งเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ส่วนใหญ่โดยเฉพาะผู้หญิงจะเริ่มด้วยการร้องไห้ ส่วนผู้ชายจะเริ่มแสดงด้วยการนั่งตะลึงตื่นตกใจ จากนั้นก็ตามไปปลุกคนอื่น ๆ ในครอบครัว ร้องเรียกคร่ำครวญ โดยมีบางคนโทรศัพท์แจ้งตำรวจ บางคนโทรศัพท์เรียกรถพยาบาล บางคนก็พยายามปฐมพยาบาลคนในครอบครัวด้วยการปั๊มหัวใจ บางคนหลังจากร้องไห้แล้วก็ทำท่าเสียสติ ไม่เชื่อในเรื่องที่เกิดขึ้น และบางคนก็แสดงออกแนวตลกด้วยการใช้ภาษาเหนือ และบางคนก็แสดงเป็นลิกไปเลย

เมื่อครบทุกคนแล้ว วิทยากรได้สรุปกิจกรรมว่า กิจกรรมนี้ต้องการเน้นให้ฝึกความคิดสร้างสรรค์ การใช้เสียง จินตนาการ อารมณ์ สมมติ และการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ทั้งนี้การแสดงมี 2 แบบ คือ การแสดงแบบสมจริง ที่การแสดงออก หรือการ Acting เป็นสิ่งสำคัญ หากทำได้สมจริง ผู้ชมก็จะเชื่อสนิทใจ และอาจจะงุนงงอะไรบางอย่างที่เราต้องการได้ แต่ถ้าแสดงไม่สมจริง ก็จะกลายเป็นเรื่องตลก ผู้ชมก็จะไม่เชื่อถือในเนื้อหาที่เราสื่อสารออกไป

4.4.5 ผลการซ้อมย่อย

การซ้อมย่อยทั้ง 5 ครั้ง เป็นไปดังนี้ ซ้อมครั้งละ 1 กลุ่ม มี 4 กลุ่ม ซ้อม 4 ครั้ง และซ้อมรวมกันอีก 1 ครั้ง โดยการซ้อมทุกครั้ง เยาวชนกลุ่มเรียนรู้จะต้องบริหารร่างกายสำหรับงานละคร และฝึกทักษะการเปล่งเสียง และทำสมาธิก่อนซ้อม ในขั้นตอนนี้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้มีทักษะทางด้านศิลปะการละครเพิ่มขึ้น เนื่องจากการซ้อมแต่ละครั้ง วิทยากรได้ให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงการแสดงให้ดีขึ้นในทุกด้าน ได้แก่ การเปล่งเสียง การแสดง รวมถึงการจัดองค์ประกอบฉาก และการ Blocking สำหรับประเด็นสำคัญที่แต่ละกลุ่มต้องปรับปรุง มีดังนี้

กลุ่มที่ 1 เรื่อง “พลาต” กลุ่มนี้ขอเปลี่ยนเนื้อเรื่องทั้งหมด เนื่องจากเมื่อแสดงออกมาแล้วมีลักษณะเหมือนละครโทรทัศน์ที่มีแต่การดบตี และขาดข้อมูลที่จะให้ผู้อุทธรณ์แก่ผู้ชม โดยเมื่อไปหาข้อมูลเพิ่มเติม และเข้าใจเรื่องการคุกคามทางเพศมากขึ้นแล้ว คือ การคุกคามทางเพศมี 3 รูปแบบ ได้แก่

คุกคามทางสายตา วาจา และร่างกาย จึงขอเปลี่ยนรูปแบบละครไปเป็น “ละครเชิงสารคดี” ที่ยังอยู่ที่แก่นเรื่องเดิมคือ “การคุกคามทางเพศ” ซึ่งจะทำละครสารคดีให้เห็นการคุกคามทางเพศแต่ละรูปแบบ พร้อมแนะนำวิธีการป้องกันตัว เมื่อปรับเนื้อหาและรูปแบบละครมาซ้อนกันในครั้งต่อมา การแสดงก็เริ่มลงตัว โดยมีประเด็นให้ปรับปรุงดังนี้

- การใช้ผ้าสีดำ ในการเปลี่ยนฉาก ต้องถือให้ถูกวิธี แต่ดึงผ้าให้เรียบตรง
- เสียงของนักแสดงยังรัว ๆ รวบ ควรพูดให้ชัด และเปล่งเสียงตามหลักการที่เรียนไป
- การปล่อยมุขตลก จังหวะต้องดี และอย่าหัวเราะเอง
- การแสดง 2 จุดบนเวที อย่าแสดงพร้อมกัน เพราะผู้ชมจะดูพร้อมกันไม่ได้ ต้องสลับกันแสดงทีละจุด
- เรื่องนี้ต้องแสดงให้เห็นจริงจัง และสมจริงให้มากขึ้น เพราะเป็นละครเชิงสารคดีที่ต้องการทำให้ผู้ชมรู้สึกเหมือนจริง และนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน
- วิธีการป้องกันการคุกคามทางเพศในละคร ที่ว่า “ให้หลีกเลี่ยงจากสถานการณ์เสี่ยง” นั้น เป็นคำแนะนำที่กว้างเกินไป ควรหาข้อมูลเพิ่มและนำมาเสนอให้ผู้ชมสามารถนำไปใช้ได้จริง เพราะในชีวิตจริงเราไม่สามารถหลีกเลี่ยงสถานการณ์เสี่ยงได้ทุกครั้ง

กลุ่มที่ 2 เรื่อง “กล้าไหมแค่คำว่า ‘ไม่’ คำเดียว” ในการซ้อมมีประเด็นต้องปรับปรุงดังนี้

- การแสดงของพระเอกยังไม่ค่อยสมบทบาท จึงมีการเปลี่ยนตัวนักแสดงถึง 2 ครั้ง
- ให้หาข้อมูลเพิ่มเกี่ยวกับ “วิธีการปฏิเสธเพื่อน” เพื่อละครจะได้มีคำแนะนำที่ชัดเจน และผู้ชมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง
- เสียงของนักแสดงยังรัว ๆ รวบ ควรพูดให้ชัด และเปล่งเสียงตามหลักการที่เรียนไป
- การเก็บมือของนักแสดง บางคนแสดงไปกางแขนไป หรือแสดงไปเอามือถูกันไป ควรเก็บมือให้เรียบร้อย อย่าขยุกขยิก แต่ก็ไม่ควรเกร็งเกินไปจนไม่เป็นธรรมชาติ
- ฉากดубอล นับว่าดีที่นำบอลลูกใหญ่มาใช้ ทำให้น่าสนใจดี ซึ่งฉากนี้น่าจะทำให้สนุกได้มากขึ้น ด้วยการเพิ่ม Acting ให้มากขึ้น

- Acting ของเวฟและฟางที่เป็นคู่รักกัน ยังไม่สมบทบาท คือยังดูไม่ได้รักกันมากนัก
- Acting ของเวฟ ต้องสมบทบาทให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะในส่วนที่แสดงให้เห็นความตั้งใจที่อยากปฏิเสธรเพื่อน แต่ไม่กล้า เพื่อแก่นเรื่องจะได้ชัดเจนขึ้น
- ปรับ Blocking ให้ดี อย่าให้มีตัวละครบังกัน

กลุ่มที่ 3 เรื่อง “บัวชมพู” ในการซ้อมมีประเด็นต้องปรับปรุงดังนี้

- เสียงของนักแสดงยังรัว ๆ รวบ ควรพูดให้ชัด และเปล่งเสียงตามหลักการที่เรียนไป
- ปรับ Blocking ให้ดี อย่าให้มีตัวละครบังกัน
- นักแสดงนำทั้ง 3 คน ต้องมีสมาธิในการแสดง และแสดงให้สมบทบาท
- เรื่องนี้ฉากเยอะ เหมือนเป็นตอนสั้น ๆ มาต่อ ๆ กัน ให้ปรับปรุงเรื่องความต่อเนื่อง ผู้ชมจะได้ไม่สับสน อาจใช้เครื่องดนตรีมาช่วยได้
- เนื้อหาของเรื่องที่ให้ “ชมพู” หมดสิทธิ์สอบเพียงคนเดียวนั้น ดูไม่สมจริง เพราะ เพื่อนคนอื่น ๆ ที่ติดเที่ยวเหมือนกันยังมีสิทธิ์สอบได้ เพื่อให้สมจริงขึ้น ควรให้เพื่อนที่ติดเที่ยวทุกคนนั้น หมดสิทธิ์สอบเหมือนกับชมพู

กลุ่มที่ 4 เรื่อง “นักเรียนแบบ” ในการซ้อมมีประเด็นต้องปรับปรุงดังนี้

- เสียงของนักแสดงยังรัว ๆ รวบ ควรพูดให้ชัด และเปล่งเสียงตามหลักการที่เรียนไป
- ปรับ Blocking ให้ดี อย่าให้มีตัวละครบังกัน
- ในละครได้พูดถึงเรื่อง แฟชั่นเกาหลี ควรหาข้อมูลเกี่ยวกับแฟชั่นเกาหลีให้ถูกต้อง เพื่อละครจะได้สมจริง
- นักแสดงบางคนแสดงได้ดี แต่ก้มหน้า ให้เงยหน้าขึ้นด้วย
- นักแสดงนำคือ “สำเนา” ในช่วงที่สับสนและเครียด ควรพูดให้ชัดและอย่าหลบตา
- การบรรยายบางจุดไม่จำเป็น เพราะมีเนื้อหาซ้ำกับการแสดง ตัดออกได้เลย

4.4.6 ผลการซ้อมใหญ่

การซ้อมใหญ่นั้น ได้ซ้อมเหมือนจริงทั้งหมด ทั้งฉาก เครื่องแต่งกาย อุปกรณ์ประกอบฉาก และพิธีกร โดยได้จัดซ้อมใหญ่ก่อนวันแสดงรอบแรกหนึ่งวัน และก่อนซ้อม เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้บริหารร่างกายสำหรับงานละคร และฝึกทักษะการเปล่งเสียง และทำสมาธิก่อนซ้อม

กลุ่มที่ 1 เรื่อง “พลาด” ในการซ้อมใหญ่มีประเด็นต้องปรับปรุงดังนี้

- เนื่องจากเพิ่งได้ซ้อมกับอุปกรณ์ประกอบฉากเป็นครั้งแรก จึงยังไม่พร้อม ในการจัดวาง นำอุปกรณ์เข้าออกจากฉาก ยังดูตะกุกตะกัก ไม่ราบรื่น ควรจัดคิวให้ดีกว่า เมื่อเสร็จฉากหนึ่ง ๆ แล้ว จะให้ใครเป็นคนเก็บออกและนำเข้าอุปกรณ์ขึ้นใดบ้าง และกำหนดจุดให้ชัดเจนว่าแต่ละคนจะขึ้นลงทางด้านใด
- กลุ่มนี้ขอเปลี่ยนชื่อเรื่องเป็น “อย่าพลาด” เนื่องจากต้องการให้ชื่อเรื่องสื่อความหมายในเชิงบวกมากขึ้น
- การใช้ผ้าดำผืนใหญ่มาบังตอนเปลี่ยนฉาก ยังไม่คล่อง และแต่ละครั้งก็บังนานเกินไป จนผู้ชมรู้สึกเบื่อ ดังนั้นอาจเพิ่มการแสดงหน้าฉาก เพื่อให้ผู้ชมไม่รู้สึกเบื่อ ทั้งนี้ต้องเป็นการแสดงที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่องด้วย
- ในระหว่างที่มีผ้าดำผืนใหญ่มาบังเพื่อเปลี่ยนฉากอยู่นั้น นักแสดงที่อยู่ด้านหลังฉาก ไม่ควรส่งเสียงดังใด ๆ ให้ผู้ชมได้ยิน
- อุปกรณ์ประกอบฉากที่มียี่ห้อติดอยู่ ให้ระวังเรื่องโฆษณาแฝงด้วย

กลุ่มที่ 2 เรื่อง “กล้าไหมแต่คำว่า ‘ไม่’ คำเดียว” ในการซ้อมใหญ่มีประเด็นต้องปรับปรุงดังนี้

- เสียงของนักแสดงยังรว ๆ รวบ ควรพูดให้ชัด และเปล่งเสียงตามหลักการที่เรียนไป
- Acting ของเวฟ ต้องสมบทบาทให้มากกว่านี้ โดยเฉพาะในส่วนที่แสดงให้เห็นความตั้งใจที่อยากปฏิบัติเพื่อน แต่ไม่กล้า เพื่อแก่นเรื่องจะได้ชัดเจนขึ้น

- ฉากคู่โทรทัศน์ด้วยกัน แต่สายตาของแต่ละคน ไม่ได้มองที่เดียวกัน ควรมองให้ตรงกัน เพื่อให้ผู้ชมจะได้รู้สึกเชื่อว่ามีโทรทัศน์ตั้งอยู่ตรงนั้นจริง ๆ
- ให้หาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “วิธีการปฏิเสธเพื่อน” เพื่อละครจะได้มีคำแนะนำที่ชัดเจน และผู้ชมสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

กลุ่มที่ 3 เรื่อง “บัวชมพู” ในการซ้อมใหญ่มีประเด็นต้องปรับปรุงดังนี้

- เสียงของนักแสดงยังรัว ๆ รวบ ควรพูดให้ชัด และเปล่งเสียงตามหลักการที่เรียนไป
- การใช้สรรพนามของนักแสดงยังสับสน บางครั้งเรียก “เธอ” บางครั้งเรียก “แก” ให้เรียกว่า “เธอ” เพื่อความสุภาพ และให้เรียกคำเดียวกันตลอดเรื่องเพื่อความกลมกลืน
- ตั้งสมาธิให้ดี อย่าหวัหระมุขของตนเอง

กลุ่มที่ 4 เรื่อง “นักเรียนแบบ” ในการซ้อมใหญ่มีประเด็นต้องปรับปรุงดังนี้

- เสียงของนักแสดงยังรัว ๆ รวบ ควรพูดให้ชัด และเปล่งเสียงตามหลักการที่เรียนไป
- ระวังเรื่องโฆษณาแฝง
- ตัวละคร “อรพิน” ต้องฝึกฝนเรื่องสมาธิอีก อย่าหวัหระ
- นักแสดงนำคือ “สำเนา” ในช่วงที่สับสนและเครียด ควรแสดงให้สมบทบาทขึ้นอีก

4.4.7 ผลการแสดงรอบแรก

การแสดงรอบแรกนี้ จัดแสดงในวันที่ 15 กันยายน 2553 ณ ห้องสัมมนา อาคารประกาศก คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ มีนักศึกษาเข้าชมจำนวน 97 คน เป็นชาย 46 คน และหญิง 51 คน ซึ่งผลการประเมินทั้งจากผู้ชมและโดยเยาวชนกลุ่มเรียนรู้เองนั้น จะดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

4.5 ผลการดำเนินงานในขั้นตอน Observation

ขั้นตอนนี้เป็นการร่วมกันประเมินผลละครชุมชนที่แสดงไปในรอบแรก ซึ่งจะประเมิน 2 ด้าน ได้แก่ จากการสังเกตการณ์ของเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ และประมวลจากแบบสอบถามที่ผู้ชมละครประเมินให้ ซึ่งผลการประเมิน มีดังนี้

4.5.1 ผลการประเมินจากผู้ชมด้วยแบบสอบถาม

แบบสอบถามนั้นมี 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ และสถานภาพการศึกษาในปัจจุบัน โดยในการแสดงรอบแรกนี้ได้จัดขึ้นภายในมหาวิทยาลัยพายัพ ผู้ชมจึงเป็น “นักศึกษาระดับอุดมศึกษา” ทั้งหมดทั้ง 97 คน โดยเป็นชาย 46 คน และหญิง 51 คน และมีอายุระหว่าง 16 – 25 ปี จำนวน 96 คน และ อายุระหว่าง 26 – 35 ปี 1 คน สำหรับในส่วนที่สองนั้น ได้วัดระดับความรู้ความเข้าใจหลังจากได้รับชมละครแต่ละเรื่อง โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 หมายถึง ท่านไม่ได้เรียนรู้ประเด็นนั้นเลย และระดับที่ 2, 3, 4 หมายถึง ท่านได้เรียนรู้ประเด็นนั้นนิดหน่อย พอสมควร และมาก ตามลำดับ ส่วนระดับที่ 5 หมายถึง ท่านได้เรียนรู้ประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นมากที่สุด ซึ่งผลการประเมินมีรายละเอียดแยกตามเรื่อง ได้ดังตารางที่ 4.1, 4.2, 4.3 และ 4.4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการประเมินด้านระดับความรู้ความเข้าใจ
หลังจากได้รับชมละครเรื่อง “อย่าพลาด” ในรอบแรก

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความรู้ความเข้าใจ
วิธีการป้องกันตัวเองเมื่อถูกคุกคามทางเพศด้วยสายตา	3.70	มาก
วิธีป้องกันตัวเองเมื่อถูกคุกคามทางเพศด้วยวาจา	3.77	มาก
วิธีป้องกันตัวเองเมื่อถูกคุกคามทางเพศทางร่างกาย	3.60	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.69	มาก

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่าเมื่อผู้ชมได้รับชมละครชุมชนเรื่อง “อย่าพลาด” ในรอบแรกแล้วได้เกิดระดับความรู้ความเข้าใจหลังจากได้รับชมละคร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก (3.69) โดยได้เรียนรู้วิธีการป้องกันตัวเองเมื่อถูกคุกคามทางเพศด้วยวาจาเพิ่มขึ้นด้วยค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.77 และได้เรียนรู้วิธีการป้องกันตัวเองเมื่อถูกคุกคามทางเพศด้วยสายตาและได้เรียนรู้วิธีป้องกันตัวเองเมื่อถูกคุกคามทางเพศทางร่างกายในระดับมากเช่นกัน ด้วยค่าเฉลี่ย 3.70 และ 3.60 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการประเมินด้านระดับความรู้ความเข้าใจ
หลังจากได้รับชมละครเรื่อง “กล้าไหมแค่คำว่า ‘ไม่’ คำเดียว” ในรอบแรก

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความรู้ความเข้าใจ
วิธีการปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนไปในทางอบายมุข	3.87	มาก
ทุกคนควรมีความกล้าที่จะปฏิเสธสิ่งเลวร้าย	4.11	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.99	มาก

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่าเมื่อผู้ชมได้รับชมละครชุมชนเรื่อง “กล้าไหมแค่คำว่า ‘ไม่’ คำเดียว” ในรอบแรกแล้วได้เกิดระดับความรู้ความเข้าใจหลังจากได้รับชมละคร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก (3.99) โดยได้เรียนรู้ว่าทุกคนควรมีความกล้าที่จะปฏิเสธสิ่งเลวร้าย และได้เรียนรู้วิธีการปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนไปในทางอบายมุขในระดับมากเช่นเดียวกันด้วยค่าเฉลี่ย 4.11 และ 3.87 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการประเมินด้านระดับความรู้ความเข้าใจ
หลังจากได้รับชมละครเรื่อง “บัวชมพู” ในรอบแรก

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความรู้ความเข้าใจ
คบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล	4.06	มาก
การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	3.77	มาก
ค่าเฉลี่ย	3.92	มาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่าเมื่อผู้ชมได้รับชมละครชุมชนเรื่อง “บัวชมพู” ในรอบแรกแล้วได้เกิดระดับความรู้ความเข้าใจหลังจากได้รับชมละคร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก (3.92) โดยได้เรียนรู้ว่าคบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล และได้เรียนรู้เรื่องการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้วยค่าเฉลี่ย 4.06 และ 3.77 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 แสดงผลการประเมินด้านระดับความรู้ความเข้าใจ
หลังจากได้รับชมละครเรื่อง “นักเลียงแบบ” ในรอบแรก

ประเด็น	ค่าเฉลี่ย	ระดับความรู้ความเข้าใจ
การลุ่มหลงในวัตถุนิยม ไม่ได้ทำให้ชีวิตมีความสุขที่แท้จริง	4.11	มาก
ชีวิตที่มีความสุขคือ การได้รู้จักตัวตนที่แท้จริงของตัวเอง	4.34	มาก
ค่าเฉลี่ย	4.23	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่าเมื่อผู้ชมได้รับชมละครชุมชนเรื่อง “นักเลียงแบบ” ในรอบแรกแล้วได้เกิดระดับความรู้ความเข้าใจหลังจากได้รับชมละคร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก (4.23) โดยได้เรียนรู้ว่าชีวิตที่มีความสุขคือ การได้รู้จักตัวตนที่แท้จริงของตัวเอง และการลุ่มหลงในวัตถุนิยม ไม่ได้ทำให้ชีวิตมีความสุขที่แท้จริงในระดับมากเช่นเดียวกัน ด้วยค่าเฉลี่ย 4.34 และ 4.11 ตามลำดับ

4.5.2 ผลการประเมินโดยเยาวชนกลุ่มเรียนรู้

กลุ่ม “อย่าพลาด”

- นักแสดงที่เป็น “ผู้บรรยาย” ควรเปลี่ยนบุคลิกจาก “คุณป้าเซย ๆ” เป็น “วัยรุ่น” ซึ่งเป็นวัยเดียวกับกลุ่มเป้าหมาย การสื่อสารจะเข้าถึงกันได้ง่ายกว่า
- เนื้อหาในส่วนที่แนะนำให้ป้องกันตัวเมื่อถูกคุกคามทางเพศทางร่างกาย ได้นำเสนออย่างชัดเจน ดีแล้ว แต่ในส่วนการป้องกันตัวเมื่อถูกคุกคามทางเพศทางวาจา และทางร่างกาย ยังไม่ชัดเจน พอ ผู้ชมไม่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ควรแก้ไข
- เนื้อหาตอนจบ ที่วัยรุ่นทั้งหมดเข้าวัดฟังธรรม โดยไม่มีจุดเปลี่ยนใด ๆ เกิดขึ้นในเรื่องเลยนั้น ไม่สมจริง และไม่น่าจะดึงดูดให้ผู้ชมทำตาม(เข้าวัด)ได้ และตัวเรื่องก็ไม่ได้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่าง “การเข้าวัด” กับ “การคุกคามทางเพศ” มาก่อน การจบแบบนี้จึงไม่สอดคล้องกับเรื่อง หากเรื่องได้เล่ามาถึงความขัดแย้งระหว่างวัยรุ่นหญิงกับชาย ในด้านของการคุกคามทางเพศรูปแบบต่าง ๆ ตอนจบน่าจะคลี่คลายได้ด้วยการทำงานและหญิงเหล่านั้นได้อาศัยในสังคมเดียวกันได้อย่างสงบสุข
- ข้อปรับปรุงอื่นทั่วไป คือ ฝึกฝนด้านการเปล่งเสียง และการจัดการกับอุปกรณ์ประกอบฉาก

กลุ่ม “กล้าไหม แค่คำว่า ‘ไม่’ คำเดียว”

- กลุ่มนี้การนำเสนอเนื้อหาในส่วน “วิธีการปฏิเสธเพื่อน” ยังไม่ชัดเจน เนื้อเรื่องนำเสนอให้เห็นได้ว่า เวฟ(พระเอก) เป็นวัยรุ่นที่ไม่กล้าปฏิเสธเพื่อน เมื่อเพื่อนชวนไปดื่มสุรา และเล่นการพนัน แต่ในส่วน “วิธีการ” ยังไม่เห็นชัดเจน มีเพียงแต่บอกผู้ชมว่า “ให้ปฏิเสธไปเถอะ” ซึ่งยังไม่ใช่วิธีการหรือเทคนิคที่จะช่วยให้ผู้ชมนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน
- ข้อปรับปรุงอื่นทั่วไป คือ ฝึกฝนด้านการแสดงให้สมบทบาทให้มากขึ้น

กลุ่ม “บัวชมพู”

- ในส่วนของเนื้อหาค่อนข้างชัดเจนตามแก่นเรื่องดีอยู่แล้ว
- ข้อปรับปรุงอื่นทั่วไป คือ การเปล่งเสียง และสมาธิของนักแสดง (อย่าหัวเราะ)

กลุ่ม “นักเรียนแบบ”

- บทพูดของ “ผู้บรรยาย” ค่อนข้างเป็นทางการเกินไป ควรปรับภาษาให้เป็นภาษาพูดเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจง่ายขึ้น
- ในส่วนเนื้อหา นำเสนอได้ค่อนข้างชัดเจนตามแก่นเรื่องดี
- ข้อปรับปรุงอื่นทั่วไปคือ การเปล่งเสียง และการออกอักขระให้ชัดเจน

4.6 ผลการดำเนินงานในขั้นตอนไตร่ตรองอีกครั้ง (Reflection Cycle 2)

ในขั้นตอนนี้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้นำผลการประเมินมาไตร่ตรองและทำความเข้าใจกับสภาพปัญหาอีกครั้งหนึ่ง โดยมีการประชุมร่วมกันและเน้นการปรับปรุง 2 ด้าน คือ ด้านทักษะทางการแสดง และด้านเนื้อหาที่สื่อสารในละคร ซึ่งผลการดำเนินงานมีดังนี้

ในขั้นตอนนี้ กลุ่มบัวชมพู และกลุ่มนักเรียนแบบ หลังจากไตร่ตรองเนื้อหาของละครของกลุ่มตัวเองเทียบกับสภาพสังคมปัจจุบันแล้ว ทั้งสองกลุ่มไม่ได้ปรับปรุงในส่วนของ “เนื้อหา” เพิ่มอีก เนื่องจากได้นำเสนอไปค่อนข้างชัดเจนตรงตามแก่นเรื่อง และผู้ชมได้รับความรู้ความเข้าใจในระดับ “ดี” พอสมควรแล้ว มีแต่เพียงทักษะทางการแสดงที่ต้องฝึกฝนเพิ่มเติม โดยเฉพาะเรื่องการเปล่งเสียง

สำหรับกลุ่มกล้าใหม่แค่คำว่าไม่คำเดียวนั้น ได้หาข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ “เทคนิคการปฏิเสธ” เพื่อมาเพิ่มในเนื้อหาของเรื่องให้ชัดเจนขึ้น ซึ่งได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาใช้ โดยเทคนิคที่เลือกนำมาใช้ในการแสดงคือ “การถามย้อนกลับไปยังผู้ชักชวนว่า สิ่งที่เราไปทำนั้นดีจริง ๆ หรือไม่” และ “การชี้ชวนให้เห็นผลของการกระทำนั้น ๆ ว่าหากทำไปแล้วจะเกิดผลที่ไม่ดีตามมา”

ซึ่ง 2 เทคนิคนี้จะให้นักแสดงที่แสดงเป็น “นางฟ้า” เป็นผู้แนะนำพระเอกของเรื่อง (เวฟ) ให้นำไปใช้กับเพื่อน ๆ หากเพื่อนชวนไปทำสิ่งไม่ดีอีกครั้ง และพระเอกก็นำไปใช้ และได้ผลจริง ๆ

ส่วนกลุ่มอย่าพลาดนั้น ก็ได้เพิ่มเติมเนื้อหาเกี่ยวกับการป้องกันตัวเมื่อถูกคุกคามทางเพศทาง วาจา และทางร่างกายอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยเพิ่มฉากการแสดงดังกล่าวขึ้น และยังได้ตัดตอนจบ ที่ชักชวนให้เข้าวัดออกไป แล้วได้เพิ่มเนื้อหาในส่วนของ “ผู้ชาย” ด้วยว่าในเหตุการณ์การคุกคามทางเพศนี้ ผู้ชายเองก็มีส่วนสำคัญมาก (ไม่ใช่มีแต่ผู้หญิงเท่านั้นที่ต้องคอยระวังตัวเอง) ผู้ชายก็ควรปฏิบัติตัวให้ดี เคารพและให้เกียรติเพื่อนผู้หญิง ที่เป็นเพื่อนมนุษย์เหมือนกัน อันนำไปสู่ตอนจบของเรื่องแบบใหม่ คือ การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขทั้งหญิงและชาย

4.7 ผลการดำเนินงานในขั้นตอนปรับปรุงแผน (Revised Plan)

ในขั้นตอนนี้ได้ให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้นำผลการประเมินมาปรับปรุง แก้ไขบทละครให้ดีขึ้น ซึ่งผลการดำเนินการทำให้ได้บทละครเป็นลายลักษณ์อักษร 4 เรื่อง โดยแต่ละกลุ่มได้เขียนบทในรูปแบบตามความถนัด (ไม่มีแบบแผนตายตัว) ได้ดังนี้

4.7.1 บทละครของเรื่อง “อย่าพลาด”

SHOT	NAME	VOICE	SCENE
1	นศ.หญิง3คน	Mouth	ใส่กระโปรงนักศึกษาสั้น นั่งไขว่ห้างคุยกันอยู่ภายในโรงอาหารของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง
2	นศ.ชาย 2 คน	-	นั่งมองนศ.หญิง สะกิดเพื่อนที่นั่งข้างๆ หันไปมองนศ.หญิง3คนนั้น หยิบเหรียญออกมา
3	ปอย	"เฮ้ย!ดูนศ.3คนนั้นสิ"	
4	ฟาง	"โอ้โห!สั้นได้ใจมากเลยหะ"	
5	ฟาง	"แบบนี้ต้องใช้แผนเดิม"	

SHOT	NAME	VOICE	SCENE
6	ปอย	"เอาเลยๆ"	
7	ฟาง	"ห้ย! เหยียดยุดกหวะ"	โยนเหยียดยุดกับพื้น
8	ปอย	"อ้าว! ตกก็ต้องเก็บสิครับ"	ก้มลงดูใต้กระโปรงนศ.
9	ฟาง	"อ้าว! เก็บๆๆๆ"	ก้มลงดูใต้กระโปรงนศ.
10	นศ.หญิง3คน		เปลี่ยนขาไขว่ห้างพร้อมๆกัน
11	ฟาง/ปอย	"อู๊ยย!!! เต็มๆ"	เงยหน้ามองใต้กระโปรงนศ.
12	ปอย	"เอาอีกครั้งดีกว่า ยังไม่ชัด"	
13	ฟาง	"เอาปากกาดีกว่าคราวนี้"	หยิบปากกาออกมา
14	ฟาง	"เอ้อ ปากกาทกอีกแล้ว"	โยนปากกาลงกับพื้น
15	ปอย	"อ้าว! ตกก็ต้องเก็บสิครับ"	ก้มลงดูใต้กระโปรงนศ.
16	ฟาง	"อ้าว! เก็บๆๆๆ"	ก้มลงดูใต้กระโปรงนศ.
17	นศ.หญิง3คน		เปลี่ยนขาไขว่ห้างพร้อมๆกัน
18	ฟาง/ปอย	"อู๊ยย!!! เต็มๆครับคราวนี้"	เงยหน้ามองใต้กระโปรงนศ.
19	นักแสดง ทั้งหมด		FREEZ
20	นศ. (ผู้บรรยาย)	"เหตุการณ์ที่คุณผู้ชมได้ดูนั้น เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอยู่เสมอๆ จนคุณอาจจะเข้าใจว่าเป็นเรื่องปกติ แต่จริงๆแล้วเหตุการณ์แบบนี้ถือว่าเข้าข่ายการคุกคามทางเพศ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทการคุกคามโดย	เดินออกมาพบกับผู้ชม ผายมือไปที่นักแสดง

SHOT	NAME	VOICE	SCENE
		ใช้สายตา หากไม่ต้องการให้เหตุการณ์แบบนี้เกิดขึ้นกับเพื่อนของคุณ หรือคนที่คุณรัก ดิฉันขอแนะนำวิธีแก้ไขดังต่อไปนี้	
21	ปอย	"เฮ้ย!ดูนศ.3คนนั่นสิ"	สะกิดเพื่อนที่นั่งข้างๆ
22	ฟาง	"โอ้โห!สั้นได้ใจมากเลยหะ"	หันไปมองนศ.หญิง3คนนั่น
23	ฟาง	"แบบนี้ต้องใช้แผนเดิม"	หยิบเหรียญออกมา
24	ปอย	"เอาเลยๆ"	
25	ฟาง	"เห้ย!เหรียญตกหะ"	โยนเหรียญลงกับพื้น
26	ปอย	"อ่าว!ตกก็ต้องเก็บสิครับ"	ก้มลงดูได้กระโปรงนศ.
27	ฟาง	"อ่าว!เก็บๆๆๆ"	ก้มลงดูได้กระโปรงนศ.
28	นศ.หญิง3คน		เปลี่ยนขาใจหว้างพร้อมๆกัน
29	ฟาง/ปอย	"เฮ้ย!ทำไมมองไม่เห็นอะไรเลย"	เงยหน้ามองได้กระโปรงนศ.
30	ฟาง	"ไม่อินเทรนเลย ใส่กระโปรงยาวไปทำมัยเนี่ย"	ส่ายหัว
31	ปอย	"แต่ว่าก็ดีนะ เรียบร้อยดี น่ารักดีออก"	นั่งคุยกัน
32	ฟาง	"แต่มันไม่ได้เห็น โบปี้โบปี้ นะสิ"	นั่งคุยกัน
33	ปอย	"แล้วถ้าเค้าไปแจ้งความขึ้นมาละ เป็นเรื่องใหญ่แน่ๆ ดีแล้วที่ใส่ยาวๆหะ"	

SHOT	NAME	VOICE	SCENE
34	ฟาง	"เออ ดีก็ดีหะ"	
35	นักแสดง ทั้งหมด		FREEZ
36	นศ. (ผู้บรรยาย)	สำหรับเหตุการณ์ที่เพิ่งจบไปนั้น ดิฉันหวังว่าคุณผู้ชมคงจะรู้แล้วว่า การคุกคามทางเพศเป็นเรื่องที่อยู่ รอบๆตัวเรา และมีความผิดตาม กฎหมายนะค่ะถือเป็นการคุกคาม ทางเพศทางสายตาค่ะ ต่อไป ผู้หญิงเราแต่งกายให้สุภาพและ มิดชิดก็สวยได้นะคะ และคุณ ผู้ชายก็เหมือนกันนะค่ะ สายตา อย่าว่องไวนัก ใครเห็นเค้าจะคิด ว่าคุณไม่ให้เกียรติผู้หญิงเลยนะ ค่ะ ส่วนเรื่องต่อไปเป็นจั่วหัวเข้า ข่ายการคุกคามทางเพศ โดยใช้ วาจาค่ะ ซึ่งจะเป็นอย่างไรนั้นเชิญ รับชมได้เลยค่ะ	เดินออกมาพูดกับผู้ชม ผายมือไปที่นักแสดง
37	ปอย/ฟาง/เอฟ	ร้องเพลง	ตั้งวงดื่มเหล้ากันในซอย
38	จ๊อบเอ		เดินกลับบ้านคนเดียว ในซอยเปลี่ยว เวลากลางคืน
39	เอฟ	"สาว หะ! เดินมาคนเดียวด้วย"	ขณะกำลังนั่งดื่มเหล้า ก็สะกิด เพื่อนๆ
40	ปอย	"เออ! ขาขาวโง๊ะ โง๊ะเลยหะ"	
41	ฟาง	"เฮ้ย!เดี๋ยวดูๆ เดี๋ยวจัดการให้"	กระดกเหล้าหมดแก้ว

SHOT	NAME	VOICE	SCENE
42	ปอย/ฟาง/เอฟ	เสียง โห่ร้อง	ปรบมือ เกาะขวดเหล้า
43	ฟาง	"ว้าวๆ!น้องสาว กลับบ้านคนเดียว ไม่เหงาหรือจ๊ะ ?"	
44	จ๊อบเอ		ไม่กล้าเดินผ่าน
45	เอฟ	"รูปร่างดีชะด้วย"	
46	ปอย	"เพลงไรนะๆ"	
47	ปอย/ฟาง/เอฟ	"นมตรามะพร้าว ใหม่และสด ทุกอย่างค รสดีเสมอ ขวขึ้นหัว ดำ"	
48	ฟาง	"ให้พี่ไปส่งมัยน้องสาว?"	
49	ปอย/ฟาง/เอฟ	เสียง โห่ร้อง	
	นักแสดง		FREEZ
50	นศ. (ผู้บรรยาย)	"นี่ก็เป็นอีกหนึ่งตัวอย่างค่ะ สามารถเกิดขึ้นได้กับสาว ๆ ที่ต้อง กลับบ้านคนเดียวในซอยเปลี่ยว ตามลำพังซึ่งเป็นอันตรายต่อสาว ๆ มากนะคะ ดิฉันจึงขอแนะนำวิธี หากสาว ๆ ไม่สามารถหลีกเลี่ยงกับ การต้องกลับบ้านคนเดียว ดังต่อไปนี้ค่ะ	เดินออกมาพูดคุยกับผู้ชม พายมือไปที่นักแสดง
51	ฟาง	"ไม่ตอบเว้ยเฮ้ย สงสัยไม่กล้า ปฏิเสธหะ"	ปรบมือ เกาะขวดเหล้า
52	จ๊อบเอ	"ฮาโฮล! คุณพ่อออกจากสน.รียัง ค่ะ?"	โทรศัพท์มือถือ

SHOT	NAME	VOICE	SCENE
53	ปอย/ฟาง/เอฟ	"สน."	ตะโกนพร้อมกัน
54	จ๊อบเอ	"อะไรระคะ กำลังเช็คกระบอก ปืนที่บ้าน	
		อยู่หรือคะ?"	
55	ปอย/ฟาง/เอฟ	"กระบอกปืน"	ตะโกนพร้อมกัน
56	จ๊อบเอ	"อยู่กับตำรวจอีก10นายด้วยหรือ คะ?"	
57	ปอย/ฟาง/เอฟ	"10นาย"	ตะโกนพร้อมกัน
58	จ๊อบเอ	"อ้อ กำลังจะถึงแล้วค่ะ แต่บังเอิญ มีแซ็บแซวคะคุณพ่อ อื๊ย! ไม่ เป็นไรค่ะ ไม่ต้องออกมาถึงพวก มันหรอกค่ะ แค่อ้อมก็พอค่ะ ค่ะ ค่ะ ลูกจะรีบกลับแล้วค่ะ"	วางหูโทรศัพท์มือถือ
59	เอฟ	"โง่ล่ะจะไปส่งที่บ้าน ไปซิ "	
60	ปอย	"เออ ไปเลย เดี่ยวจะทำข้าวต้มรอ"	
61	ฟาง	"ไม่ล่ะ บ้านท่าจะไกล จี้เกียจ เดินวะ เหะๆ"	
62	เอฟ/ปอย	"เธอ"	
	นักแสดง ทั้งหมด		FREEZ
63	นศ.	"เป็นยังงัยบ้างคะวิธีนี้ ใช้ได้ เหมือนกันค่ะ เพราะถ้าเราโทรไป บอกคนที่บ้านว่าเราอยู่ที่ไหน	เดินออกมาพูดคุยกับผู้ชม ผายมือไปที่นักแสดง

SHOT	NAME	VOICE	SCENE
		และกับใครบ้าง คนที่บ้านจะได้ ทราบในกรณีที่เกิดเหตุไม่คาดคิด กับเราค่ะ และยังทำให้บุคคลที่ไม่ หวังดีกับเราเปลี่ยนใจได้เลยนะค่ะ นี่ก็เป็นอีกเหตุการณ์ที่เข้าข่ายการ คุกคามทางเพศด้วยวาจาจากะ คุณ ผู้ชายที่ปากไว ก็หัดสงบปากเอา ไว้บ้างนะค่ะ เพราะปากคืออย่างนี้ ใครเค้าอยากเอาไปทำแฟน ชัน เป็นผู้หญิง รับรองได้เลยค่ะ ว่า ปากคืออย่างนี้ คุณจะโสดตลอด ชีวิต และตัวอย่างสุดท้ายที่ดิฉันจะ นำเสนอ นั่น คือการคุกคามทาง เพศด้วยกิริยา เชิญชมค่ะ	
64	พิม/บลู/จ๊อบเอ	เสียงดนตรี	สถานบันเทิงแห่งหนึ่ง
	ดีเจ	"สนุกกันให้เต็มที่นะครับ คีนี่"	เปิดเพลง
	ปอย	"อ้าว! พิม มากับใครนะ?"	เดินเข้าไปทักพิมที่โต๊ะ
	พิม	"มากับเพื่อนเรา นี่บลู ส่วนคนนี่ จ๊อบเอ แล้วปอยหละมากับใคร?"	คุยกับปอยที่โต๊ะ
	ปอย	"มากับเพื่อน คนนั้นฟางนะ"	ชักกลับไปทีโต๊ะ
	ปอย	"เฮ้ย! ฟางมานี่หน่อยสิ"	ฟางเดินมาหาปอยที่โต๊ะ
	ปอย	"นี่ พิม บลู แล้วก็จ๊อบเอ"	
	ฟาง	"สวัสดีครับ จ๊อบเอ"	ยิ้มให้จ๊อบเอ

SHOT	NAME	VOICE	SCENE
	จ๊อบเอ	"สวัสดีครับ ค่ะ"	ยิ้มตอบฟาง
	พิม/บลู/จ๊อบเอ	เสียงดนตรี	เดิน
	ฟาง	"เฮ้ย!ชอบจ๊อบเอหะ โดนเลย"	กระซิบกับปอย
	ปอย	"เดี๋ยวเพื่อนจัดให้"	กระซิบกับฟาง
	ปอย	"พิม เพื่อนเราชอบจ๊อบเอหะ ขอ ชนแก้วให้หน่อยซิ"	กระซิบกับพิม
	พิม	"จ๊อบเอมานี้หน่อยสิ มีคนอยากรู้จัก"	
		เธอแหละ"	เรียกจ๊อบเอให้มาหา
	ฟาง	"ชนแก้วครับ"	ชนแก้วกับจ๊อกเอ
	จ๊อบเอ	"ค่ะ"	ชนแก้วกับฟาง
	ฟาง	"จ๊อบเอ เป็นคนสวยมากนะครับ รู้ตัวไหมครับ?"	โอบเอวจ๊อบเอ
	จ๊อบเอ	"อ้อ อย่าค่ะ ทำแบบนี้ไม่ดีนะค่ะ"	ปิดมือฟางออกจากเอว
	ฟาง	"โธ่ จ๊อบนิคจ๊อบน้อยเป็นไรหะ ทำเป็นไม่เคยไปได้ เป็นเด็กเทียว แบบนี้ไม่ต้องอายหะ รู้ๆกัน อยู่"	ลวนลามจ๊อบเอ
	จ๊อบเอ	"นี่บอกว่าอายนะ ฉันไม่ใช่แบบที่ แกลคิดนะ"	เริ่มโวยวาย
	พิม/บลู	"นี่มันอะไรกัน เกิดอะไรขึ้น"	เข้ามาห้ามฟาง
	ปอย	"อย่าไปยุ่งเรื่องของเค้าเลย มา กินเหล้ากับปอยดีกว่า"	กั้นพิมกับบลูออกมา

SHOT	NAME	VOICE	SCENE
	ฟาง	"อย่าเรื่องมากหนะ"	ลวนลามจีบเอ
	จีบเอ	"พิม บลู ช่วยด้วย"	ร้องขอความช่วยเหลือ
	ทั้งหมด		FREEZ
	นศ.	"ถ้าคุณเป็นจีบเอ คุณจะทำอะไร คะหรือถ้าคุณเป็นพิม บลู คุณจะ ทำอะไรคะ เหตุการณ์แบบนี้มี ให้เห็นบ่อยๆแต่น้อยคนที่จะกล้า บอก หรือเล่าว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง ดิฉันจึงขอเสนอแนะวิธีการ ป้องกันดังต่อไปนี้ค่ะ"	เดินออกมาพูดกับผู้ชม ผายมือไปที่นักแสดง
	จีบเอ	"บอกว่าให้ปล่อยไปเล่า"	ใช้ศิลปะป้องกันตัวเอง
	ฟาง		ล้มลงนอนกองกับพื้น
	ปอย	"เฮ้ย ฟาง"	วิ่งเข้าไปช่วยฟาง
	จีบเอ	"นี่แหละ"	ใช้ศิลปะป้องกันตัวเอง
	ปอย		ล้มลงนอนกองกับพื้น
	พิม/บลู	"จีบเอ เธอเป็นอะไรรีป่าว"	วิ่งเข้าไปดูจีบเอ
	จีบเอ	"ดิฉันที่ฉันเรียนวิชาป้องกันตัว ไม่ งั้นคงแย่แน่ๆ"	
	พิม/บลู	"เธอปลอดภัยก็ดีแล้ว"	
	ทั้งหมด		FREEZ
	นศ.	ถูกผู้หญิงแบบเรา ถ้ารู้จักวิธีการ ป้องกันเบื้องต้น ก็เป็นประโยชน์	เดินออกมาพูดกับผู้ชม

SHOT	NAME	VOICE	SCENE
		นะค่ะนอกจากร่างกายแข็งแรง แล้ว ยังสามารถใช้ป้องกันตัวยาม ฉุกเฉินได้อีก แต่ถ้าใครไม่ สามารถป้องกันตัวเองได้อย่างนี้ ดิฉันว่าอย่าเที่ยวดีกว่าค่ะ เพราะ ถึงไปกับเพื่อน เขาก็ช่วยอะไรเรา ไม่ได้ ส่วนคุณผู้ชายที่เจอกับคน ไม่เล่นด้วยอย่างนี้ คุณยังจะสนุก อยู่อีกหรือคะ อย่างนี้ ดิฉันว่า ไม่ใช่ลูกผู้ชายเลยค่ะ จาก เหตุการณ์ ที่ดิฉันได้นำเสนอนั้น ถือว่าเป็นภัยคุกคามทางเพศที่ใกล้ ตัวและอาจถึงขั้นชีวิตได้นะค่ะ ไม่ ว่าจะเป็นการคุกคามแบบสายตา วาจา และกิริยาดิฉันฝากเตือนไป ถึงคุณผู้ชายที่ได้ชมอยู่ขณะนี้ทุก ท่าน นะค่ะว่าการกระทำดังที่ดิฉัน ได้นำแนะไปนั้น ล้วนมีผลลงโทษ ทางกฎหมายทั้งสิ้นค่ะ	

4.7.2 บทละครของเรื่อง “กล้าไหมแต่คำว่า ‘ไม่’ คำเดียว”

ลำดับ	ฉาก	คำพูด
1	เวฟกับฟาง เดินไปดูผลสอบที่บอร์ด ทำทางตื่นเต้น และกำลังไล่ดูรายชื่อ ฟางไล่ดูจนเจอชื่อตัวเอง	ฟาง - ตัวเองเข้าเจอชื่อตัวเองแล้ว แล้วชื่อเขาละ เวฟ - ใจเย็นๆ เดี่ยวก็เจอ ฟาง - เขาต้องไม่ติดแน่เลย ตัวเองเจอแล้วนี่ไง เวฟ ฟาง ดีใจที่สอบติดทั้งสองคน
2	ฉากรับน้อง มีกลุ่มเพื่อนใหม่โดยแต่ละคน ห้อยป้ายชื่อของตัวเอง และให้ ตัวเองแนะนำตัวเองให้เพื่อน ารู้จัก (พูดให้มันตลกนิดหน่อย)	เวฟ , ค้าง, คีอ, คำเหลา, ฟาง
3	ในห้องเรียนทุกคนต่างนั่งเรียน แต่ ค้างกับคีอ ไม่ตั้งใจเรียนเอาแต่ คุยกัน	-- ตามธรรมชาติ--
4	พอเลิกเรียน ค้างก็เดินไปชวนเวฟไป เที่ยว (มีแต่เวฟ ค้าง คีอ ฟาง) เวฟทำท่าทางไม่อยากไป แล้วหันไป หาฟาง	ค้าง - เฮ้ย เวฟว่างป่าว ไปเที่ยวกับเราไหม เวฟ - เราไม่ว่าง ต้องไปอ่านหนังสือต่อกับแฟน คีอ - หนังสืออ่านเมื่อไหร่ก็ได้ ไปกับพวกเราดีกว่า ตื่นเต้นกว่าเยอะ (ทำท่าด้วย) เวฟ - แต่ว่า.....(ค้างลากไปแล้ว)
5	ห้องของค้าง มีพวกเพื่อนนั่งกินเหล้า กันอยู่ ค้างเปิดประตูเข้าไป	คำเหลา - เฮ้ย ไอ้เวฟมาได้ไงวะ ค้าง - ภูไปลากมันมาเองแหละ แหม..ทำตัวเป็นคน ดีจะไปอ่านหนังสือกับแฟน ยังไม่ทันจะสอบนะ โว้ย เดี่ยวค่อยอ่านก็ได้ เชื้อดี เวฟ - แต่เรานัดกับแฟนไว้แล้ว คำเหลา - โอ้ย แฟนนะไม่พียงายไปไหนหรอก

ลำดับ	ฉาก	คำพูด
		ดื้อ – แล้วจะยืนคุยกันหรือไงพะ นังดิเว้ย เวฟมึง ผสมอะไร โธดาหรือน้ำเปล่า เวฟ – ไม่ดื่มวะ ทุกคน – หือ (ทำท่าทางตกใจ) คำเหลา – เอาน่าลองหน่อย เอานี้ สูตรพิเศษ ผสม ให้เวฟโดยเฉพาะ (ยัดเหยียด) (เวฟจำเป็นต้องดื่ม)
6	ฟางเดินเข้ามาหาเวฟ แล้วพูดว่า เวฟหันไปแล้วยืนขึ้น เมื่อเวฟพูดจบฟางก็เดินออกไปจาก ห้อง ฟางเดินออกไปแล้วเวฟก็นั่งลง คำเหลาพูด	ฟาง – เวฟทำไมทำแบบนี้ เวฟ – ก็เวฟแค่มาดื่มกับเพื่อน ฟาง – แต่เรานัดกันแล้วนะ เวฟ – เอ่อ... ฟาง – ทำไมเวฟไม่ตอบล่ะ เวฟ – เอ่อ... ฟาง – ถ้าเลือกที่อยู่กับเพื่อน เราก็เลิกกันเหอะ เวฟ – เอ่อ..(ทำท่าจะตามฟางไป แต่เพื่อนฉุดไว้) คำเหลา – คบกันมาก็ปีวะ เลิกกันง่ายจังวะ ด้วง – ผู้หญิงก็แบบนี้แหละ เดี่ยวก็กลับมาง้อเอง ดื้อ – อย่าสนใจ ชน ๆ เดี่ยวค่อยไปง้อ (เวฟไม่รู้จะตอบเพื่อนยังไง ทำท่าอีกอัก แล้วจำต้อง นั่งลงดื่มต่อ ด้วยสีหน้าท้อแท้)
7	วันต่อมา ทุกคนยืนคุยกันว่าวันนี้จะ ไปไหนต่อดี และท่าทางของเวฟก็ไม่ เคยได้สนใจในสิ่งที่เพื่อนพูด	ดื้อ – วันนี้มีบอลแข่งวะ มีแต่คู่มัน ๆ น่าลงทุนวะ ด้วง – เออวะ แต่จะแทงคูไหนดีวะ คำเหลา – เฮ้ย..จะคิดอะไรมาาก ก็แทงกันคนละคูสิ ด้วง – เฮ้ย เวฟ มึงสนใจที่พวกกูพูดไหมเนี่ย ดื้อ - เราไปกันเถอะ เวฟ – (ท่าทางไม่อยากไป แต่คำเหลาลากไปด้วย)

ลำดับ	ฉาก	คำพูด
8	โต๊ะบอล กำลังแทงบอล	ด้วง – เฮีย ผมลงคู่นี้ เฮีย เวฟเอาคู่นี้ดิ ได้แน่ ๆ เวฟ- จะดีเหรอ เราเรา ไม่อยากเล่นนะ ค้อ – อ้อ...เอาคู่นี้มันแหละ อะ เอาเลยเฮีย (ค้อ ดึงมือเวฟ ไปแทงบอลให้)
9	ไปที่ห้อง บรรยากาศกำลังเซียร์บอล อยู่ สร้างความสนุกสนาน ในขณะที่กำลังเซียร์บอลกันอยู่ได้สัก พัก ตำรวจก็ได้บุกมาจับ (เพื่อน ๆ วิ่ง หนีไปได้) แต่ว่าเวฟ คำเหลา หนีไม่ ทัน เวฟถูกผู้กองจับ คำเหลาถูกจำจับ	-- ตามธรรมชาติ-- ตำรวจ- ทุกคนวางแก้ว (ทุกคนหันไปมอง) ค้อ ,ด้วง – เฮีย พ้อมา (แล้ววิ่ง) (ตำรวจจับ) คำเหลา – จับผมทำไมเนี่ยผู้กอง ตำรวจจำ – ผมเป็นจำ ไม่ต้องพูดเลย ไปโรงพักเลย
10	นั่งในคุกทั้งคำเหลาและเวฟ มีจำนำ เฝ้าที่หน้าคุก เวฟที่นั่งอยู่ข้างในกำลัง คิดทบทวน(ท่าทางสำนึกผิด) นางฟ้ากับ Devil เดินเข้ามาหาเวฟ	เวฟ - ทำไมวะ แค่ว่าไม่คำเดียว ถ้าพูดออกไป ก็ คงไม่ต้องมานั่งอยู่ในนี้ เฮ้อ (นั่งก้มหน้าเศร้า) นางฟ้า – เวฟ อย่าเสียใจไปเลย ถ้าออกจากที่นี่แล้ว คราวหลัง ก็ต้องปฏิเสธเพื่อนให้ได้นะ Devil – อย่างนะเวฟ ไม่งั้นเพื่อน ๆ เลิกคบแน่ นางฟ้า – ไม่ได้หรอกเวฟ ไม่งั้นนายจะเสียการเรียน เสียแฟน และเสียอนาคตทั้งหมดนะ Devil – แล้วนายจะยอมเสียเพื่อนหรือเวฟ นางฟ้า – เพื่อนดี ๆ ก็มีอีกเยอะนะเวฟ Devil – เพื่อนนะ หายากจะตายไป นางฟ้า – ปฏิเสธเค้าไปเลยนะเวฟ Devil – ไม่ได้ ถ้าปฏิเสธ เพื่อนเลิกคบแน่ ๆ

ลำดับ	ฉาก	คำพูด
	นางฟ้า กับ Devil เดินออกไป เวฟนั่งนิ่งอยู่ในคุก	นางฟ้า – ปฏิเสธเลยเวฟ แค่พูดว่า “ไม่” Devil – หะอะ ๆ เพื่อนเลิกคบนายแน่ ๆ เวฟ – โอ้ย..เราไม่กล้าปฏิเสธหรอก ไม่รู้จะพูดยังไง นางฟ้า – ก็แค่ถามย้อนเค้าไป ว่า สิ่งที่เขาทำนั้น ดี จริง ๆ หรือ...(พูดย้ำ 3 ครั้ง) Devil – หะอะ ๆ เพื่อนเลิกคบนายแน่ ๆ (นางฟ้ากับ Devil ถียงกันเสียงดังขึ้นเรื่อย ๆ) เวฟ – โอ้ย หยุด พอที
11	วันต่อมา เวฟไปเรียนตามปกติ ด้วงกับค้อ ก็เดินเข้ามาหา เวฟทำท่าจะปฏิเสธ แต่ก็ยังไม่กล้า	ด้วง – เฮ้ย ออกจากคุกมาแล้ว เจ่งวะ ออกมาได้ไง เวฟ – ก็ฟางไง..ฟางนะสิ ค้อ – คีละะ วันนี้ว่างหรือเปล่า ไปที่ห้องกัน มีอะไร สนุก ๆ ให้ทำรับรอง เด็ดโคตร เวฟ – ไม่อะ ไม่ว่าง ไปกันเถอะ อ้ออย่าลืมไปเอาตัว ไอ้คำเหลาออกมาด้วยละ สงสารมัน ด้วง – ปล่อยมันไปก่อนเดี๋ยวค่อยไปเอามันออก ค้อ – น้าเวฟ นิดหน่อยเอง ด้วง – ไปเลย (ลากไปแล้ว)
12	ที่ห้องทุกคนนั่งอยู่ในห้องกันหมด ยกเว้นคำเหลาที่ติดคุกอยู่ ทำทาง เหมือนคนเสพยา เวฟไม่ได้สนใจที่ พวกนี้พูดแล้วจู้ก็ยืนขึ้น พูดด้วยน้ำเสียงที่หนักแน่น กล้า ตัดสินใจ ทุกคนหันมามองหน้ากัน หมด เวฟเดินออกจากห้อง	ค้อ – เฮ้ยเวฟไปนั่งทำอะไรตรงนั้น มานี้ดิ เวฟ – เอ่อ..เรากลับก่อนละนะ ด้วง – อะไรของมันวะ ลองหน่อยไหม รับรอง..... (ด้วงพยายามยัดเยียดยาเสพติดให้ แต่เวฟไม่ยอม สุดท้ายก็ตะโกนออกมาว่า) เวฟ – ไม่ ! พวกนายลองคิดดูสิ ว่าสิ่งที่ทำอยู่นะ มันดีแล้วจริง ๆ หรือ เราไปก่อนละ

ลำดับ	ฉาก	คำพูด
13	เวฟเดินอยู่ข้างนอกมาเจอกับฟาง ทุกคนหยุดนิ่งกันหมดเหลือเพียงเวฟ เท่านั้นที่พูดอยู่	เวฟ – ฟางมันอะไรที่นี้ ตามเวฟมาหรือ ฟาง – อยากรู้ว่าเวฟจะทำแบบเดิมอีกหรือเปล่า เวฟ – เวฟไม่ทำแล้ว เวฟขอโทษ ให้ภัยเวฟได้ ใหม่ (ฟางพยักหน้าแล้วยิ้ม) เวฟ – สิ่งที่เกิดทั้งหมด เวฟยอมรับผิดทุกอย่าง ทั้งที่ รู้ว่ามันผิด แต่ก็ยังทำ ถึงรู้ว่าไม่ดี แต่ก็ไม่รู้จัก ปฏิเสธ ฟาง – ตอนนี้เวฟก็ทำได้แล้วนิ เวฟ – ใช่ แล้วคุณล่ะ กล้าไหมแค่คำว่า ไม่ คำเดียว

4.7.3 บทละครเรื่อง “บัวชมพู”

1. ฉาก ในมหาวิทยาลัย

บัว	ชมพู ! บัวตื่นเต้นจังเลย เปิดเทอมวันแรกของการเป็นเฟรชชี ใหม่ของเรา 2 คนอีก ครั้ง
ชมพู	เออ หว่ะ ! ... ไม่คิดเลยว่าแก กับฉันจะได้มาเรียนด้วยกันอีก
บัว	ว่าไป ... ฉันก็เบื่อแก แล้วหว่ะ ! (อารมณ์ล้อเล่น)
ชมพู	แกพูดจริงหรือ ?? (ถามด้วยอารมณ์จริงจัง)
บัว	(ยิ้ม) ... 10 กว่าปีที่ผ่านมามีกันยังทนกันได้ กะอีกแค่ 4 ปี ทำไมจะทนไม่ได้ หละ !! (อารมณ์หยอกล้อ) ก็เรามันเพื่อนกันนี่ หน้า !
***	สัญญาณะ . . .ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น เรา 2 คน จะเป็นเพื่อนกันตลอดไป (ฉากจริงจัง) บัว + ชมพู เกี้ยวเกี่ยสัญญาณกันแล้วเดินออกจากฉากไป

2. ฉากในห้องเรียน	
***	บัว+ชมพู นั่งเรียนคู่กัน (อาจารย์กำลังสอนไปเรื่อยๆ) กลุ่มเพื่อน (ไม่ดี) แอบมอง แอบแซว บัว ทำให้บัวแปลกใจ (เงินที่มีผู้ชายมอง)
บัว	เฮ้ย ! ชมพู เพื่อนกลุ่มนั้น ... มองเราทำไม ??
ชมพู	(หันไปมอง) ฉันว่าแกไม่ต้องไปสนใจหรอก
***	ในขณะนั้น .. อาจารย์เห็น ชมพูคุยในขณะเรียนก็ เลยเรียกให้ชมพูตอบคำถาม
อาจารย์	ชมพูเส้นตรงหมายถึงอะไรคะ?
***	ชมพู ยืน งง ...เออ .. (ตอบไม่ได้ ... อยากให้เพื่อนช่วย)
บัว	กระซิบบอกชมพู (ชมพูตอบถูก)
ชมพู	ความมั่นคงหนักแน่นค่ะ
อาจารย์	ถูกต้องค่ะหนูควรที่ตั้งใจฟังอาจารย์ให้มากกว่านี้นะคะ
***	ในขณะที่เลิกเรียน กลุ่มเพื่อนกลุ่มนั้นยังแซว และมองบัวไม่หยุด เดินผ่านไป (ส่ง สายตาหวานๆให้บัวก่อนเดินลับตาไป)
บัว	(ยิ้มน้อยยิ้มใหญ่ .. คิดถึง ผู้ชายเพื่อนกลุ่มนั้น)
ชมพู	เฮ้ย ! ... เป็นไร ?? ยิ้มทั้งวันเลยนะ
บัว	นี่ ! ชมพู .. แก่คิดไ้กับเพื่อนกลุ่มนั้น ??
ชมพู	กลุ่มไหน ??
บัว	ก็ กลุ่มผู้ชายที่แอบมองฉันไง !!
ชมพู	อ่อ ... อย่าบอกนะว่า ... แก่ ... !!
บัว	(ยิ้ม) .. บ้าหน้า แก่ +_+
ชมพู	ฉันว่าแกอย่าไปยุ่งกับพวกเขาเลย .. ดูท่าทางแล้วไม่ใช่คนดีเลยนะ
บัว	(อุทาน) แก่รู้จักเขาหรือ ?? แก่รู้ได้ไงว่าพวกเขาไม่ใช่คนดี
ชมพู	(เจียบ -- *)
บัว	ไม่แน่น้า.. !! พวกเขาอาจจะเป็นคนดีก็ได้ (ทำท่าทางเหม่อถึงชายผู้นั้น)

3. ฉากในห้องเรียน

แวน	อาจารย์มาแล้ว
***	นักศึกษารอฟังอาจารย์
อาจารย์	นศ. ค่ะวันนี้อาจารย์จะมาบอกว่าวันนี้เราจะไม่มีการเรียนการสอนค่ะ (สั่งงาน น.ศ ให้ส่งพรุ่งนี้เช้า.. แล้วเลิกคลาส)
เอก	สวัสดีครับ ไม่ทราบว่าคุณอารายหรือครับ ชื่อบัวค่ะ
บัว	ผมชื่อเอกนะครับ และนี่เพื่อนผมครับ โคม นิชคุณ และก้อง คือวันนี้เป็นเกิดของผมนะครับผมเลยอยากจะชวนพวกคุณไปงานวันเกิดผม

4. ฉากหอพัก

บัว	(หาชุดใส่ไปงานวันเกิด) และถามบัวว่าชุดที่ตัวเองใส่สวยไหม
ชมพู	นี่เก๋ๆไปจริงๆ เหรอ (ถามขณะนั่งทำกรบ้าน)
บัว	ฉันไปแหละนะ บายจ๊ะ

5. ฉากในฝัน

***	บัว เต็ม กับกลุ่มเพื่อนกลุ่มนั้น อย่างสนุกสนาน โดยไม่คิดเลยว่าพรุ่งนี้ต้องส่งงาน
***	วันต่อมา บัวก็ เทียวอีก ... ที่หนักกว่าเดิม บัวลองดูनुหรือตามคำชวนของเพื่อนกลุ่มนั้น ได้ที่ชักชวนเธอให้ลอง ... เธอ เมามาก จนเธอตื่นไปเรียนไม่ทัน ไม่มีงานส่งเลยสักครั้ง ไม่ทำการบ้านส่ง ไม่มาเรียน อาจารย์จึงฝากชมพูไปบอกว่าให้ทำรายงานมาส่งเพื่อเป็นการแก้ตัว

6. ฉากหอพัก

ชมพู	นี่มันก็คึกแล้วทำไมบัวยังไม่กลับมาซักที
แวน	ใช่ๆ เรายึดทำงานให้เสร็จเถอะ (ทั้งคู่นั่งทำงานจนหลับไป)

7. ฉากที่มหาวิทยาลัย

***	ชมพูปรอบัวอยู่ก่อนแล้ว ... (ด้วยอารมณ์ทำทางที่กังวลและเป็นห่วงบัว) บัว เดินเข้ามาในฉาก...(ด้วยความเครียด และอารมณ์เสีย) บัวยังไม่ทันนั่งลง ไม่ทันไร ชมพู ก็ ถามและเตือน (ด้วยความเป็นห่วงบัวมาก)
ชมพู	บัว ... ทำไมแก ไม่ทำงานส่งวะ ... คะแนนเก็บแกแทบจะไม่มีเลยนะเว้ย !! ทำไมที่ตอนไปเที่ยวแกยังไปเที่ยวได้วะ ??
บัว	เลิกบ่นซะที่ได้มัยวะ ชมพู (อารมณ์แข็งมาก) แกไม่ต้องมาเป็นห่วงฉันหรอก ยังไงฉันก็เรียนเก่งกว่าแก ทำได้อยู่แล้วหน้า
***	(ด้วยความเครียด+อารมณ์แข็งของบัว) ทันใดนั้น บัว หยิบนุหรือขึ้นมาคุด
ชมพู	(ตกใจมาก) เดี่ยวนี้แกคุดนุหรือด้วยหรอวะ !! แกรู้มัย ตั้งแต่แกไปกับเพื่อนกลุ่มนั้น แกไม่สนใจเรียนเลย ไม่ยอมเข้าเรียน การบ้านก็ไม่ทำ งานก็ไม่ส่ง
บัว	พอทีเถอะ (ด้วยอารมณ์รุนแรง) ฉันเบื่อแกจะแย่แล้วเนี่ย !!
***	บัวเดินหนีชมพูออกจากฉากไป.. ปล่อยให้ชมพูอึ้ง(อิงกับคำพูดของบัวที่เคยพูดไว้ก่อนหน้านี้) บัวคิดหรือ???? บ่นและร้องไห้ ว่างานก็ไม่มีส่ง ฉันจะทำยังไง

8.ฉากในห้องเรียน

***	อาจารย์พูดในห้องเรียน...ว่าจะเอารายชื่อผู้ที่มีสิทธิ์สอบมาติดบอร์ดไว้ ในห้องที่กำลังดูบอร์ดรายชื่ออยู่ ก็ หันมาเจอบัว (ที่กำลังร้องไห้ อยู่คนเดียว) เธอคนนั้นจึงเข้ามาถาม บัว
แวน	นี่ ! บัว..เธอร้องไห้ทำไม ? แล้วชมพู หละ ?? นี่..เธอรู้มั๊ย ? ..เธอมีรายชื่อของผู้ที่มีสิทธิ์สอบนะ ฉันเห็นชมพูนั่งทำรายงานให้เธอจน แทบไม่ได้นอน..
บัว	เธอโชคดีมากนะ ที่มีเพื่อนที่คอยช่วยเหลือ และดีกับเธอขนาดนี้
แวน	จริงหรอ (รู้สึกตกใจ)
บัว	จริงสิ ... ฉันจะโกหกเธอไปทำไมหละ !! ฉันชอบใจเธอมากนะ ยัยแวน ... (กอดแวนแป๊บๆแล้วบัวก็วิ่งออกฉากไป) ชมพูนั่งอ่านหนังสืออยู่ บัว วิ่งเข้ามาโอบกอดชมพู แล้วร้องไห้
บัว	ฉันขอโทษนะ... ฉันมันไม่ดีเองแหละ ที่ไม่ยอมเชื่อฟังแกตั้งแต่แรก ฉันมัวแต่หลงเชื่อ คนผิด. . จนลืมไปว่าฉันมีเพื่อนที่ดีที่สุดอยู่ตรงนี้ ฉันชอบใจแกมากนะ ที่ช่วยทำให้ฉันมีสิทธิ์สอบอีกครั้ง... ฉันสัญญาว่าฉันจะกลับมาตั้งใจเรียนเหมือนเดิม ฉันจะเลิกเที่ยว เลิกยุ่งกับเพื่อนกลุ่มนั้น... ฉันสัญญา.....
ชมพู	... เราดีกันนะ ^^ (ทำซึ้ง) ฉันถามไถ่หน่อยดิ แกเบื่อฉันจริงๆหรอ ??
บัว	ยังไม่ครบ 4 ปีเลย ฉันจะเบื่อแกได้ไงวะ ?? (เล่นหัวกันเหมือนเดิม)
***** THE END *****	

4.7.4 บทละครเรื่อง “นักเรียนแบบ”

1.ณ หอนงหวกหา

สำเนาเดินออกมา

สำเนา

“ผมชื่อสำเนา”

เดินกลับไปโพสท่า

เจี้ยนเดินออกมา

เจี้ยน

“ผมชื่อเจี้ยน”

เดินกลับไปโพสท่า

สำเนา+เจี้ยน

“เราเป็น เราเป็น เราเป็นเพื่อนกัน”

เจี้ยนและสำเนาเดินมาลงเวทีเต้นท่าของตัวเองเต้นสักพัก

สำเนา

“นี่แหละคือความสุขที่มาจากตัวคนที่แท้จริงของผม” (เสียงดัง บ้าบิ่น)

แล้วสำเนาก็เดินกลับไปเต้นกลับเจี้ยนสักพัก

เจี้ยน

“วันนี้เราไปฟังเพลงที่ร้านเดิมกันมัย เพื่อชีวิตอะ เพื่อชีวิต”

สำเนา

“มึงไม่เบื่อหรือจะทำอะไรเดิมๆอะ”

เจี้ยน

“ชีวิตเรามันต้องเพื่อชีวิต เพื่อชีวิตเท่านั้นที่มีความสุข

เจี้ยนเดินต่อไป สำเนาหยุดเต้นแล้วทำหน้าที่เป็นบ๊องใส่เจี้ยนแต่เจี้ยนไม่สนใจ สักพักสำเนาพูด

สำเนา

“ชีวิตมึงไม่มีอะไรใหม่ๆเข้ามาเลยกูเบื่อมึงวะ กูว่ามึงก็เจื่อนเหมือนหน้ามึงแหละ มึงไปคนเดียวเลยเพื่อ

ชีวิตอะไรของมึงอะ (อารมณ์ร้ายคาญ)

เจื่อนเมื่อได้ยินสำเนาพูดก็หยุดเดินด้วยความตะลึงแล้วพูดว่า

เจื่อน

“กูเป็นของกูอย่างนี้กูก็มีความสุขดี เป็นความสุขจริงๆที่มาจากตัวกู

พูดจบแล้วเจื่อนก็ร้องเพลงเพื่อชีวิตเดินกลับไป สำเนายืนก้มหน้า

เสียงบรรยาย: สำเนาและเจื่อนเป็นเพื่อนกันมานานใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันตลอดเวลา ซึ่งมันก็เป็นชีวิตที่มีความสุข แต่สำเนาเริ่มรู้สึกอยากหาอะไรใหม่ๆเข้ามาในชีวิต

2. BB

เสียงบรรยายจบสำเนาค่อยๆเงยหน้าขึ้น อรพินเดินออกมายืนข้างๆ สำเนา ทำท่ากอด BB อยู่อย่างเมามัน โดยไม่สนใจสภาพแวดล้อม สำเนาเหลียวไปเห็นอรพินแล้วพูดว่า

สำเนา

“อ้าว อรพินหายไปไหนมา ไม่เจอกันตั้งนาน”

อรพินนิ่งไม่ตอบได้ยินแต่เสียงbbสำเนาถามไม่หยุด

สำเนา

“เธอเรียนจบยัง จะทำงานที่ไหน

อรพินไม่ตอบมีแต่เสียงbb สำเนาถามต่อ

สำเนา

“มีถืออะไรอะสวยดีเนอะ

เสียงbbของอรพิน

สำเนา

“นี่อรพินเป็นไบ้หรือ ถามอะไรก็ไม่ตอบ

อรพินหันมามองสำเนาด้วยความรำคาญ

อรพิน

“นี่สำเนาเดี๋ยวนี้นำมาใช้bbกันแล้วมีมัยเนี่ยจะได้คุยกันรู้เรื่อง

อรพินพูดจบก็ก้มหน้าเล่นมือถือไม่สนใจสำเนา

สำเนาทำหน้างบวกรเฝ้ามองคนดูสักพัก แล้วกลับหลังหันมาหยิบbb

สำเนา

“ในที่สุดสำเนาก็ได้มาแล้ว black berry ที่นี้จะได้คุยกับอรพินรู้เรื่องสักที”

สำเนาหันมาเล่นbbกับอรพิน เสียงbbร่วใส่กัน เร็วขึ้นเรื่อย ๆ

สักพัก อรพินปรบมือ 2 ครั้งแล้วใช้ดซ์ชิพมาตแล้วเสียงบรรยายก็ดังขึ้นในขณะที่เล่นดซ์ชิ

อรพินเดินจูงสำเนาออกไป

3 แยกไฟแดง

สำเนาขี่รถมอเตอร์ไซค์ออกมาแล้วจอดติดไฟแดง อัดได้ขับรถยนต์หรือออกมาข้างๆสำเนา อัดได้ลดกระจกลงแล้วทักสำเนาด้วยน้ำเสียงดูถูก

อัดได้

“เฮ้ย สำเนาอะไรอะไม่เจอกันตั้งนานบ้านมึงก็มีดักทำไมไม่ซื้อรถยนต์เท่าแบบกูมาขับวะ ขับมอไซค์
ทำไมวะ ตีอกต้อยวะ (น้ำเสียงดูถูกสุดๆ)

สำเนา

“ทำไมวะกูชอบแบบนี้ คันนี้กูขับมาตั้งแต่เด็กอยู่แล้ว หน้าโหล่แบบนี่กูชอบ (สำเนาพูดทำหน้าอายๆ)

อัดได้

“เออๆ เรื่องของมึงไฟเขียวแล้วกูไปก่อนนะ”

อัดได้ขับรถออกไป สำเนาขับรถออกไปด้วยหน้าตาผิดหวังสักพักก็จอดรอ แล้วลงจากมอเตอร์ไซค์

สำเนา

“ไอ้อัดได้ทำไมเม่งดูถูกกูจังวะ คอยดูนะมึงกูจะซื้อ2คันเลย”

พุดจบสำเนาที่ขึ้นมอเตอร์ไซค์แล้วขับกลับไป

4 แยกเดิม

สำเนาขับรถยนต์คันหรือออกมาด้วยเสียงเครื่องดังมากขับมาจอดติดไฟแดง อ้อดโต้ขับมาจอดข้างๆทำหน้าตกใจเพราะไม่เคยเห็นรถที่โหนสวยขนาดนี้มาก่อนแล้วลดกระจกมองรถสำเนาแล้วพุดขึ้นด้วยน้ำเสียงตกใจ

อ้อดโต้

“เฮ้ยรถใครวะเม่งโคตรสวย เกิดมาไม่เคยเจอรถคันโหนสวยขนาดนี้มาก่อน

สำเนาลดกระจกลงทำท่าที่อวดรถของตัวเอง แล้วพุดว่า

สำเนา

“ไวกะ อ้อดโต้ รถใหม่กูแหล่มป่าว”

อ้อดโต้

“โหสำเนารถมึงหरो แหล่มวะ เฮ้ยเข้าแก๊งกูป่าว”

สำเนา

“แก๊งไวกะไม่ดังกูไม่เข้านะเว้ย”

อ้อดโต้

“แก๊งพี่เต๋ามึงรู้จักป่าว

สำเนา

“แก๊งพี่ พี่ พี่ เต๋เออไปๆความฝันกูเลย

สำเนาและอ้อดโต้ขับรถดริฟออกไปด้วยความเร็วแล้วกลับมาจอดกลางเวที

อ้อดโต้ปรบมือ 2 ครั้งสำเนาทำท่าเลียนแบบอ้อดโต้เสียงบรรยายขึ้นทันที

5 เกาหลี

บองมินมีเงินเดินออกมาเดินเกาหลีกลางเวทีสำเนาขับรถยนต์มาจอดข้างๆ ห้อยbbbแล้วลงจากรถ บองมินมีนหันมาทักทาย

บองมินมิน

“อ้าวสำเนา โหเดินไม่โยเลยอะ แล้วนี่กางเกงอะไรอะ เสื้ออะไร รองเท้าอะไร นาฬิกาอะไร ทรงผมอะไร แล้วทั้งหมดนี้อะไรอะ”

สำเนา

“แล้วพี่อะอะไร”

บองมินมิน

“อยากเทเหมือนพี่รึป่าว”

สำเนา

“อยาก ทำยังไงอะ”

บองมินมิน ปรับมือ2ครั้งทำให้สำเนาทำตามสักพักก็หันมาโยกันแล้วเดินทำตัวนอนกลับไป ทันทีเสียงบรรยายก็ดังขึ้น

6 ณ หอนงหวกหาด

เสียงบรรยาย: สำเนาเริ่มโหยหาความสุขที่มาจากตัวตนของเขา และที่แห่งนี้คือที่แห่งเดียวที่เขาคิดถึง เจียนเดินออกมาร้องเพลงเพื่อชีวิตสักพักสำเนาขับรถยนต์ออกมาแล้วลงจากรถโดยมีเสียงbbแต่งตัวเกาหลีเดินแบบเกาหลี ทำท่าเปื้อๆเซ็งๆแล้วเลิบบไปเห็นเจียนที่กำลังร้องเพลงอยู่อย่างบ้าคลั่งสำเนาที่ทักว่า

สำเนา

“เฮ้ยเจียนมึงยังไม่เลิกบ้าอีกหรือวะ แล้วเป็นไงช่วงนี้สบายดีมั๊ยไม่ได้เจอกันตั้งนาน

เจียน

“เออสบายดีมีความสุขตามเรื่อง แล้วมึงละเป็นไงบ้าง

สำเนา

“กูก็มีความสุขดี บอกตรงๆเห็นมึงแล้วสมเพชวะ”(พูดเสียงดัง)

เจียน

“ทำไมวะกูก็มีความสุขของกู มึงหาความสุขของมึงให้เจอแล้วกัน” (พูดเสียงโมโห)

เจียนร้องเพลงเดินจากไป

สำเนาเดินมาหน้าเวทีแล้วพูดกับคนดู

สำเนา

“ในความเป็นจริงผมไม่ได้มีความสุขเลย ผมเหนื่อยที่ต้องเลียนแบบคนนั้นที่คนนี่ที่จนไม่รู้จักตัวเองแล้ว

ทุกวันนี้ (พูดด้วยสีหน้าเครียดสุดๆ)

สำเนาก็มหันหลังแล้วเงยหน้ามองคนดูด้วยสีหน้าค่อนเครียด

เสียงบรรยาย : ด้วยสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยกระแสของทุนนิยมและวัตถุนิยม คงเป็นเรื่องยากที่ใครจะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างมีความสุขท่ามกลางทะเลน้ำคั่งแห่งทุนนิยม หากขาดซึ่งตัวตน

สำเนา

“เฮ้ย (ตะโกนสุดเสียง) กูเป็นใครวะ กูเป็นใคร ใครบอกกูได้บ้างว่ากูเป็นใคร

แล้วเดินกลับไป

7 remix

อรพินเรียกสำเนาแล้วใช้ดัชนีชี้สำเนาออกมากลางเวทีชี้ให้ทำตามสักพัก

เสียงบรรยาย: ในขณะที่กระแสสังคม online เข้ามาครอบงำ กิจกรรมประจำวันของวัยรุ่นไทย ทำให้กลายเป็นสิ่งที่ทดแทนอวัยวะในร่างกายที่ใช้สื่อสารของวัยรุ่นเหล่านั้น

อ้อดได้เรียกสำเนาแล้วใช้ดัชนีชี้สำเนาต่อจากอรพินให้สำเนาเดินตามสักพัก

เสียงบรรยาย: รถยนต์ก็เป็นตัวบ่งบอกฐานะของคนในปัจจุบัน ซึ่ง เปรียบเสมือนเครื่องประดับที่ชีวิตค่าของคนในสังคมในยุคที่วัตถุนิยมมีค่าเหนือกว่าจิตใจ

บองมินมีนเรียกสำเนาแล้วใช้ดัชนีชี้สำเนาให้ทำตามสักพัก

เสียงบรรยาย: ปัจจุบันดูเหมือนว่ากระแสเกาหลีนิยมก็ได้เข้ามามีบทบาทในวิถีชีวิตของวัยรุ่นไทย โดยมีสื่อเป็นเครื่องมือในการปลูกฝัง ทำให้วัยรุ่นไทยถูกครอบงำจนกลายเป็นวัยรุ่นเกาหลีไปหมด

จากนั้นทั้งสามค่อยๆเพิ่มความเร็วขึ้นทั้งจังหวะการเรียกและดัชนีจนสำเนาตามไม่ทัน สักพักเจียนเดินมาลากสำเนาออกจากวงแล้วพูดว่า

เจียน

“สำเนามึงวิ่งตามอะไรวะ”

สำเนา

“มึงไม่เห็นเธอพวกมันเรียกกูอยู่”

เสียงเรียกสำเนาค่อยๆ ดังขึ้น

สำเนาค่อยๆ ถูกดูดไปหาเสียงเหล่านั้น

เจียน

“เสียงอะไรของมึงกูไม่เห็นได้ยินเสียงอะไรเลย”

เสียงเรียกสำเนาดังขึ้น

สำเนา

“ได้ยินมัยพวกมันเรียกกูอีกแล้ว”

เจียนเดินไปดู

เจียน

“บาริเปล่ากูไม่ได้ยิน”

เสียงเรียกสำเนาดังสุดๆ

สำเนา

“เฮ้ย (ตะโกนสุดเสียง) พอสักที

เจียนยื่นทำหน้าง

สำเนา

“กูเป็นอะไรของกูวะ โทรศัพท์อะไร ร้องอยู่ได้น้ำรำคาญ

อรพินล้มลง

รถบัสอะไรกูไม่ชอบแบบนี้ เบื่อน้ำมันจะตายท่า

ออดโด้ล้มลง

แล้วนี่เสื้อผ้าอะไร ใส่ไม่สบาย

บอมมีนมีนล้มลง

กูไม่ชอบ กูไม่ชอบ กูไม่ชอบ(เสียงดัง)

เจอนเดินวนสำเนาทำหน้า้ง สักพักสำเนาสั้นแล้วกลับมาเดินบ้างตามเดิมด้วยแวตาสุนัข

เจอน

“สำเนากลับมาเป็นเหมือนเดิมแล้ว”

สำเนาและเจอนเดินดีใจกันสักพักแล้วสำเนาก็พูดว่า

สำเนา

“นี่แหละคือความสุขที่มาจากตัวตนของผม

พูดจบแล้วนั่งสักพักก้มหน้าลงเงยหน้าขึ้นมาแล้วทำหน้าเครียดพูดกับคนดู

สำเนา

“แล้วตัวตนของพวกคุณล่ะ (น้ำเสียงจริงจัง)

เจอน

“เป็นแบบไหน”

เจอน สำเนา นักแสดงทั้งหมดยืนโพสต์ท่าหน้าเวทีสักพักแล้วขอบคุณคนดู

4.8 ผลการดำเนินงานในขั้นตอนปฏิบัติตามแผนที่ปรับปรุงแล้ว Final Action

ในขั้นตอนนี้ได้ให้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้แต่ละกลุ่มได้ซ้อมย่อยกันเอง และมาซ้อมใหญ่รวมกันอีก 1 ครั้งโดยเชิญวิทยากรมาแสดงความเห็นด้วย ก่อนการแสดงจริงอีก 3 รอบ ได้แก่

- วันศุกร์ที่ 24 กันยายน 2553 เวลา 18.00น. แสดงที่ลานถนนคนเดินโครงการกรีนทู หลังห้างคาร์ฟูร์ เชียงใหม่
- วันเสาร์ที่ 25 กันยายน 2553 เวลา 19.00น. แสดงที่ลานด้านนอกหน้าห้างสรรพสินค้า กาดสวนแก้ว บริเวณโครงการกาดสุ่มมิด
- วันอาทิตย์ที่ 26 กันยายน 2553 เวลา 19.00น. แสดงที่ลานถนนคนเดินท่าแพ บริเวณ หน้าอนุสาวรีย์สามกษัตริย์

ผลการดำเนินงานมีดังนี้

- การซ่อมย่อยและซ่อมใหญ่ผ่านไปได้ดี
- การแสดงวันที่ 24 กันยายน 2553 มีผู้ชมทั้งหมด 58 คน เป็นเพศชาย 21 คน และเป็นเพศหญิง 37 คน
- การแสดงวันที่ 25 กันยายน 2553 มีผู้ชมทั้งหมด 27 คน เป็นเพศชาย 10 คน และเป็นเพศหญิง 17 คน
- การแสดงวันที่ 26 กันยายน 2553 มีผู้ชมทั้งหมด 45 คน เป็นเพศชาย 26 คน และเป็นเพศหญิง 19 คน

4.9 ผลการดำเนินงานในขั้นตอน Final Observation

เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ร่วมกันประเมินผล 2 ด้าน ได้แก่ จากการสังเกตการณ์ของเยาวชนกลุ่มเรียนรู้เอง และประมวลจากแบบสอบถามที่ผู้ชมละครประเมินให้ นอกจากนี้เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ก็ร่วมกันถอดบทเรียน และหาข้อสรุปที่จะเป็นแนวทางในการสื่อสารแก้ไขปัญหาเยาวชนต่อไป

4.9.1 ผลการประเมินจากผู้ชมด้วยแบบสอบถาม

แบบสอบถามนั้นมี 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนแรก เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบไปด้วย เพศ อายุ และสถานภาพการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งผลการประเมินเป็นไปดังตารางที่ 4.5, 4.6, 4.7 สำหรับในส่วนที่สองนั้น ได้วัดระดับความรู้ความเข้าใจหลังจากได้รับชมละครแต่ละเรื่อง โดยแบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 หมายถึง ท่านไม่ได้เรียนรู้ประเด็นนั้นเลย และระดับที่ 2, 3, 4 หมายถึง ท่านได้เรียนรู้ประเด็นนั้นนิดหน่อย พอสมควร และมาก ตามลำดับ ส่วนระดับที่ 5 หมายถึง ท่านได้เรียนรู้ประเด็นนั้นเพิ่มขึ้นมากที่สุดซึ่งผลการประเมินมีรายละเอียดแยกตามเรื่อง ได้ดังตารางที่ 4.8, 4.9, 4.10 และ 4.11 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนผู้ชมละครแต่ละรอบ แยกตามเพศ

เพศ	ถนนคนเดินคาร์ฟูร์ 24 กันยายน 2553	กาดส้มมืด 25 กันยายน 2553	ถนนคนเดินท่าแพ 26 กันยายน 2553	รวม
ชาย	21 (16.16%)	10 (7.69%)	26 (20%)	57 (43.85%)
หญิง	37 (28.46%)	17 (13.08%)	19 (14.61%)	73 (56.15%)
รวม	58 (44.62%)	27 (20.77%)	45 (34.61%)	130 (100.00%)

จากตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนผู้ชมละครชุมชนในแต่ละรอบ โดยมีผู้ชมทั้ง 3 รอบนี้ รวมทั้งสิ้น 130 คน เป็นเพศหญิงมากที่สุด คือ 73 คน (56.15%) และเป็นเพศชาย 57 คน (43.85%) ซึ่งในการแสดงรอบวันที่ 24 กันยายน 2553 ที่ถนนคนเดินคาร์ฟูร์นั้น มีผู้ชมเป็นจำนวนมากที่สุด คือ 58 คน(44.62%) และรอบวันที่ 26 กันยายน 2553 มีจำนวนผู้ชมรองลงมาก็คือ 45 คน (34.61%) และรอบวันที่ 25 กันยายน 2553 มีจำนวนผู้ชมน้อยที่สุด คือ 27 คน (20.7%)

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนผู้ชมละครแต่ละรอบ แยกตามอายุ

อายุ	ถนนคนเดินคาร์ฟูร์ 24 กันยายน 2553	กาดส้มมืด 25 กันยายน 2553	ถนนคนเดินท่าแพ 26 กันยายน 2553	รวม
15 ปี และ ต่ำกว่า 15 ปี	7 (5.39%)	5 (3.84%)	5 (3.84%)	17 (13.07%)
16 – 25 ปี	50 (38.46%)	8 (6.15%)	33 (25.39%)	91 (70%)
26 – 35 ปี	1 (0.77%)	9 (6.93%)	6 (4.61%)	16 (12.31%)
36 – 45 ปี	-	-	1 (0.77%)	1 (0.77%)
46 – 55 ปี	-	3 (2.31%)	-	3 (2.31%)
56 – 65 ปี	-	2 (1.54%)	-	2 (1.54%)
มากกว่า 65 ปี	-	-	-	-
รวม	58 (44.62%)	27 (20.77%)	45 (34.61%)	130 (100.00%)

จากตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนผู้ชมละครชุมชนในแต่ละรอบโดยแยกตามอายุ ผู้ชมทั้ง 3 รอบนี้รวมทั้งสิ้น 130 คน เป็นเยาวชนวัย 16 – 25 ปีมากที่สุด คือ 91 คน (70%) และรองลงมาเป็นเยาวชนอายุ 15 ปี และต่ำกว่า 15 ปี 17 คน (13.07%) ส่วนลำดับที่สามคือเยาวชนอายุระหว่าง 26-35 ปี จำนวน 16 คน (12.31%) ซึ่งสามลำดับแรกนี้เป็นช่วงวัยที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่ละครชุมชนในงานวิจัยนี้กำหนดไว้ รวมแล้วเป็น 95.38% ของผู้ชมทั้งหมด จึงนับได้ว่าการแสดงทั้งสามรอบหลังของละครชุมชนในงานวิจัยนี้สามารถเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ตามแผนที่กำหนดไว้ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนผู้ชมละครแต่ละรอบ แยกตามสถานภาพการศึกษาในปัจจุบัน

	ถนนคนเดินคาร์ฟูร์ 24 กันยายน 2553	กาดส้มมืด 25 กันยายน 2553	ถนนคนเดินท่าแพ 26 กันยายน 2553	รวม
ประชาชนทั่วไป	7 (5.38%)	14 (10.77%)	11 (8.46%)	32 (24.61%)
นักเรียน / นักศึกษา	51 (39.23%)	13 (10%)	34 (26.16%)	98 (75.39%)
รวม	58 (44.61%)	27 (20.77%)	45 (34.62%)	130 (100.00%)
ประถมศึกษา	-	2 (2.04%)	-	2 (2.04%)
มัธยมศึกษา	15 (15.31%)	5 (5.10%)	16 (16.32%)	36 (36.73%)
อุดมศึกษา	36 (37.74%)	5 (5.10%)	14 (14.29%)	55 (56.13%)
อื่น ๆ	-	1 (1.02%)	4 (4.08%)	5 (5.10%)
รวม	51 (52.05%)	13 (13.26%)	34 (34.69%)	98 (100.00%)

จากตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนผู้ชมละครชุมชนในแต่ละรอบโดยแยกตามสถานภาพการศึกษาในปัจจุบัน ผู้ชมทั้ง 3 รอบนี้ มีผู้ชมที่เป็นประชาชนทั่วไปจำนวน 32 คน (24.61%) และเป็นนักเรียน/นักศึกษา 98 คน (75.39%) โดยนักเรียน/นักศึกษานี้ เป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษามากที่สุดคือ 55 คน (56.13%) รองลงมาคือนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 36 คน (36.73%) และเป็นระดับอื่นๆ กับระดับประถมศึกษา ตามลำดับ คือ 5 คน(5.10%) และ 2 คน (2.04%) ซึ่งในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นช่วงวัยที่ตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่ละครชุมชนในงานวิจัยนี้กำหนดไว้ จึงนับได้ว่าการแสดงสามรอบหลังของละครชุมชนในงานวิจัยนี้สามารถเผยแพร่ไปยังกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ตามแผนที่กำหนดไว้พอสมควร

ตารางที่ 4.8 แสดงผลการประเมินด้านระดับความรู้ความเข้าใจ
หลังจากได้รับชมละครเรื่อง “อย่าพลาด” ในรอบที่ 2, 3 และ 4

อย่าพลาด	ถนนคนเดินคาร์ฟูร์ 24 กันยายน 2553 (N=41)	กาดส้มมืด 25 กันยายน 2553 (N=24)	ถนนคนเดินท่าแพ 26 กันยายน 2553 (N=34)	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
วิธีการป้องกันตัวเอง เมื่อถูกคุกคามทาง เพศด้วยสายตา	มาก (3.63)	มาก (4.29)	พอสมควร (3.24)	มาก (3.72)
วิธีป้องกันตัวเองเมื่อ ถูกคุกคามทางเพศ ด้วยวาจา	มาก (3.66)	มากที่สุด (4.58)	พอสมควร (3.44)	มาก (3.89)
วิธีป้องกันตัวเองเมื่อ ถูกคุกคามทางเพศ ทางร่างกาย	มาก (4.02)	มากที่สุด (4.54)	พอสมควร (3.47)	มาก (4.01)
ระดับความรู้ความ เข้าใจ	มาก (3.77)	มาก (4.47)	พอสมควร (3.38)	มาก (3.87)

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่าเมื่อผู้ชมได้รับชมละครชุมชนเรื่อง “อย่าพลาด” ในรอบที่ 2, 3, 4 แล้ว ได้เกิดระดับความรู้ความเข้าใจหลังจากได้รับชมละคร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก (3.87) โดย ได้เรียนรู้วิธีการป้องกันตัวเองเมื่อถูกคุกคามทางเพศทางร่างกายเพิ่มขึ้นด้วยค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 4.01 และได้เรียนรู้วิธีการป้องกันตัวเองเมื่อถูกคุกคามทางเพศด้วยวาจา รวมถึงได้เรียนรู้วิธีป้องกันตัวเองเมื่อถูกคุกคามทางเพศทางสายตาในระดับมากเช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ย 3.89 และ 3.72 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 แสดงผลการประเมินด้านระดับความรู้ความเข้าใจ
หลังจากได้รับชมละครเรื่อง “กล้าไหมแค่คำว่าไม่คำเดียว” ในรอบที่ 2, 3 และ 4

กล้าไหม ฯ	ถนนคนเดินคาร์ฟูร์ 24 กันยายน 2553 (N=39)	กาดชุมชนมิด 25 กันยายน 2553 (N=16)	ถนนคนเดินท่าแพ 26 กันยายน 2553 (N=26)	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
วิธีการปฏิเสธเมื่อ เพื่อนชักชวนไป ในทางอบายมุข	มาก (3.82)	มาก (4.13)	พอสมควร (3.46)	มาก (3.80)
ทุกคนควรมีความ กล้าที่จะปฏิเสธสิ่ง เลวร้าย	มาก (4.21)	มาก (4.00)	มาก (3.73)	มาก (3.98)
ค่าเฉลี่ย	มาก (4.02)	มาก (4.07)	มาก (3.60)	มาก (3.90)

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่าเมื่อผู้ชมได้รับชมละครชุมชนเรื่อง “กล้าไหมแค่คำว่าไม่คำเดียว” ในรอบแรกแล้วได้เกิดระดับความรู้ความเข้าใจหลังจากได้รับชมละคร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรวมแล้วอยู่ในระดับ มาก (3.90) โดยได้เรียนรู้ว่าทุกคนควรมีความกล้าที่จะปฏิเสธสิ่งเลวร้าย เพิ่มขึ้นด้วยค่าเฉลี่ยมากที่สุด และได้เรียนรู้วิธีการปฏิเสธเมื่อเพื่อนชักชวนไปในทางอบายมุข เป็นลำดับรองลงมา คือ 3.98 และ 3.80 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 แสดงผลการประเมินด้านระดับความรู้ความเข้าใจ
หลังจากได้รับชมละครเรื่อง “บัวชมพู” ในรอบที่ 2, 3 และ 4

บัวชมพู	ถนนคนเดินคาร์ฟูร์ 24 กันยายน 2553 (N=52)	กาดชุมชนมีด 25 กันยายน 2553 (N=12)	ถนนคนเดินท่าแพ 26 กันยายน 2553 (N=30)	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
คบคนพาล พาลพา ไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล	มาก (3.90)	มาก (4.42)	มาก (3.73)	มาก (4.02)
การยอมรับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่น	มาก (3.75)	มาก (4.00)	มาก (3.50)	มาก (3.77)
ค่าเฉลี่ย	มาก (3.83)	มาก (4.21)	มาก (3.62)	มาก (3.89)

จากตารางที่ 4.10 แสดงว่าเมื่อผู้ชมได้รับชมละครชุมชนเรื่อง “บัวชมพู” ในรอบแรกแล้วได้เกิดระดับความรู้ความเข้าใจหลังจากได้รับชมละคร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.89) โดยได้เรียนรู้ว่าคบคนพาล พาลพาไปหาผิด คบบัณฑิต บัณฑิตพาไปหาผล เพิ่มขึ้นด้วยค่าเฉลี่ยมากที่สุด และได้เรียนรู้เรื่องการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเป็นลำดับรองลงมา ด้วยค่าเฉลี่ย 4.02 และ 3.77 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการประเมินด้านระดับความรู้ความเข้าใจ
หลังจากได้รับชมละครเรื่อง “นักเลี่ยนแบบ” ในรอบที่ 2, 3 และ 4

นักเลี่ยนแบบ	ถนนคนเดินคาร์ฟูร์ 24 กันยายน 2553 (N=38)	กาดชุมชนมิด 25 กันยายน 2553 (N=0)	ถนนคนเดินท่าแพ 26 กันยายน 2553 (N=27)	ระดับความรู้ ความเข้าใจ
การลุ่มหลงในวัตถุนิยม ไม่ได้ทำให้ชีวิตมี ความสุขที่แท้จริง	มาก (4.13)	* ไม่ได้แสดงใน รอบนี้เพื่อแสดง ความไว้อาลัยแก่ นักแสดงที่เพิ่ง เสียชีวิตไป	มาก (3.85)	มาก (3.99)
ชีวิตที่มีความสุขคือ การ ได้รู้จักตัวตนที่แท้จริง ของตัวเอง	มาก (4.26)		มาก (3.85)	มาก (4.06)
ค่าเฉลี่ย	มาก (4.20)		มาก (3.85)	มาก (4.03)

จากตารางที่ 4.11 แสดงว่าเมื่อผู้ชมได้รับชมละครชุมชนเรื่อง “นักเลี่ยนแบบ” ในรอบที่ 2, 3, 4 แล้วได้เกิดระดับความรู้ความเข้าใจหลังจากได้รับชมละคร เพิ่มขึ้นเฉลี่ยรวมแล้วอยู่ในระดับมาก (4.03) โดยได้เรียนรู้ว่าชีวิตที่มีความสุขคือ การได้รู้จักตัวตนที่แท้จริงของตัวเอง เพิ่มขึ้นด้วยค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด และการลุ่มหลงในวัตถุนิยม ไม่ได้ทำให้ชีวิตมีความสุขที่แท้จริงเป็นลำดับรองลงมา ด้วยค่าเฉลี่ย 4.06 และ 3.99 ตามลำดับ

4.9.2 ผลการถอดบทเรียน

ในการถอดบทเรียนนี้ ได้จัดประชุมร่วมกันเพื่อแสดงความคิดเห็นใน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) ข้อดีข้อเสียของทุกรอบการแสดง (2) กระบวนการสื่อสารด้วยละครชุมชนของงานวิจัยนี้ (3) แนวโน้มในการสื่อสารด้วยละครชุมชนในประเด็นเยาวชน และ (4) ทักษะที่ได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ข้อดีข้อเสียของทุกรอบการแสดง

การถอดบทเรียนในประเด็นนี้ เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นถึง ข้อดีและข้อเสียในทุก ๆ ด้านของการแสดงแต่ละรอบ ซึ่งสามารถสรุปความคิดเห็นได้ดังนี้

(1.1) การแสดงรอบแรก

วันที่ เวลา สถานที่ : วันพุธที่ 15 กันยายน 2553

15.00 น. ณ ห้องสัมมนา คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

ข้อดี

- เป็นการแสดงรอบแรกก่อนออกแสดงต่อสาธารณชนนอกสถาบัน ทำให้ได้ลองฝึกเล่นต่อหน้าผู้ชม เห็นข้อผิดพลาดที่เกิดเพื่อที่จะได้นำมาแก้ไข
- การแสดงในห้องสัมมนาเป็นสถานที่ที่ควบคุมการแสดงได้ง่ายเพราะเป็นห้องปิด มีเสียงรบกวนน้อย
- มีความเป็นกันเองสูง เพราะผู้ชมและนักแสดงเป็นนักศึกษาคณะนิเทศศาสตร์ด้วยกัน ทำให้การถ่ายทอดด้านอารมณ์นั้น เข้าถึงและเข้าใจกันง่าย
- สถานที่แสดงที่ไม่ใหญ่เกินไป ผู้ชมสามารถมองเห็นสีหน้าของนักแสดงได้ชัดเจน การสื่อสารทางสีหน้าและอารมณ์จึงค่อนข้างสัมฤทธิ์ผล
- ควบคุมเสียงได้ดี ทั้งเสียงเพลงและเสียงกลอง
- ด้านการแสดงถึงแม้กลุ่มกล้าใหม่จะเปลี่ยนพระเอกอย่างกะทันหัน แต่ก็สามารถแสดงได้ค่อนข้างดี สามารถถ่ายทอดอารมณ์ให้ผู้ชมได้รับรู้อย่างเข้าใจดีกว่าพระเอกคนเดิม
- ผู้ชมได้รับความสนุก ได้ใกล้ชิดและได้เข้าใจอารมณ์บทบาทของนักแสดงแล้ว ทำให้ผู้ชมมีอารมณ์ร่วมไปกับการแสดงในครั้งนี้ เห็นได้จากการยิ้ม การหัวเราะ เป็นต้น
- ได้รู้จังหวะของการแสดงและได้ทราบว่าตอนแสดงจริงกับตอนซ้อมแตกต่างกัน
- ได้ปรับตัวให้เข้ากับสภาพบรรยากาศจริงที่มีผู้ชมจำนวนมาก
- ได้เรียนรู้การแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า โดยเฉพาะในเวลาที่จำบทไม่ได้

ข้อเสียและวิธีการปรับปรุง

- นักแสดงบางคนยังใช้เสียงไม่ถูกต้อง ควรฝึกฝนทักษะการใช้เสียงเพิ่มเติม
- อุปกรณ์ประกอบการแสดงไม่แข็งแรง ควรต้องซ่อมแซม
- การขาดสมาธิ เช่น หัวเราะในระหว่างการแสดง จึงควรฝึกสมาธิก่อนขึ้นเวที
- เวทีที่ใช้จัดแสดงมีลักษณะแคบทำให้นักแสดงต้องเบียดกัน และ Blocking ไม่เหมือนตอนซ้อม (เพราะตอนซ้อม ซ้อมในที่กว้าง) และไม่ค่อยเป็นระเบียบ สับสน
- สถานที่อาจจะมีความแคบไปเล็กน้อย บรรจุผู้ชมได้ไม่มากพอ บางคนต้องนั่งกับพื้น
- ไม่เคยซ้อมในสถานที่นี้มาก่อน ทำให้การจัดฉากและการแสดงเป็นไปอย่างสับสนเล็กน้อย จึงควรมีการซ้อมในสถานที่แสดงจริงก่อนวันจัดแสดง
- การเปลี่ยนฉากและการเปลี่ยนเครื่องแต่งกายของบางกลุ่ม ยังไม่พร้อมเพรียง ควรฝึกซ้อมให้บ่อยครั้งยิ่งขึ้น

(1.2) การแสดงรอบสอง

วัน เวลา สถานที่ : วันศุกร์ที่ 24 กันยายน 2553

19.00 น. ณ ลานถนนคนเดิน โครงการกรีนทู หลังห้างคาร์ฟูร์ เชียงใหม่

ข้อดี

- ลานพื้นที่จัดการแสดงนั้นมีขนาดกว้างขวางมาก พื้นที่ใช้สอยสามารถใช้ได้เยอะ
- มีคนเดินพลุกพล่าน ส่วนใหญ่ตรงตามกลุ่มเป้าหมาย และได้รับความสนใจพอสมควร
- คนที่เดินก็มีการหยุดดูมากพอสมควร บางคนก็ดูทั้ง 4 เรื่อง บางคนอาจจะดูบางเรื่อง
- ด้านการแสดง เนื่องจากการแสดงที่เป็นธรรมชาติทำให้ผู้ชมมีอารมณ์ร่วม และสนุกสนาน
- ได้รับความสนใจมาก และเกิดความใกล้ชิดกัน ระหว่างนักแสดงกับคนดู
- สามารถแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้าได้ เช่น บางกลุ่มต้องแสดงแทนกลุ่มที่ยังไม่พร้อม
- การแสดงราบรื่นขึ้น ไม่ค่อยสะดุด เพราะเคยมีประสบการณ์จากการแสดงรอบแรกแล้ว

- มีความกล้าแสดงออกมากขึ้นกว่าเดิม
- การเตรียมอุปกรณ์ประกอบฉากมีพร้อมมากขึ้น

ข้อเสียและวิธีการปรับปรุง

- มีปัญหาด้านการใช้ไม้ค้ เช่น ไม้ค้บางตัวเสียงไม่ดัง แม้จะเปล่งเสียงดัง ก็ยังฟังไม่ชัด เนื่องจากสถานที่แสดงเป็นสถานที่เปิด มีเสียงรบกวนเยอะ ควรซ้อมใช้ไม้ค้มาก่อน
- เนื่องจากเป็นสถานที่แรกในการใช้ไม้ค้ จึงมีข้อเสียเรื่องไม้ค้เล็กน้อย ปิดบ้างเปิดบ้าง จึงทำให้อารมณ์ของผู้ชมอาจจะไม่สนุกเท่าที่ควร
- พื้นที่อาจจะกว้างมากเกินไป เกิดข้อผิดพลาดด้านการจัดฉาก เช่น บางฉากอยู่ชิดริมขวาเกินไป บางฉากก็ชิดริมซ้ายมากเกินไป
- การจัดสรรบุคลากรด้านฉากและอุปกรณ์มีน้อย จึงต้องมีการเดินไปวิ่งมา ซึ่งอาจจะทำให้ดูไม่ค่อยเรียบร้อย ทั้งนี้หากมีการซ้อมในสถานที่จริงมาก่อน น่าจะลดปัญหา 2 ข้อหลังนี้ได้

(1.3) การแสดงรอบที่สาม

วัน เวลา สถานที่ : วันเสาร์ที่ 25 กันยายน 2553

18.00 น. ณ ลานแสดงกาดส้มมีด หน้าห้างสรรพสินค้ากาดสวนแก้ว

ข้อดี

- ได้เรียนรู้การแสดงเรียกผู้ชมด้วยการร้องเพลง และแสดงกิจกรรมเล็กๆ น้อย ๆ เริ่มมีความกล้าและรู้จักเทคนิคการใช้ไม้ค้ และแนวทางการแก้ไขปัญหามากขึ้น
- เวทีอยู่บนลานที่ต้องขึ้นบันไดสูงขึ้นไป ทำให้การนำเสนอดูน่าสนใจ
- เวทีการแสดงนั้นมีขนาดพอดี ไม่ใหญ่ และไม่เล็ก มากเกินไป
- มีแสงไฟเพิ่มความสว่างให้นักแสดง
- ในรอบนี้นักแสดงส่วนใหญ่ค่อนข้างเศร้าไปบ้าง (เนื่องจากมีเพื่อนนักแสดงเพิ่งเสียชีวิตไป) แต่ก็สามารถพยายามแสดงออกมาได้ดีที่สุด

- การเข้าออกเข้าฉากมีความสะดวก ไม่มีการวิ่งไปวิ่งมา

ข้อเสียและวิธีการปรับปรุง

- ตำแหน่งการหันหน้าของเวที ยังไม่ค่อยเหมาะสม คือหน้าเวทีหันไปทางบันไดที่อยู่ต่ำลงไป ผู้ชมที่อยู่แถวหน้า ก็จะไม่ค่อยมีที่ยืนชมการแสดง เพราะถัดจากบันไดก็เป็นร้านค้า
- กาดส้มมีดเป็นกาดกลางแจ้ง วันที่แสดงมีคนมาเดินน้อย เพราะเป็นช่วงฤดูฝน ท้องฟ้ามีดครึ้ม และมีฝนตกปรอย ๆ ควรจัดแสดงในช่วงที่ภูมิอากาศเหมาะสม
- คนที่อยู่บริเวณนั้นส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ อาจจะไม่ค่อยตรงตามกลุ่มเป้าหมายนัก

(1.4) การแสดงรอบที่สี่

วัน เวลา สถานที่ : วันอาทิตย์ที่ 26 กันยายน 2553

19.00น. เวทีถนนคนเดินท่าแพ หน້าอนุสาวรีย์สามกษัตริย์

ข้อดี

- ได้แสดงออกถึงศักยภาพของการเป็นนักแสดง ถึงแม้ฝนจะตก และมีเสียงรบกวนเยอะ (เช่น เสียงจากเวทีอื่น และเสียงจากการซื้อ-ขายของที่ถนนคนเดิน) แต่การแสดงก็สามารถดำเนินต่อไปได้ ซึ่งทำให้เข้าใจความเป็นละครชุมชนมากขึ้น
- เวทีมีขนาดใหญ่ กว้างขวาง สูงจากพื้นดินพอสมควร แสดงง่าย
- มีไฟส่องสว่างทั่วเวที ทำให้มองเห็นได้ง่าย
- คนที่เดินส่วนใหญ่ก็เป็นเยาวชนวัยรุ่น ซึ่งตรงตามกลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสียและวิธีการปรับปรุง

- เวทีนั้นเหมาะกับการแสดงดี แต่สถานที่ตั้งเวทีไกลจากบริเวณซอปปิ้ง ก่อนการแสดงจึงต้องออกไปเชิญชวนให้ผู้ชมเดินแะมาดู
- เกิดการผิดพลาดเล็กน้อย คือ การลืมบทของนักแสดง แต่ก็ผ่านไปได้ด้วยดี

- มีเสียงรบกวนที่ดังมาจากเวทีฝั่งตรงข้าม
- ฝนตกระหว่างการแสดง ทำให้ผู้ชมที่ชมอยู่จำเป็นต้องหาที่หลบฝน ซึ่งไกลจากเวที

(2) กระบวนการสื่อสารด้วยละครชุมชนของงานวิจัยนี้

การถอดบทเรียนในประเด็นนี้ เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเรื่อง “การสื่อสารประเด็นปัญหาการคบเพื่อนของเยาวชน ผ่านสื่อละครชุมชน” ที่ได้ทำไปในงานวิจัยชิ้นนี้ รวมถึงได้ร่วมกันวิเคราะห์ว่ากระบวนการสื่อสารที่ร่วมกันดำเนินการไปนั้นมีคุณค่าหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลการวิเคราะห์วิพากษ์ มีดังนี้

(2.1) วิพากษ์ S-M-C-R

เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้แสดงความคิดเห็นที่ละประเด็นตามองค์ประกอบของการสื่อสาร ได้แก่ ผู้ส่งสาร หรือ Sender, เนื้อหาสาร หรือ Message, ช่องทางการสื่อสาร หรือ Channel และ ผู้รับสาร หรือ Receiver โดยเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ร่วมกันวิพากษ์ว่า แต่ละองค์ประกอบที่ได้ดำเนินการไปในโครงการนี้นั้น มีความเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ผู้ส่งสาร (Sender) และ ผู้รับสาร (Receiver)

- การสื่อสารประเด็นปัญหาการคบเพื่อนของเยาวชนนี้ ใช้ผู้ส่งสารได้เหมาะสม เพราะเป็นบุคคลที่อยู่ในวัยเดียวกัน สามารถทำให้สื่อสารได้เข้าใจกันง่าย
- ทักษะทางการแสดงขั้นพื้นฐาน เป็นสิ่งสำคัญที่ควรฝึกฝนให้นักแสดงทุกคน โดยเฉพาะเรื่องสมาธิ และการเปล่งเสียง เนื่องจากสถานที่แสดงละครชุมชนมักเป็นสถานที่เปิด มีเสียงรบกวนเยอะ อาจทำลายสมาธินักแสดงได้ง่าย และหากเสียงไม่ดัง ผู้ชมก็จะไม่ได้ยิน

เนื้อหาสาร (Message)

- เนื้อหาสารเรื่องการคบเพื่อน และแก่นเรื่องของทุกเรื่องนั้น มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะทุกเรื่องล้วนเกิดขึ้นจริง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องโทรศัพท์มือถือ

รยนต์ การหลงมัวเมาในอบายมุขและการแต่งตัวตามกระแส ละครจึงสามารถสะท้อนมุมมองของปัญหาได้ดีและชัดเจน

- ประเด็นปัญหาที่ได้นำเสนอในละครนั้น เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมาก เพราะทุกเรื่องเกิดขึ้นจริง และไม่ค่อยพบเห็นสื่อกระแสหลักพูดถึงประเด็นเหล่านี้กันมากนัก โดยเฉพาะเรื่องการสอนวิธีการปฏิเสธเพื่อน สื่ออื่นส่วนมากมักสอนให้เลือกคบเพื่อน ซึ่งในความเป็นจริงนั้น เราไม่สามารถเลิกคบเพื่อนได้ง่าย ๆ การสอนให้ปฏิเสธเป็นประเด็นที่เข้าถึงและตรงกับสถานการณ์จริงมากกว่า
- ความยาวของการแสดงค่อนข้างสั้นไป (15 นาที) น่าจะนำเสนอประมาณ 20 – 30 นาที เพื่อจะได้สื่อสารเนื้อหาที่ต้องการถ่ายทอดได้เต็มที่

ช่องทางการสื่อสาร (Channel)

- สถานที่จัดแสดงที่เหมาะสมกับการจัดแสดงละครชุมชนที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นเยาวชน ได้แก่ การจัดแสดงในสถาบันการศึกษา, ลานแสดงถนนคนเดิน โครงการกรีนทู หลังห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์ เชียงใหม่ เพราะเป็นสถานที่ที่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เยอะ
- สถานที่จัดแสดงที่เป็นสถานที่ปิด จะเหมาะกับการแสดงละครชุมชนเพื่อเยาวชนมากกว่าสถานที่เปิด เพราะสถานที่เปิดมีสิ่งยั่วยวนใจ และเสียงรบกวนอื่นเยอะ ผู้ชมไม่สามารถอยู่ดูการแสดงได้ตั้งแต่ต้นจนจบ
- สถานที่จัดแสดงที่ไม่ค่อยเหมาะสมได้แก่ บริเวณกาดส้มมืด เนื่องจากผู้คนที่ไม่เกี่ยวข้องส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ และไม่มีพื้นที่สำหรับผู้ชม และเวทีหน้าอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ ก็ตั้งเวทีห่างไกลผู้ชมเกินไป หากไปตั้งบริเวณถนนท่าแพน่าจะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ดีกว่า

(2.2) วิเคราะห์คุณค่าของกระบวนการ

เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ร่วมกันวิเคราะห์ว่ากระบวนการสื่อสารที่ร่วมกันดำเนินการไปนั้นมีคุณค่าหรือไม่ อย่างไร โดยมีผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

คุณค่าต่อเยาวชนทั่วไปและสังคม

- ละครที่ผลิตขึ้นนี้ได้สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม และในละครก็ได้สอดแทรกวิธีการแก้ปัญหาอย่างถูกวิธีไว้ในเรื่องด้วย ผู้ชมสามารถนำไปใช้ได้จริง และน่าจะส่งผลให้สังคมดีขึ้นด้วย

คุณค่าต่อเยาวชนกลุ่มเรียนรู้

- ทำให้ได้เรียนรู้ทักษะต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ทั้งทักษะทางด้านการแสดง และทักษะการใช้ชีวิต และการทำงาน ซึ่งสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
- ทำให้ได้ศึกษา เรียนรู้และเข้าใจถึงปัญหาของเยาวชนในปัจจุบันมากขึ้น และได้ตระหนักว่าควรมีการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

(3) แนวโน้มในการสื่อสารด้วยละครชุมชนในประเด็นเยาวชน

ในประเด็นนี้ เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้แสดงความคิดเห็นที่ละประเด็นตามองค์ประกอบของการสื่อสารเช่นกัน ได้แก่ ผู้ส่งสาร หรือ Sender, เนื้อหาสาร หรือ Message, ช่องทางการสื่อสาร หรือ Channel และ ผู้รับสาร หรือ Receiver โดยเยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ร่วมกันวิเคราะห์ว่า หากจะสื่อสารด้วยละครชุมชนในประเด็นเยาวชนอีกในอนาคต ควรจะมีลักษณะของกระบวนการสื่อสารเป็นอย่างไร ซึ่งสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ ได้ดังนี้

ผู้ส่งสาร (Sender)

- ผู้ส่งสารควรเป็นคนในวัยเดียวกับผู้รับสาร เพื่อจะได้สื่อสารเข้าใจกันได้ง่าย เนื่องจากผู้ใหญ่ไม่ค่อยเข้าใจในสิ่งที่เยาวชนทำ เยาวชนเป็น หากเยาวชนได้สื่อสารถึงกันและกัน น่าจะสร้างความเข้าใจได้ดีกว่าผู้ใหญ่สื่อสารถึงเยาวชน
- ผู้ส่งสารควรเป็นคนในวัยเดียวกับผู้รับสาร เพื่อจะได้ออกแบบเนื้อหาการสื่อสารได้อย่างสอดคล้องกับสถานการณ์จริงในปัจจุบันได้มาก

- ผู้ส่งสารควรมีพื้นฐานทางการแสดง แต่ไม่จำเป็นต้องมีทักษะในขั้นสูง เพื่อการสร้างเรื่องและดำเนินเรื่องจะได้ราบรื่น
- ผู้ส่งสารควรมีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์ประกอบการแสดงอื่น ๆ ด้วย เช่น อุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องเสียง ฯลฯ เพื่อการแสดงจะได้ราบรื่นและเป็นที่ประทับใจ
- ผู้ส่งสารควรมีความสามัคคี จึงจะทำงานร่วมกันได้อย่างราบรื่น และสัมฤทธิ์ผล

เนื้อหาสาร (Message)

- เนื้อหาที่ตรงกับชีวิตประจำวัน และทันสมัย จะมีความน่าสนใจมากกว่าเนื้อหาที่ไกลตัวและล้าสมัย
- เนื้อหาที่มีการแนะนำวิธีการที่ผู้ชมสามารถนำไปใช้ได้จริง น่าจะเป็นละครที่สัมฤทธิ์ผลมากกว่าเนื้อหาที่แนะนำเพียงหลักการกว้าง ๆ เท่านั้น
- ยังมีเนื้อหาประเด็นปัญหาเยาวชนประเด็นอื่น ๆ อีกมากที่ยังไม่ได้ถูกนำมาทำเป็นละคร เช่น การนินทา ความไม่มีวินัย ความเห็นแก่ตัว ฯลฯ

ช่องทางการสื่อสาร (Channel)

- ควรมีการสำรวจสถานที่ที่จะไปจัดแสดงก่อนแสดงจริงในเบื้องต้นว่าสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้จริงหรือไม่
- สถานที่แสดงที่เป็นสถานที่ปิด ในสถาบันการศึกษา น่าจะเหมาะสมและเข้าถึงเยาวชนได้มากกว่าสถานที่เปิดในสถานที่สาธารณะต่าง ๆ
- สื่อละครชุมชน เป็นสื่อที่เหมาะสมกับการสื่อสารประเด็นเยาวชนมาก เพราะเป็นสื่อที่มีความน่าสนใจ สามารถถ่ายทอดความบันเทิงและสาระได้อย่างสนุกสนาน รวมถึงหากเลือกสถานที่จัดแสดงที่เหมาะสม ก็จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากอีกด้วย

ผู้รับสาร (Receiver)

- การกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน ทำให้ง่ายต่อการออกแบบเนื้อหาในการสื่อสาร
- การกำหนดกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน ทำให้ง่ายต่อการเลือกสถานที่จัดแสดงให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายให้มากที่สุด

(4) ทักษะที่ได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการวิจัยนี้

การถอดบทเรียนประเด็นนี้ เยาวชนกลุ่มเรียนรู้ได้ร่วมกันสรุปว่า หลังจากเข้าร่วมโครงการนี้แล้ว ตนเองได้เรียนรู้ทักษะอะไรเพิ่มขึ้นบ้าง ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการแสดง และทักษะด้านการทำงาน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทักษะด้านการแสดง

- ได้รู้จักการแสดงละคร ที่มีชื่อว่า “ละครชุมชน” ทั้งประวัติความเป็นมา รูปแบบการนำเสนอ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแสดงที่แตกต่างจากละครเวที นั่นคือ ละครชุมชนนั้นเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน ตั้งแต่การเลือกเรื่อง เขียนบท เลือกสถานที่แสดง ตลอดจนการประเมินผล และเป้าหมายในการแสดงนั้น ล้วนเป็นไปเพื่อประโยชน์ของชุมชนเองทั้งสิ้น
- มีโอกาสได้วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ที่เป็นเรื่องใกล้ตัว และตรงกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชนเหมือนกัน แล้วยนำมาใช้ในการแสดง
- ได้เรียนรู้ทักษะด้านการเปล่งเสียง การใช้เสียง ระดับของเสียง
- ได้เรียนรู้ด้านการจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์
- ได้เรียนรู้วิธีการบริหารร่างกายสำหรับการแสดง
- ได้เรียนรู้ทักษะด้านการละคร การกำหนดแก่นเรื่อง การเขียนบท การวางโครงเรื่อง การวาง Blocking เป็นต้น
- ได้เรียนรู้ถึงหลักการแสดงละครเพื่อชุมชนอย่างถูกต้อง

ทักษะด้านการทำงาน

- ได้เพิ่มความกล้าแสดงออก คือ กล้าที่จะคิด กล้าที่จะทำ และกล้าที่จะตัดสินใจ มากขึ้น
- ได้เรียนรู้เรื่องการทำงานเป็นทีม
- ได้เรียนรู้ถึงการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ได้ฝึกให้ตัวเองมีความรับผิดชอบมากขึ้น
- ได้เรียนรู้ความสำคัญของการตรงต่อเวลา และความมีวินัย
- ได้ความสัมพันธ์และมิตรไมตรีต่อกัน
- ได้รู้ถึงคุณค่าของตัวเอง และคุณค่าของผู้อื่นมากขึ้น

4.10 ผลการดำเนินงานในขั้นตอนวิเคราะห์ สรุปผล

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลข้อมูล วิเคราะห์ สรุปและอภิปรายผล จัดทำรายงานการวิจัยเป็นรูปเล่มในช่วง 4 เดือนสุดท้ายของการดำเนินโครงการวิจัย